TC
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
FRANSIZ DİLİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

İLKÖĞRETİM 4–8. SINIFLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDEKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİNİN İNCELENMESİ (ADANA ÖRNEĞİ)

Gül AKÜZEL

Danışman: Yard. Doç. Dr. Mediha ÖZATEŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ADANA, 2006

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğüne,

Bu çalışma jürimiz tarafından Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalında YÜKSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

Başkan: Yard.Doç.Dr. Mediha ÖZATEŞ
(Danışman)

Üye: Prof.Dr. A. Nemci YAŞAR

Üye: Yard.Doç.Dr. Silvia ZİNZADE AKINCI

ONAY:

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.
15/09/2006

Prof.Dr. Nihat KÜÇÜKSAVAŞ
Enstitü Müdürü

NOT: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge, şekil ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu'ndaki hükümlere tabidir.

İÇİNDEKİLER

SAYFA

TABLO LİSTESİ I
EKLER LİSTESİ V
ÖZET VI
RESUMÉ VIII
TEŞEKKÜR X
GİRİŞ 1

BÖLÜM I

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ 6
1.1. Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimindeki Tarihsel Süreç 8
1.2.Yabancı Dil Bilmek Nedir? 9
1.2.1.Dört Dil Becerisi 10
1.2.1.1.Dinleme Becerisi ve Öğretimi 10
1.2.1.2.Konuşma Becerisi ve Öğretimi 12
1.2.1.3.Okuma Becerisi ve Öğretimi 14
1.2.1.4.Yazma Becerisi ve Öğretimi 15
1.3.Yabancı Dil Öğretiminde İlkeler 17
1.3.1.Genel İlkeler 17
1.3.2.Özel İlkeler 18
1.4.Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme 19
1.4.1.Yazılı Sınavlar 19
1.4.2.Sözlü Sınavlar 19
1.5.İlköğretimde Yabancı Dil Öğretiminin Amaçları 20

BÖLÜM II

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER 22
2.1.Öğretim Sürecini Etkileyen Faktörler 23
2.1.1.İlköğretim Okulu Yabancı Dil Öğretim Programının İncelenmesi 23

2.1.2.Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntemler ve Yaklaşımlar 37
2.1.2.1.Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı 38
2.1.2.2.İletişimsel Yaklaşım 40
2.1.2.3.Dilbilgisi - Çeviri Yöntemi 42
2.1.2.4.Düzvarım Yöntemi 44
2.1.2.5.Görsel - İşitsel Yöntem 44
2.1.2.6.Doğal Yöntem 45
2.1.2.7.Telkin Yöntemi 45
2.1.2.8.Grupla Dil Öğretimi Yöntemi 46
2.1.2.9.Sessizlik Yöntemi 46
2.1.2.10.Fiziksel Tepki Yöntemi 47
2.1.2.11.Seçmeli (Eklektik) Yöntem 47
2.1.3.Yabancı Dil Öğretiminde Görsel İşitsel Araçların Kullanımı ve Önemi .. 48
2.1.4.Yabancı Dil Eğitiminde Öğretim Ortamı 50
2.1.5.Yabancı Dil Öğretiminde Öğretmen 51
2.1.6.Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabı 56
2.2.Öğrenim Sürecini Etkileyen Faktörler 56
2.2.1.Öğrencinin Yabancı Dil Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu 56
2.2.2.Anadil Yabancı Dil İlişkisi 58
2.2.3.Yabancı Dil Öğretiminde Veli Etkisi 60

BÖLÜM III

PROBLEM 61
3.1.Araştırmanın Amacı 61
3.2.Araştırmanın Önemi 61
3.3.Sayıltılar 62
3.4.Sınırlılıklar 62

BÖLÜM IV

YÖNTEM 63
4.1.Araştırmanın Modeli 63
4.2.Evren ve Örneklem 63
4.3.Veri Toplama Araçları 64
4.4.Verilerin Toplanması 64
4.5.Verilerin Analizi 64

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR 65
5.1.Öğrenci 65
5.1.1.Öğrenci Önerileri 85
5.2.Veli 89
5.2.1.Veli Önerileri 97
5.3.Öğretmen 99
5.3.1.Öğretmen Önerileri 119

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER 122
6.1.Sonuçlar 122
6.1.1.Öğrenci Anketi Sonuçları 122
6.1.2.Veli Anketi Sonuçları 124
6.1.3.Öğretmen Anketi Sonuçları 125
6.2.Öneriler 127
KAYNAKÇA 131
EKLER 136
ÖZGEÇMİŞ 154

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İlköğretim Programında Yer Alan Dersler Ve Saatleri 25
Tablo 2: 4. Sınıf İngilizce Dersi Üniteleri Ve Dağılımları 30
Tablo 3: İngilizce Dersi Üniteleri Ve Dağılımları… 32
Tablo 4: Ailenin Sosyo-Ekonomik Durumu İle Öğrencinin İngilizce Ders Notunun Karşılaştırılması 66
Tablo 5: Babanın Eğitim Durumu İle Öğrencinin İngilizce Ders Notunun Karşılaştırılması..... 67
Tablo 6: Annenin Eğitim Durumu İle Öğrencinin İngilizce Ders Notunun Karşılaştırılması..... 68
Tablo 7: Öğrencinin Türkçe Dersi 1. Dönem Notuyla İngilizce Dersi 1. Dönem Notunu Karşılaştırılması 69
Tablo 8: Öğrenciye Göre Yabancı Dil Öğrenmenin Gerekliliği 70
Tablo 9: Öğrencinin Yabancı Dil Öğrenme Gerekçesi 70
Tablo 10: İngilizce Dersi Zorunlu Değilde Seçmeli Olsaydı Öğrencinin Tercihi 71
Tablo 11: Öğreneceği Yabancı Dili Seçme Şansı Olsaydı Öğrencinin Tercihi 71
Tablo 12: Öğrencinin Seçmek İstediği Dili Tercih Nedeni 72
Tablo 13: Öğrencinin İngilizce Dersine Çalışma Amacı 73
Tablo 14: Öğrencinin İngilizce Dersinde Zorlandığı Alanlar 74
Tablo 15: Öğrencinin İngilizce Dersinin Bu Yıl 1 Ay Ya Da Daha Uzun Süre Boş Geçip Geçmediği 74
Tablo 16: Öğrencinin Ev Ödevlerini Yapmasına Yardım Eden Olup Olmadığı..... 75
Tablo 17: Öğrencinin Çevresinde İngilizce Bilen Olup Olmadığı 75
Tablo 18: Öğrencinin İngilizce Öğrenmek İçin Herhangi Bir Kursa Katılıp Katılmadığı..... 76
Tablo 19: Öğrencinin İngilizce Dersinin 4. Sınıftan Başlatılması Hakkındaki Düşüncesi 76
Tablo 20: Öğretmenin Öğrenciyi İngilizce Dersinin Amaçlarından Haberdar Edip Etmediği..... 76
Tablo 21: Öğretmenin, Öğrenciyi Yabancı Dil Öğrenmenin Yararlarından Haberdar Edip Etmediği 77
Tablo 22: Öğrencinin Okulunda Yabancı Dil Laboratuarı Olup Olmadığı..... 77

Tablo 23: Öğretmenin Yabancı Dil Dersinde Kullandığı Görsel-İşitsel Araçlar 78
Tablo 24: Görsel İşitsel Araçların Kullanılmasının Öğrencinin Yabancı Dil Dersine Olan İlgisini Arttırıp Arttırmayacağı 78
Tablo 25: Öğrencinin Yabancı Dil Dersinde Türkçeyi Kullanma Sıklığı..... 79
Tablo 26: Öğretmenin Yabancı Dil Dersinde Türkçeyi Kullanma Sıklığı..... 79
Tablo 27: Öğretmenin Ev Ödevi Verip Vermediği..... 79
Tablo 28: Öğretmenin Verdiği Ev Ödevi Türleri 80
Tablo 29: Öğretmenin Verdiği Ödevleri Ya Da Proje Çalışmalarını Düzenli Olarak Kontrol Edip Etmediği 80
Tablo 30: İngilizce Ders Kitabının Öğrencinin İlgisini Çekip Çekmediği 81
Tablo 31: İngilizce Ders Kitabındaki Konuları Öğrencinin Anlayıp Anlamadığı..... 81
Tablo 32: Öğrencinin Yabancı Dil Dersindeki Başarısızlığının Nedenleri..... 82
Tablo 33: Öğrencinin Başarılı Olduğu Sınav Türü..... 82
Tablo 34: Öğrencinin Sınav Sorularını Anlamakta Zorlanıp Zorlanmadığı 83
Tablo 35: Öğrencinin Yazılı Sınavlarda Başarılı Olduğu Soru Türü 83
Tablo 36: Öğrencinin Öğretmenin Yabancı Dil Dersini Nasıl İşlemesini İstediği..... 84
Tablo 37: Velinin Yabancı Bir Dil Bilip Bilmediği..... 90
Tablo 38: Velinin Bildiği Yabancı Dil..... 90
Tablo 39: Velinin, Çocuğunun Yabancı Dil Öğrenmesi Hakkındaki Düşüncesi 90
Tablo 40: Velinin Çocuğunun Yabancı Dil Öğrenmesini İsteme Gerekçesi 91
Tablo 41: Velinin İngilizce Derslerinin İlköğretim 4. Sınıftan Başlatılması İle İlgili Düşüncesi..... 92
Tablo 42: İngilizce Dersi Zorunlu Değilde Seçmeli Olsaydı Velinin Tercihi..... 92
Tablo 43: Çocuğunun Göreceği Yabancı Dili Seçme Şansı Olsaydı Velinin Tercihi 92
Tablo 44: Velinin Seçtiği Dili Seçme Nedeni 93
Tablo 45: Çocuğun İngilizce Öğretmeninin Yabancı Bir Dil Bilmenin Gerekliliği Hakkında Veliyi Bilgilendirip Bilgilendirmediği..... 94
Tablo 46: Çocuğun İngilizce Öğretmeninin İngilizce Dersinin Amaçları Hakkında Veliyi Bilgilendirip Bilgilendirmediği..... 94
Tablo 47: Velinin Çocuğunun İngilizce Öğretmeninin Derslerde Görsel İşitsel Araçlar Kullanmasını İsteyip İstemediği 95
Tablo 48: Velinin Görsel İşitsel Araçlarla Desteklenen Dersler Hakkındaki

Düşüncesi 95
Tablo 49: Veliye Göre Çocuğunun İngilizce Derslerinde Başarılı Olup Olmadığı... 95
Tablo 50: Veliye Göre Çocuğunun İngilizce Dersindeki Başarısızlığının Nedenleri 96
Tablo 51: Veliye Göre Çocuğunun İngilizce Öğrenmeye Hevesli Olup Olmadığı... 96
Tablo 52: Velinin İngilizce Dersleri İçin Çocuğuna Yardım Edip Edemediği 97
Tablo 53: Öğretmenin Branşıyla İlgili Süreli Yayınları Takip Edip Etmediği 100
Tablo 54: Öğretmenin Yabancı Dilde Sürekli İzlediği Tv. Programı Olup Olmadığı ……100
Tablo 55: Öğretmenin Branşıyla İlgili Hizmet İçi Eğitim Kurslarına Katılıp Katılmadığı…….101
Tablo 56: Öğretmenin Branşıyla İlgili Hizmetiçi Eğitim Kurslarını Yeterli Bulup Bulmadığı 101
Tablo 57: Öğretmenin Branşıyla İlgili Hizmetiçi Eğitim Kurslarını Gerekli Bulup Bulmadığı 102
Tablo 58: Öğretmenin Yabancı Dil Derslerinin 4. Sınıftan İtibaren Başlatılması Hakkındaki Düşüncesi 102
Tablo 59: Öğretmenin Yabancı Dil Dersine Ayrılan Haftalık Ders Saatini Yeterli Bulup Bulmadığı 103
Tablo 60: Öğretmenin Yabancı Dil Dersi Programının Değişeceğinden Haberdar Olup Olmadığı..... 103
Tablo 61: Öğretmenin Yabancı Dil Dersi Programının Değişmesini Gerekli Bulup Bulmadığı..... 104
Tablo 62: Öğretmenin Yabancı Dil Dersi Programında Özellikle Değişmesini İstedikleri Sınıf 104
Tablo 63: Öğretmenin Yabancı Dil Dersi Programında Yer Alan Amaçları Yeterince Açık Bulup Bulmadığı 105
Tablo 64: Öğretmenin Öğrencileri Yabancı Dil Dersinin Amaçlarından Haberdar Edip Etmediği 105
Tablo 65: Öğretmenin Öğrencileri Yabancı Bir Dil Bilmenin Yararları Ve Öneminden Haberdar Edip Etmediği 105
Tablo 66: Öğretmenin Derslerde Görsel İşitsel Araçlar Kullanıp Kullanmadığı..... 106
Tablo 67: Öğretmenin Okulunda Bulunan Görsel İşitsel Araçlar Ve Bu Araçları

Kullanımlarının Karşılaştırılması 107
Tablo 68: Öğretmene Göre Görsel İşitsel Araçlarla Desteklenen Derslerin Daha Verimli Geçip Geçmeyeceği 108
Tablo 69: Öğretmenin Görsel İşitsel Araçları Kullanmama Nedeni 108
Tablo 70: Öğretmenin Okulunda Yabancı Dil Laboratuarı Olup Olmadığı 109
Tablo 71: Öğretmenin Okulundaki Sınıfların "U" Düzeninde Oturmaya Uygun Olup Olmadığı..... 109
Tablo 72: Sınıfların Ortalama Mevcudu 110
Tablo 73: Öğretmenin Derslerde Türkçe'yi Kullanma Sıklığı..... 110
Tablo 74: Öğretmenin Günlük Planlarını Nereden Temin Ettiği 111
Tablo 75: Öğretmenin Meslekteki Kıdemi Ve Yabancı Dil Derslerinde Kullandığı Yöntem Ve Yaklaşımların Karşılaştırılması 111
Tablo 76: Öğretmenin Yabancı Dil Derslerinde Kullandığı Yöntem Ve Yaklaşımları Seçme Nedeni..... 112
Tablo 77: Öğretmenin Velilerden Destek Alıp Alamadığı 113
Tablo 78: İngilizce Ders Kitabının Öğrenci Açısından Yeterince Açık Ve Anlaşılır Olup Olmadığı..... 113
Tablo 79: İngilizce Ders Kitabının Öğrenci Açısından Yeterince İlgi Çekici Olup Olmadığı..... 113
Tablo 80: İngilizce Ders Kitabının Programda Belirtilen Amaçları Karşılayıp Karşılayamadığı..... 114
Tablo 81: Öğretmenin Yapmayı Tercih Ettiği Sınav Türü..... 114
Tablo 82: Öğretmenin Yazılı Sınavlarda Sormayı Tercih Ettiği Soru Türü 115
Tablo 83: Öğretmene Göre Öğrencinin Başarılı Olduğu Soru Tipi..... 115
Tablo 84: Öğretmenin Sınavı Hangi Amaca Yönelik Yaptığı 116
Tablo 85: Öğretmenin Öğrenci Başarısını Değerlendirmedeki Ölçütü..... 116
Tablo 86: Öğrencilerin Genel Başarı Durumları 117
Tablo 87: Öğrencinin Az Başarılı Ya Da Başarısız Olma Nedeni 117
Tablo 88: Yabancı Dil Dersine Öğrencilerin Katılımı..... 118
Tablo 89: Öğrenci Katılımının Arasıra Ya Da Hiç Olmasının Nedenleri..... 118

EKLER LİSTESİ

Ek 1: Anket Çalışması Yapılan Okullar 136
Ek 2: Öğrenci Görüşme Formu 138
Ek 3: Veli Görüşme Formu 143
Ek 4: Öğretmen Görüşme Formu 146
Ek 5: İzin Belgesi 153

ÖZET

İLKÖĞRETİM 4–8. SINIFLARDA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDEKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİNİN İNCELENMESİ

Gül AKÜZEL

Yüksek Lisans Tezi, Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı

Danışman: Yard.Doç.Dr. Mediha ÖZATEŞ

Eylül–2006, 154 sayfa

Küreselleşme sürecinde ülkeler arasında sınırların ortadan kalkması, uluslararası ilişki ve işbirliklerinin çoğalması, bilim ve teknolojideki gelişme ve yenilikler, turizm, kültürel ve ekonomik ilişkiler; yabancı dil bilgisiyle donanmış insan gücünü tüm ülkeler için olduğu gibi ülkemiz için de kaçınılmaz bir ihtiyaç haline getirmiş ve yabancı dilin sözlü ve yazılı iletişim aracı olarak öğrenilmesi yönündeki istek ve gereksinimlerin artmasına neden olmuştur. Böylece yabancı dil öğretimi, eğitim programlarımızın vazgeçilmez bir unsuru olmuştur.

İlköğretim okulları yabancı dil programı; bir öğretim yılı itibariyle, 4 ve 5. sınıflarda haftada 2 saatlik; 6, 7 ve 8. sınıflarda ise haftada 4 saatlik bir süre öngörülerek hazırlanmıştır.

İlköğretim okullarına 4. sınıftan itibaren konulan zorunlu yabancı dil öğretimi ile öğrencilerin 8 yıllık temel eğitim sonunda yabancı dilde orta seviyeye getirilmeleri, ortaöğretim kurumlarını bitirdiklerinde ise ileri düzeyde yabancı dil bilgisine sahip kılınmaları hedeflenmiştir.

İlköğretim okullarında yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenlerini inceleyen bu çalışmanın amacı; ilköğretim 4–8. sınıflarda yabancı dil öğretimini çeşitli açılardan irdeleyerek, başarısızlığın nedenlerini ortaya koyup, bunların giderilmesi konusunda çözüm önerileri sunarak yabancı dil öğretimini kolaylaştırmaktır.

Elbetteki bir yabancı dilin öğrenilmesi veya öğretilmesi çok uzun, zahmetli ve emek isteyen bir süreçtir ve bu süreç pek çok iç ve dış faktörden etkilenir. Bu faktörler; yabancı dil dersi programından kaynaklanan aksaklıklar, yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve teknik hataları, öğretmen yetersizliğinden yabancı dil derslerinin

boş geçmesi yada derse branş dışı öğretmenlerin girmesi, yabancı dil derslerinin görsel işitsel araçlarla yeterince desteklenememesi, ders saatlerinin yetersizliği, yabancı dil öğretimine uygun olarak düzenlenmemiş kalabalık sınıflar, öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye karşı ilgisi ve tutumu, veli desteğinin yetersizliği, öğrencilerin Türkçe bilgisinin yetersizliği, OKS sınavında yabancı dil sorusu olmadığından özellikle 7 ve 8. sınıflarda öğrenci ve velilerin yabancı dil dersini diğer dersler kadar önemsememeleri olarak özetlenebilir.

Anahtar Sözcükler: Anadil, yabancı dil, yabancı dil öğretimi, ilköğretim okullarında yabancı dil, yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenleri.

RÉSUMÉ

ETUDE DES CAUSES DE L'ECHEC DANS LE DOMAİNE DE L'ENSEİGNEMENT DES LANGUES ETRANGÈRES DE LA 4'İÈME Á LA 8'İÈME ANNEÉ DE L'ÉCOLE PRİMAİRE

Gül AKÜZEL

Thèse De Licence Supèrieure
Département De Langue Et De Pédagogie Française
Directrice De Thèse: Yard.Doç.Dr. Mediha ÖZATEŞ
Septembre–2006, 154 pages

Dans le monde globalisé, á cause de l'augmentation des relation internationelles du dévéloppement technolojique, du tourisme, des relations culturelles et économiques parler une langue ètrangère a ètè une obligation pour tous les pays et la Turquie.

Á l'école primaire, le nombre de cours de langue étrangère est de 2 heures par semaine en 4'ième et 5'ième année, et de 4 heures par semaine en 6, 7 et 8'ième année.

Le programme des cours de langues étrangères de l'école primaire a pour objectif de permettre aux élèves de parler une langue étrangère au niveau moyen. Mais celui du lycée est de leur permettre de bien parler cette langue étrangère.

Dans ce travail le but essentiel est d'étudier minutieusement les causes de l'échec dans le domaine de l'enseignement des langues étrangères á l'école primaire et de proposer des solution pour l'améliorer.

Certainement, apprendre une langue étrangère est un processus difficile. İl ya beaucoup des facteurs qui l'influence. Ces facteur sont:

- Les problèmes concernant le programme des cours de langue étrangère
- La faute de méthode et de tecnique
- L'insuffisance de qualification des proffesseurs

- L’usage insuffisant des matériaux audio-visuels
- L’insuffisance de nombre de cours
- Les classes nombreuses
- L’attitude négative des étudiants envers le cours de de langue étrangère
- L’insuffisance d’appui de la part de la famille
- L’insuffisance du niveau des étudiants en langue maternelle
- L’absence des questions de langue étrangère á OKS

Les Mots Clés: La langue maternelle, la langue étrangère, l’enseignement des langues étrangères, l’enseignement des langues étrangères á l’école primaire, les causes de l’échec dans le domaine de l’enseignement des langues étrangères.

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın hazırlanması süresince gerek ders, gerek tez aşamasında yardımlarını, desteğini ve anlayışını esirgemeyen danışmanım sayın Yard.Doç.Dr. Mediha ÖZATEŞ'e,

Tezimi inceleyen değerli jüri üyeleri Prof.Dr. A. Necmi YAŞAR'a ve Yard.Doç.Dr. Silvia ZİNZADE AKINCI'ya,

İlk günden bu yana bana çalışmalarıma başlama ve sürdürme cesareti veren sınıf arkadaşım sevgili Hayati ÇEVİK'e,

Tezime başlama ve konu seçme telaşımı benimle paylaşan değerli arkadaşım Dr. Enis FIRINCIOĞULLARI'na,

Anket çalışmalarımda beni hiç yalnız bırakmayan değerli meslektaşlarım ve arkadaşlarım Ercan ALPTEKİN'e ve Mehmet ALPASLAN'a

Tüm hayatım boyunca olduğu gibi çalışmalarım sırasında da bana destek ve anlayış gösteren canım anneciğime, sonsuz teşekkür ederim…

Gül AKÜZEL

GİRİŞ

Bilgi ve iletişim çağına girdiğimiz günümüz dünyasında bilim ve teknolojideki ilerleme ve yenilikleri izlemek, yapılan bilimsel çalışmaları kaynak dilde incelemek, kitle iletişim araçlarından mümkün olduğu kadar çok faydalanabilmek, ticari ilişkiler ve turizmdeki canlılık ile medeniyetler arası yoğun etkileşim sayesinde, farklı kültürleri tanımanın gerekliliği en az bir yabancı dil bilmeyi zorunluluk haline getirmiştir.

“Yabancı dil, bir insanın anadilinin dışında, genellikle sonradan öğrendiği başka bir ulusun veya topluluğun dilidir”(Oktay,1995). Her dil kendi sınırları içerisinde kuralları rastgele değil, bilinmeyen bir zaman sürecinde oluşmuş [İsviçreli dilbilimci Ferdinand De Saussure: arbitrarité (nedensizlik) ve linéarité (çizgisellik)] canlı bir varlıktır ve dili konuşan her birey o toplumun içinde yaşayan ve toplumun her türlü değerlerini taşıyan kişidir.

Çağı yakalamanın ve gün geçtikçe küreselleşen dünyada var olmanın araçlarından birisi ve kuşkusuz en önemlisi dildir. “Düşünce, duygu ve isteklerin, bir toplumda ses ve anlam yönünden ortak olan öğeler ve kurallardan yararlanarak başkalarına aktarılmasını sağlayan çok yönlü, çok gelişmiş bir dizge” (Aksan,1977) olan dil; çağdaş uygarlığa açılan bir kapıdır ve dünyadaki bilimsel gelişmeleri incelemek ancak bu kapı aracılığıyla mümkündür.

Dil "akla bin bir soru getiren, insanın bin bir sorunu kurcalamasına yol açan sırlarla dolu bir varlıktır" (Aksan,1990;11).

Dünya üzerinde var olan binlerce dil, ulusların yalnızca kendi ana dillerini kullanarak uluslararası ilişkilerini sürdürmesini imkânsız kılmaktadır. Bu durum diğer ülkelerin dilini iyi derecede bilme zorunluluğunu doğurmaktadır. Ancak ikinci dil olarak öğrenilen dillere bakıldığında sayının oldukça sınırlı kaldığı görülmektedir. Birleşmiş Milletler ve dünya istatistik kuruluşlarının verdiği verilere göre dünyada yaygın kullanılan dilleri kullanış alanı ve amacına göre üç kategoride sınıflandırabiliriz:

"1-Dünyada en çok nüfus tarafından ana dil olarak kullanılan diller (Çince, Hinduca, İngilizce, İspanyolca, Rusça, Arapça),

2-Dünyada en geniş coğrafi alanda kullanılan diller (İngilizce, Çince, İspanyolca, Arapça, Türkçe, Hinduca),

3-Dünyada bilimsel ve teknolojik alanda ticaret, haberleşme ve bilgi alışverişinde yaygın kullanılan diller(Batı Avrupa Dilleri İngilizce, Almanca, Fransızca, İspanyolca ve Rusça)" (Doğan:1996).

Bilim ve teknolojideki gelişmeleri izleyebilmek, ticaret, politika ve haberleşme alanlarında çağı yakalayabilmek için öğrenmede öncelikle son kategorideki dillere eşit derecede ağırlık verilmelidir. Ancak ülkemizde yaygın bir biçimde öğrenilen ve öğretilen dil İngilizcedir. "İngilizce, Türk insanının dünyaya ayak uydurma çabaları ve yabancı dil konusunda gereksinimlerinin değişmesi nedeniyle Türkiye'de de ön plâna çıkmıştır. İngilizce öğrenme, konuşma ve iletişim kurma yönünde belirgin bir eğilimin olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir"(Genç, 1999). "Dünyada İngiliz dilini 2. dil olarak konuşanların sayısı anadil olarak konuşanları geçmektedir. Bu yüzden dünyada bilim dilinin %70'i, haberleşme dilinin %80'i ve Internet dilinin %90'ı İngilizce olarak yapılmaktadır. Fransızca dünyada 43 ülkede 200 milyondan fazla insan tarafından konuşulmaktadır. Yemek, moda, mimari, sanat, tiyatro ve dans alanında uluslararası dil niteliğindedir. internette İngilizce'den sonra ikinci dil olarak kullanılmaktadır. İngilizce'nin % 40-50 kelimesi Fransızca kökenlidir. İstanbul ve Bursa'da toplam 250 tane Fransız şirketi bulunmaktadır. Almanca birçok Avrupa ülkesinde (Almanya, Lihtenştayn, Avusturya, Polonya, Çek Cumhuriyeti, Macaristan, Romanya, Rusya, Belçika) kullanılmaktadır. Özellikle kimya, tekstil ve bilim alanında kullanılan bir dildir. İstanbul'da çok sayıda Alman firması bulunmaktadır"(*www.terakki.org.tr / 21.06.2006*).

"Okullarda öğrencilerin neredeyse tamamı (%98.4) birinci yabancı dil olarak İngilizce öğrenmektedir. Almanca ve Fransızca ise, birinci yabancı dil olarak fazla talep görmemektedir (%1.6), daha çok ikinci yabancı dil olarak öğretilme durumları söz konusudur" (Genç, 1999). Burada dil seçimini etkileyen bazı faktörler ortaya çıkmaktadır. Bunların başlıcaları o dili konuşan ülkenin politik ve ekonomik durumu, ticari ilişkileri, tarihi ve kültürel ortaklığı ile askeri sözleşmeleridir. Asya ve Avrupa

kıtaları arasında bir köprü konumunda bulunan ülkemiz, gerek jeopolitik gerekse siyasal konumu açısından önemli bir duruma sahiptir. Bu durum özellikle üye olduğumuz uluslararası örgütlerde resmi dil olarak kabul edilen batı dillerinin öğrenilmesini ülkemizde bir zorunluluk haline getirmiştir.

Yabancı bir dil dünyaya açtığı kapı aracılığıyla kişiye yabancı kültürleri tanıyabilme, anlayabilme, kendi kültürünün bilincine varabilme ve ufkunu genişletme olanağı sunar. Doğru verilen bir yabancı dil eğitimi öğrencilerin evrensel duygu ve düşüncelerle yetiştirilmesine, kendi kültürünün dışındaki kültürleri tanıyıp anlamasına ve zamanla barışçıl bir dünya görüşüne sahip olmasına katkıda bulunacaktır.

"Yabancı dil öğretimi; dilbilimsel bilginin öğretime uygulandığı bir etkinliktir. Bunun için dil öğretimiyle uğraşanlar dilin ne olduğunu açıklamaya çalışan çağdaş dilbilgisi kurallarını ve ayrıntılarını iyi bilmek zorundadırlar" (Ersöz/Paksoy,1993:191). Yabancı dil öğrenimi ise, kişinin ses ve anlamdan oluşan yeni bir dil dizgesinin kurallarını öğrenmesi ve bu kurallar dâhilinde dili uygun ve doğru kullanmasıdır.

Ülkemizde büyük ölçüde ihtiyaç duyulan ve kalkınma planlarında da hedeflenen nitelikli insan gücünün yetişmesi ve geliştirilmesi için etkin bir yabancı dil eğitimi şarttır. Hatta günümüzde artık bir yabancı dili bilmek yeterli olmayıp ikinci bir yabancı dili öğrenme gereksinimi vardır. Avrupa birliği üyelik ölçütlerine göre ilköğretim ve lise süresince ikinci yabancı dilin öğretilmesi öngörülmektedir. Ancak, ikinci yabancı dil öğretimi sadece Avrupa topluluğu ve standartları için geçerli bir neden olmayıp, aynı zamanda ülkemizde iş ve eğitim alanlarının da kaçınılmaz koşullarından biridir. Çok dilli bir birlik olan Avrupa birliğine aday ülkemizde bu anlamda yoğun bir öğrenme-öğretme çabası göze çarpmaktadır. "Ancak her zaman önem ve öncelik verilen dil öğretimi alanında başarılı mıyız? Buna olumlu cevap vermek güçtür. İzlenen yol uygun ve ülkemiz için yararlı mıdır? Hataları, eksikleri ve tartışılacak yönleri vardır. Öğrenim çağındaki gençlerimizin yüzde kaçına yabancı dil öğretebiliyoruz? Bunların tartışılması gerekir" (Doğan, 1996). Harcanan zaman ve emeğin karşılığı alınamamaktadır.

Ülkemizdeki bu gerçekliği milli eğitim bakanımız yaptığı açıklamada şöyle dile getirmiştir: "Yabancı dil bilme ve yabancı dil öğretimi konusunda kalkınmış ülkelerle

mukayese edildiğinde Türkiye geri kalmıştır ve çevremizdeki Ortadoğu ülkeleriyle bile karşılaştırıldığında yabancı dil konusunda durumumuzun iyi olmadığı ortadadır. İlköğretim 4. sınıftan itibaren yabancı dil dersi verildiği halde gerekli sonuçlar alınamamaktadır" (*Hürriyet, 27.08.2005*).

"Türkiye'de yabancı dil öğretimine gösterilen ilginin asıl nedeni; yabancı bir dil öğreniminin bir meslek öğrenimi yerine geçmesidir. Dil öğrenmek isteyen öğrencilerin ve velilerin asıl amacı genellikle çağdaş ve çok kültürlü kişiler olmak, uluslar arası bilim ve sanat dünyasını tanımak, o dilde başarı elde etmek değil; eğitimleri sonunda kolayca ve istedikleri gibi bir işe girmek ve daha çok para kazanabilmektir" (Doltaş,1989). Demek oluyor ki toplumumuzda gelecek kaygısı yabancı bir dili çağımızın bir gereği olarak öğrenmenin önüne geçip bir zorunluluğa dönüştürüyor ve tüm yoğun çabalara rağmen öğrenim sürecinde başarısızlığa uğramamızın belki de ilk adımını oluşturuyor. Çünkü ülkemizde yabancı dil bilgisi ve bilinen dil sayısı, işe alınmada ve kariyer yapmada bitirilen üniversite ya da mesleki tecrübe kadar etkili durumda.

Sinanoğlu; yabancı dil bilmenin iletişimi sağlama işlevinin yanı sıra, kişilerin mesleklerine göre klasik dillerden ya da yaşayan dillerden birini öğrenmesini bir gereklilik olarak görmektedir(Akt: Kilimci, 1998:118).

Türk eğitim sisteminde yabancı dil öğretimi okul programlarında çeşitli dönemlerde farklı uygulamalarla yer almıştır. Ancak dil öğretiminde karşılaşılan güçlükler geçmişte olduğu gibi günümüzde de güncelliğini korumakta, dil öğretimiyle ilgili çeşitli sorunlar varlığını her durumda sürdürmektedir. Avrupa Birliği, her öğrencinin en az iki yabancı dil bilerek mezun olmasını şart koşmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), bu tabloyu değiştirmek amacıyla, yabancı dil eğitimini 1997–1998 eğitim-öğretim yılında ilköğretimin birinci kademesine indirmiş ve İngilizce dersine 4. sınıfından itibaren zorunlu dersler arasında yer vermeye başlamıştır. MEB ilköğretimin 4 ve 5. sınıflarında haftada 2 saat, 6–7–8. sınıflarında ise haftada 4 saat olarak uygulanmakta olan yabancı dil derslerinde kullanılan yöntemlerde de değişikliğe gitmiştir. Gramer ağırlıklı dil öğretim yönteminden konuşma ağırlıklı yönteme geçmiş ve görsel işitsel araçları okullarda yaygınlaştırmaya çalışarak bu sürece teknolojiyi de

dâhil etmiştir. Bu hızlı geçişin ön hazırlıklarının yeterli olduğunu söylemek biraz zordur. Öğrencilerin ikinci bir yabancı dil öğrenmelerinin gündeme geldiği ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı, Avrupa Birliği'ne uyum sürecinde yaptığı çalışmalarda bu konuyu dikkate alıp eğitim sisteminde bu yönde değişikliklere gitmiştir. Nitekim 1997–1998 öğretim yılında uygulanmaya başlanan Eğitim Reformu ile ikinci yabancı dil dersi, ilköğretim altıncı sınıftan itibaren seçmeli bir ders olarak sunulmuştur. Bu durumda öğrenci, bilgisayar, drama, güzel yazma ve konuşma, turizm, tarım ve satranç gibi seçmeli dersler arasından eğer okulunda uygulama varsa haftada 2 saat verilen ikinci yabancı dil dersini alabilme olanağına sahiptir (MEB Tebliğler D.1998: 1013). İkinci yabancı dil öğretiminin giderek gündeme geldiği ülkemizde birinci yabancı dil öğretimindeki başarısızlık hala giderilememiştir. Böyle bir durumda öğrencinin ikinci bir yabancı dil öğrenmesinin ne kadar mümkün olduğu tartışılır. Yabancı dil öğretiminde yaşadığımız başarısızlığı eski talim terbiye kurulu başkanı Prof. Dr. Ziya Selçuk şöyle ifade etmektedir:

"Lise mezunu bir öğrenci ilköğretim 4. sınıftan lise son sınıfa kadar 800 ~ 1200 saat arasında ders alıyor. Ama bunun sonucunda iki cümle kuramıyor. Milyarlarca saat boşa gidiyor. On binlerce öğretmenimiz boşa çalışmış gibi oluyor, trilyonlarca Türk lirası boşa gidiyor. Çünkü ürün sıfır" (*Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Eylül- 2004, s:55*).

Açıklamalardan da anlaşılacağı gibi ilköğretimde öğrencilerin 4. sınıftan 8. sınıf sonuna kadar aldıkları 5 yıllık yabancı dil öğretiminden sonra amaçlanan düzeye gelemedikleri bir gerçektir.

Bu çalışma; ilköğretim 4–8. sınıflarda yabancı dil öğretimini çeşitli açılardan irdeleyerek, başarısızlığın nedenlerini ortaya koyup, bunların giderilmesi konusunda çözüm önerileri sunarak, yabancı dil öğretimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır

BÖLÜM I

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ

Yabancı dil öğretimi; öğrencileri yabancı dil öğrenmeye teşvik etmek, ilgi duymalarını sağlamak, farklı kültürlere karşı merak uyandırmak, öğrencilere konuşma yürekliliği ve serbestliği vererek onlara öğrenmeye başladıkları dili okuldan sonra da kendi kendilerine geliştirme güç ve isteğini kazandırmak, yabancı dil yolu ile kelime hazinelerini zenginleştirebileceklerini, genel kültürlerini artırabileceklerini, düşünüş ve anlayış ufuklarını genişletebileceklerini kavratarak bu yolda onlara rehberlik etmektir. Yabancı dil öğrenmek ise sadece dört dil becerisine (dinleme, konuşma, okuma ve yazma) sahip olmak değil, o dili kullanan toplulukla duygu, düşünce ve ekin alış-verişinde bulunmak demektedir.

"Bilindiği gibi yabancı dil öğretimi dilbilimsel kuramların öğretime uygulandığı bir etkinliktir. Bu etkinlik dilbilimin ortaya koyduğu bulgularla beslenmekte ve şekil kazanmaktadır" (Ersöz / Paksoy ,1993:191)

Günümüz dünyasında çok dillilik özendirilmektedir. Çünkü ülkelerin, uluslararası ilişkilerini, sosyal, siyasal ve ekonomik alanlarda daha ileri götürmek için yabancı dil bilen insanlara ihtiyacı vardır. Amaç diğer ülke vatandaşları ile anlaşma sağlamak için ortak bir dilin etkin şekilde kullanılmasına hizmet etmek ve bu sayede ülkemizin politik, bilimsel, askeri, ekonomik ve sosyal alanlarda hak ettiği ileri düzeye çıkmasını kolaylaştırmaktır.

Geçmişten günümüze kadar yabancı dil öğrenimi ve öğretimi ile ilgili pek çok teori ortaya atılmıştır. Bu teorilerin bir kısmı kanıtlanmış, bir kısmı ise kanıtlanamamıştır. Ortaya atılan her yeni teori, kendinden öncekilerin kuvvetli yönlerini temel alıp, eksik yanlarını geliştirme yoluyla iyileşme çabasında bulunmuştur. Yabancı dil öğretimi ile ilgili tüm bu teorilerin temelinde ise insanların nasıl öğrendiğini anlama çabası bulunmaktadır.

Özen'e (1978: 22-23) göre yabancı dil öğretimindeki sorunlar şunlardır:

- Öğretmen yetersizliği,
- Kitapların nicel ve nitel yetersizliği,
- Zaman yetersizliği,
- Öğretim ortamlarının yetersizliği,
- Öğrencinin kişisel yetersizliği,
- Salt sınıf geçmeye yönelik düşünce ve davranışların baskınlığı,
- Kalabalık sınıflar,
- Uygun araç gereç noksanlığı,
- Ders programlarının hazırlanışındaki noksanlıklar,
- Yabancı dil öğrenmenin amacını algılamadaki yetersizlik,
- Yönetmeliklerdeki yetersizlikler

Sözer (1974:443) ise, yabancı dil öğretiminde gözlenen etkisizliğin nedenlerini beş başlık altında toplamıştır:

- Kalabalık sınıflar,
- Başarıya götürecek daha yeni ve iyi yöntemlerin bulunamaması,
- İzlenen ders kitaplarının eski ve yetersiz olması
- Eğitim ve öğretim programlarının yetersizliği,
- Haftalık ders saatlerinin azlığı

Sözer ayrıca öğrencilerin yabancı dil öğrenmede karşılaştığı güçlükleri dört başlık altında toplamıştır:

- Ses ve söyleyiş ile ilgili güçlükler
- Dilbilgisine ilişkin güçlükler
- Sözlüksel güçlükler ve sözcük bilgisi
- Kültürel güçlükler (iki değişik dili konuşanların konuşma biçimlerinde, yaşamlarında ve dünya görüşlerindeki farklılıklar)

"Yabancı dil öğretim yöntemleri içinde en çok tartışılan konuların başında dilbilgisi öğretimi gelir. Bu yüz yılın başlarında dil öğrenmek, gramer öğrenmek

şeklinde anlaşılıyordu. Buna tepki olarak bazı dilciler, anadilini öğrenen bir çocuğu örnek vererek dilbilgisine gerek olmadığını ileri sürmüşlerdir. Bu görüş yeni öğretim yöntemleri arayışlarına sebep olmuştur"(Demirel, 1990: 31–34; Hengirmen,1993:51–52).

"Dilbilgisi amaç değil, araçtır. Ancak, yüzyıllar boyu bu durum yanlış anlaşılmış ve dilin kendisi öğretileceği yere, dilbilgisi kuralları öğretilmiştir. Amaç, araç durumuna gelmiş dilin kurallarını bilen, ama öğrendiği dili konuşamayan, okuduğunu anlamayan insanlar yetiştirilmiştir. Günümüzde bile orta ve yüksek öğretimde bu yanlış yol izlendiği için yabancı dil öğretimi bir çıkmaza girmiştir. Gençlerin enerjileri, zamanları ve devletin milyarları boşa harcanmaktadır" (Aydın,2000).

Yabancı dil öğreniminde dilbilgisi öğreniminin gereksiz olduğunu söylemek yanlıştır. Ancak dil öğrenmek demek, o dilin gramer kurallarını ezberlemek de değildir. "Dilbilgisini, öğrenilen dilin temel kurallarını, işleyiş düzenini kavramaya yardımcı olacak kadar öğretmek yeterlidir" (Hengirmen,1993:52–53). Burada sorulması gereken sorular yalnızca şunlardır: Dilbilgisi nerede, ne zaman, ne kadar gereklidir.

Yabancı dilin öğrenilmesi veya öğretilmesi pek çok iç ve dış faktörden etkilenen çok uzun ve zahmetli bir süreçtir. Özet olarak öğrenci, öğretmen ve veli tutumu, ders saati, program, sınıf-okul gibi çevresel etmenler, yöntem ve teknikler, geçmiş tecrübeler, kültür vb. pek çok faktör bunlardan yalnızca birkaçıdır.

1.1.Türkiye'de Yabancı Dil Öğretimindeki Tarihsel Süreç

Türkiye'de yabancı dil öğretimi, uygarlaşma atılımlarının vazgeçilmez bir zorunluluğu olarak ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Yabancı dil öğretimindeki tarihsel sürece kısaca değinecek olursak; Tanzimat öncesi Osmanlı'da her alandaki kurum ve müesseslerde ciddi bir çözülme ve bozulma yaşanıyordu. Bu bozulmaların yaşandığı kurumlardan biri de eğitimdi. Osmanlı ciddi bir siyasal ve ekonomik zaaf içinde idi. Bu arada batı dünyasının kaydettiği gelişme ve batının her geçen gün Osmanlı'da ağırlığını yükseltmesi, çözüm arayışlarında dikkatleri batıya yöneltti. Avrupa karşısındaki siyasal konumunu korumak için yabancı dilin önemli ve gerekli olduğunu anlayan Osmanlı, batı ile ilişkilerin geliştirilmesinde yabancı dil bilgisini çok önemli bir konuma getirdi.

"1839 yılında Tanzimatın ilanı ile birlikte, batı ülkeleri ile ilişkilerimizdeki gelişme eğitim kurumlarını ve yabancı dil öğretim politikasını da etkilemiştir" (Demircan: 1988; Demirel:1990;Yıldırım:2001). Tanzimat'la birlikte yabancı dil ve ezici ağırlıkla Fransızca en çok rağbet gören lisan oldu. Fransızca bilenler kamu görevlerinde süratle yükseldiler ve batıda olup bitenlerin Osmanlı'ya taşınmasının öncüleri oldular.

Yabancı dil bilen kişilerin yetersiz oluşu yabancıların okul açmalarına izin verilmesine neden olmuştur. Osmanlı'da 19. yy. sonlarında ortaöğretim düzeyinde başlayan yabancı dil öğretimi, cumhuriyet dönemine kadar genellikle yabancı, özel okullarda sürdürülmüş, cumhuriyet döneminde ise ulusal ortaöğretim kurumlarında, sonra da yüksek öğretimde yerini almıştır.

Türkiye, cumhuriyetin ilanından sonra batı dillerinin öğretimine daha ağırlıklı yönelmiş ve yazı devrimi ile bu ülkelerin alfabesini kullanmaya başlamıştır. Cumhuriyet döneminde eğitim sisteminde her alanda yapılan köklü değişiklere karşın yabancı dil dersleri öğretim programlarının hepsinde yerini korumuştur. Ülkemiz, yabancı dil derslerinde uluslararası ilişkilere göre ilk dönemlerde Fransız, daha sonra hem Fransız hem İngiliz dillerine yönelmiş, 1960' lardan sonra ise Alman dilini de ekleyerek yoluna devam etmiştir. Ancak 80'li yıllardan itibaren Fransızca ve Almanca öğretimi neredeyse kaldırılmış, hemen hemen tüm okullarda İngilizce öğretimi öncelikli yer almıştır.

1.2.Yabancı Dil Bilmek Nedir?

"Bir dili bilmek o dilde düşünebilmek demektir" (Dağlarca). Bir dil aynı zamanda o dili konuşan insanların kültürünün hem bir parçası, hem de o kültürü ifade eden bir araçtır. Bu bakımdan dil onu kullanan insanların düşüncelerini, kültürel özelliklerini ve davranış biçimlerini sembolize eder.

"Bir yabancı dili bilmek bireyin o dildeki sözcükleri ve dilbilgisi yapılarını bilmesinin yanı sıra, bu sözcük ve yapılardan yararlanarak o dili konuşan kişilerle sözlü ya da yazılı iletişim kurabilmesidir. Başka bir deyişle yabancı bir dili bilmek yalnızca o dil hakkında gerekli olan dilbilgisi kurallarını bilmek yani **"**dilbilgisel yeti**"**ye

sahip olmak değildir. Aynı zamanda hangi ortamlarda hangi yapı ve sözcüklerin kullanılacağını bilmek demek olan "iletişimsel yetiye" de sahip olmak demektir" (*www.iolp.aof.edu.tr/21.06.2006*).

1.2.1.Dört Dil Becerisi

Yabancı dil öğrenme kısaca; bir dili kullanmak için gerekli becerileri kazanma süreci olarak tanımlanabilir. Dil; dört temel beceri olarak kabul edilen, dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu dört temel becerinin birlikte kazandırılması gerekmektedir. Demirel (1993:23) dilin bir iletişim aracı olarak kullanılmasının öğretilmesini savunmakta ve bunun yolunun da dört temel becerinin bir bütün halinde öğretilmesinden geçtiğini belirtmektedir. Dört dil becerisini sırayla inceleyelim.

1.2.1.1. Dinleme Becerisi ve Öğretimi

Yabancı dil öğretiminde zor gelişen becerilerden biri olan "dinleme" öğretiminde amaç, "öğrencilerin yabancı dildeki sesleri tanıması vurgulama ve tonlamaların neden olduğu anlam değişikliklerini fark etmesi ve konuşmacıdan gelen mesajı tam ve doğru olarak anlamasını sağlamaktır"(Demirel:2004).

Sınıflarda dinleme becerisine önem verilmesi ve dinleme aktivitelerinin yapılmasının sebebi çocukların gerçek hayatta karşılaşabilecekleri durumlarda başarılı ve doğru tepkiyi vermelerini sağlamaktır. Dinleme öğretimi, normal hızda konuşulduğunda küçük ayrıntıların anlaşılmasından çok, genel bir bilginin alınmasını sağlamaya yöneliktir. Dinleme öğretimi çalışmaları yapılırken öncelikle hedefin belirlenmesi gerekir. Daha sonra sıra öğrencide hangi davranışları geliştireceğimize karar vermeye gelir. Demirel(2004)'e göre dinleme ile ilgili olarak öğrencide gelişmesi istenen davranışlar şunlardır:

1. Duyduğu metnin ana hatlarıyla ne olduğunu söyleme\yazma,

2. Duyduğu metnin ayrıntılı olarak ne olduğunu söyleme\yazma,

3. Duyduğu metinde geçen kişilerin tutum ve düşüncelerini söyleme\yazma,

4. Duyduğu metinde geçen olayın nerede, ne zaman ve nasıl olduğunu, oluş sırasına göre söyleme\yazma,

5. Duyduğu metinde geçen kelimelerin anlamını tahmin edebilme,

6. Duyduğu metinde geçen dilbilgisi yapılarının anlamlarının ve kullanışlarının nasıl olduğunu söyleme\yazma,

7. Dinlemeden önce, başlık, resim ve diğer ipuçlarına bakarak metnin ne hakkında olacağını tahmin edebilme,

8. Anlatmaya yardımcı olacak değişik tonlama ve vurguların kullanılışını fark edebilme,

9. Duyduğu metni kendi cümleleriyle başkalarına aktarabilme.

"Dinleme egzersizlerinde -gerçek hayattakilere en yakın- olma kriterinin göz önünde tutulması gerekmektedir. Gerçek hayat durumlarının pedagojik bir avantajı öğrencilerin bu tip durumları dinlemeye yapay tekstleri dinlemekten çok daha fazla motive olmalarıdır" (Ur, 1992:109).

Dinleme çalışmalarda amaç, sadece dinleme değil, aynı zamanda duyulanın anlaşılmasını sağlamaktır. Dinlediğini anlama karışık bir işlemdir. Anderson ve Lynch (1988:52) dinleyicinin simültane olarak aşağıdaki becerileri birbiriyle birleştirmesi gerektiğine işaret ederek dinlediğini anlama becerisinin karmaşıklığının altını çizmişlerdir.

- Dinleyicinin konuşmayı çevredeki diğer seslerden ayırt etmesi
- Dinleyicinin sözcelerin anlamını yakalaması
- Karşılıklı dinlemede uygun davranışı gösterebilmesi

Sınıfta yapılan dinleme gerçek hayattaki gibi değildir. Dinleme becerisine dayalı aktiviteler gerçek hayat durumlarına benzetilmeli ve o özelliklere sahip olmalıdır. Ur'un (1992:107) da belirttiği gibi sadece düz bir metnin sesli okunmuş halini

öğrencilerin dinlemesi ve ilgili soruları cevaplaması pek de gerçek hayatta görülen durumlar değildir. Ur (1990:113–114) dinleme aktivite tiplerini dörde ayırır.

1. Tepki Gerektirmeyenler

- Kısa hikâyeler
- Şarkılar
- Filmler, tiyatrolar, videolar

2. Kısa Tepki Verilenler

- Yönergelere uyma
- Maddelere tik ( ) koyma
- Hataları bulma
- Tanımları tahmin etme
- Genel/detay bilgiyi bulma

3. Uzun Tepki Verilenler

- Sorulara cevap verme
- Not alma
- Özetleme
- Uzun boşlukları doldurma

4. Daha Kapsamlı Tepki Verilenler

- Problem çözme
- Yorum yapma

"Başarılı sözlü anlaşmanın temeli başarılı dinlemeye dayanır. Başarılı dinleme için doğala yakın dinleme aktivitelerine eğitim süresince ağırlık verilmesi gerekir. Başarılı dinlemeden sonra ancak başarılı sözlü anlaşma sağlanabilir" (Nunan, 1989:32).

1.2.1.2. Konuşma Becerisi ve Öğretimi

Dört becerinin arasında "öğrencilerin öğrendikleri dili anlaşılır bir şekilde konuşabilmesi" her zaman en önemlisi olarak görülür. "Bir dili bilen kişi o dili 'konuşan' kişi olarak tanımlanır. Gerçekte bir dili bilmek dört beceriyi de içine alır. Ancak yabancı dil öğrenen kişilerin çoğu daha çok konuşmakla ilgilenirler. İşte bu yüzden yabancı dil derslerinin en önemli parçası öğrencilerin kendilerini ifade etmeleridir" (Ur,1992:120).

"Konuşma, bilişsel becerilerin yanı sıra psiko-motor becerilere bağlı olarak gelişmektedir. Konuşma öğretimi yabancı dil öğretiminin her aşamasında yapılmalıdır. Konuşma öğretiminde özellikle soru-cevap tekniğinin kullanılmasına, ikili ya da grup çalışmalarına sık sık yer verilmelidir"(Demircan,2004:94).

"Dil öğrenen kişilerin karşılıklı konuşma ve anlaşmadaki becerilerini geliştirmeleri gerekmektedir" (Bygate, 1987:67). Karşılıklı konuşmada başarılı olmak ne zaman ve nasıl konuşma sırasının size veya bir başkasına geldiğini anlamayı, ne zaman bir konuyu açıklamayı ve değiştirmeyi, konuşmaya bir başkasını davet etmeyi, konuşmayı nasıl sürdürülebileceğini veya kapatabileceğini bilmeyi içerir. Anlamda uzlaşıma varma her iki tarafında birbirlerini doğru anladıklarından emin olmaları demektir.

"Konuşma becerisini kazanan kişilerin yalnızca dilin kurallarını ve kelimelerin doğru telâffuzunu öğrenmeleri yeterli olmamakta; sözel olmayan jest, mimik gibi bazı davranışları da bilmeleri gerekmektedir" (Demirel,2004). Doğal iletişimde kısa cevapların hatta bazen sözel olmayan cevapların da çok geçerli olduğu düşünülürse başlangıç seviyesinde olan bir öğrencinin bile bu şekilde anlamlı iletişim kurması onu yüreklendirebilir. Özellikle başlangıç seviyesinde çoğu sözle yapılması istenen eylemler, klişeler hâlinde öğretilebilir.

"Başarılı konuşma aktivitelerinin özellikleri şunlardır:

- öğrenci konuşur; aktivitelerin daha çok öğrencinin konuşmasına dayanması
- paylaşım; sınıftaki her öğrencinin konuşmasının sağlaması
- yüksek motivasyon; aktivitelerin konusunun öğrencilerin ilgisini çekmesi veya onları bir amaca yöneltmesi
- dilin kabul edilebilir düzeyde olması; öğrencilerin kendilerini ifade ederken dili düzgün kullanmaları, konular arası bağlantıları kurabilmeleri" (Ur,1992:120).

D. Nunan'a (1989:32) göre başarılı bir sözlü anlaşma şunları içerir;

- dilsel öğeleri doğru telaffuz edebilmek

- vurgulamaya, tonlamaya ve dilin ritmine hakim olabilmek
- söz sırası alabilmeyi becermek
- anlamda uzlaşmayı sağlamak
- dinleyip dinlediğini anlayabilmek
- karşılıklı konuşmanın ve uzlaşabilmenin yollarını bulabilmek

Richards'a göre (akt. Nunan,1989:23) günlük konuşmaları anlamak şu becerileri içerir.

- Kelimelerin vurgulanışını bilmek
- Hedef dildeki cümle yapısını bilmek
- Anahtar kelimeleri bulabilmek
- Sözlü söylemde bağlantı araçlarını bulabilmek
- Kelimelerin anlamlarını bağlamdan çıkarabilmek

1.2.1.3.Okuma Becerisi ve Öğretimi

Okuma; okuyucunun verilen başlık ve konu hakkında sahip olduğu bilgi ile yazarın yazdığı arasındaki etkileşim sürecidir. "Okuma, bilişsel davranışlarla psikomotor becerilerin ortak çalışmasıyla yazılı sembollerden anlam çıkarma etkinliğidir"(Demirel:2004). "Okuma sadece anlaşımların ve dilbilgisinin bir yere kodlanmış hali değildir. İyi okurlar kendi bilgileri ve okuma parçası arasında bağlantı kurarlar"(Nunan 1989: 33).

Okuma öğretiminde amaç; okumayı zevkli bir hale getirerek öğrencinin doğru, sürekli anlayarak okumasını, kelime hazinesini geliştirmesini sağlamaktır. Okuma, öğrencinin konuşma ve yazma becerilerini geliştirmesi yönünden önemlidir. Bir yabancı dili gerçek anlamda öğrenebilmek okuma becerisini geliştirmeye bağlıdır. Yabancı dil öğretiminde okumalar genellikle belli kelimeleri seslendirmenin ötesine geçemez. Bu anlamda okuma bir metnin ya da kelimeler grubunun söylenmesi olarak görülmektedir. Yani yazılı bir metni hiçbir anlam çıkarmadan sadece kelimeleri doğru söyleyebilmek amacıyla okumak gerçek anlamda okuma değildir. Bir başka kişinin okuduğunu dinlemek ve anlamak da okuma sayılmaz. Yabancı dil sınıflarında çoğu kez öğretmen bir metni okurken öğrenciler de onu dinlemektedirler. Bu durumda öğretmen ne

okuduğunu kendisi görmekte öğrenciler de yalnızca dinleme yetilerini geliştirmektedirler. Bu çalışma okumadan çok telâffuzu geliştirmeye dönük olmaktadır.

Okuma öğretiminin amacı, öğrencilerin ilgi, yetenek ve yabancı dil seviyelerine göre farklılık gösterebilir. Okumada esas amacın, yazarın vermeye çalıştığı mesajın ne olduğunu anlama olduğu vurgulanmalıdır. Yabancı dil metinlerinde yazılan her kelime ve cümlenin anlamını tam olarak çıkarmak güç olabilir; ancak yazarın ne söylemek istediği anlaşılırsa okuma amacına ulaşmış demektir.

Hengirmen(1993:51)'e göre okunan metnin anlaşılması ve anlaşılan metnin başkalarına anlatılabilmesi için dört aşamalı bir yol izlenebilir:

1. Metin bir iki kez banttan dinletilir. Bant yoksa öğretmen veya öğrenci metni sesli olarak okur. Bu aşamada amaç, metnin tamamını gözden geçirerek konusunu anlamaktır.

2. Çözümleme (analiz) aşamasında metin parçalanarak cümle ve paragraflar üzerinde ayrıntılı olarak durulur.

3. Bileşim (sentez) aşamasında öğrenilen tüm cümle ve paragraflar birleştirilerek, bir bütün olarak metnin anlamı ortaya çıkarılır.

4. Kontrol aşamasında öğretmen, öğrencilere sorular sorarak, metnin doğru anlaşılıp anlaşılmadığını kontrol eder.

1.2.1.4.Yazma Becerisi ve Öğretimi

Yabancı dil öğretimi sırasında dilin dört temel becerisi öğrenciye kazandırılır. Ancak yazma becerisi en son sırada yer almalıdır. Yazma becerisinin sınıf ortamında öğrenciye kazandırılmasının amacı imla ve içerik yönünden doğru ve anlamlı yazmadır. Kimi yabancı dil öğretmenleri de yazmayı sınıf içi öğretim etkinliğinden çok sınıf dışında bir ödev olarak değerlendirmektedirler. Oysa dil öğretiminde sözlü iletişim kadar yazılı iletişim de önemli olmakta ve bu becerinin geliştirilmesine konuşma kadar önem verilmesi gerekmektedir. İletişimci oyunlar yolu ile yazma alıştırmaları son

derece eğlenceli hâle getirilebilir ve yazma becerisi başlangıç seviyesinden itibaren etkin bir biçimde geliştirilmeye başlanabilir.

Bu iletişim türünde Balcı'nın da (2000: 523) belirttiği gibi üretken bir eylem söz konusudur. Yazar yazma eylemiyle herhangi bir mesajı ya da bilgiyi bir başkasına iletmek için, ilgili dilin sözcüklerini seçerek belli bir tümce düzeneği içinde kullanmakta ve böylece kendiliğinden bir üretim işlemi yapmaktadır. Bu eylem kuşkusuz kişinin dil bilincinin geliştirilmesini ve dilin aktif bir şekilde kullanılmasını gerektirmektedir. Balcı (2000: 528) yazma eyleminin önemini şöyle özetlemektedir:

Yazma eylemi diğer dil becerilerinin geliştirilmesine katkıda bulunmakla birlikte kişinin kimliğinin geliştirilmesi için de önemli bir iletişimsel araçtır. Bu becerinin üretici ve etken bir özelliği vardır. Kişinin bu beceriyi yalnız başına değil de en çok derslerde öğrenmesi ve geliştirmesi gerekir.

Yazma etkinliği Dieter'in de (2001: 25) dediği gibi dil öğrenim sürecini olumlu yönde etkileyen bir etkinliktir. Dilin öğretilmesi dilin kullanılmasını gerektirmektedir. Yazma eyleminde daha önce dille ilgili öğrenilen bilgilerin kullanılması söz konusudur

Sözlü iletişim kurarken yapılan dil yanlışlıkları hoşgörü ile karşılanırken yazılı iletişim kurmada aynı hoşgörü gösterilmemekte, dili doğru ve düzgün kullanma önemli olmaktadır. Dili ve o dilin kurallarını doğru kullanmanın yanı sıra bir mesajı doğru olarak anlatabilme de çok önemli olmaktadır. Bu sebeple yazma becerisini mekanik bir süreç olarak değil, anlama, düşünme, geliştirme ve üretme alt becerileri olarak algılamak ve değerlendirmek gerekir.

Sınıf içi uygulamalarda yazma becerisini geliştirmeye dönük çalışmalara yer verilmeli, özellikle her seviyede noktalama işaretlerine ve yazım kurallarına dikkat edilmelidir.

1.3.Yabancı Dil Öğretiminde İlkeler

1.3.1.Genel İlkeler

1. Öğretime dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme ile başlanması,

2. Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlenmesinin sağlanması,

3. Kullanılan dilin öğretilmesi,

4. Öğrencilerin yeni dil alışkanlıkları kazanmasına yardımcı olunması,

5. Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde çıkarmalarının öğretilmesi,

6. Amaç dil ile ana dil arasında sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,

7. Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp sunulması,

8. Yeni cümle kalıplarının bilinen kelimelerle öğretilmesi,

9. Öğrencilere öğrendiklerini kullanma imkânının tanınması,

10. Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,

11. Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,

12. Bir seferde bir tek sorunla uğraşılması,

13. Amaç dilin, o dili ana dili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğrenilmesi,

14. Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,

15. Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,

16. Öğrencilerin sınıfta daha çok konuşma yapmalarına imkân sağlanması,

17. Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,

18. Öğrencilere sorumluluk verilmesi ve öğrencilerin bireysel çalışmalar için bilgilendirilmesi ve bu çalışmaların öğrencilerin farklı yönelişlerine cevap verecek olmasına dikkat edilmesi,

19. Dersi plânlarken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,

20. Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması; öğretilmeyen konularla ilgili soruların sorulmaması, şeklinde genel ilkeler özetlenebilir.

1.3.2.Özel İlkeler

1. Yabancı dil öğretiminde kazanılan gerekli dört temel beceri;

a) Dinleme-anlama,

b) Okuma-anlama,

c) Yazma,

d) Konuşma becerileridir.

Dil öğrenimi, bu dört temel becerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır. Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu temel becerilerin birlikte öğretilmesi gerekmektedir.

2. Öğretim etkinlikleri önceden plânlanmalıdır. Öğretim etkinlikleri yıllık, ünite ve günlük ders plânları olmak üzere üç aşamada plânlanır. Dikkatli bir plânlama, başarılı bir öğretim için büyük önem taşır.

3. Öğretilecek konular basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru sıralanmalıdır.

4. Görsel ve işitsel araçlar kullanılmalıdır.

5. Derslerde anadili gerekli durumlar dışında kullanılmamalıdır. Yabancı dil derslerinde öğrencilerin öğrenilen dili daha çok duymaları ve kullanmaları önem taşır. Bu nedenle, derste öğrenilen dille iletişim sağlanmalı, ancak mecbur kalınca ana dil kullanılmalıdır.

6. Bir seferde bir tek yapı öğretilmelidir. Her derste bir yapı ya da cümle üzerinde durulmalı, birden fazla bilgi verilmemelidir. Bir konu öğretilmeden başka konulara geçilmesi veya konu üzerinde çok bilgi verilmesi öğrenimde verimi azaltır.

7. Verilen bilgilerin günlük hayata aktarılmasına çalışılmalıdır.

8. Öğrencilerin derse daha etkin katılımı sağlanmalıdır.

9. Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.
10. Öğrenciler dili kullanmaya teşvik edilmeli ve cesaretlendirilmelidir.

1.4.Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme

Öğretmenin öğrencilerin öğrendiklerini test etmek ve geri dönütü gerçekleştirmek için düzenli olarak başarı ölçme sınavlarını yapması gerekmektedir. Sınavlarda o zamana kadar öğrenilen şeylerin sınanmasının yanında, özellikle iletişimsel yetiyi oluşturan dört temel beceri ve bu becerilerin kullanılmasını öngören kontrol soruları esas içeriği oluşturmalıdır.

"Yabancı dil öğretiminde öğrencilere kazandırılması düşünülen dilsel ve iletişimsel hedeflere ulaşıp ulaşmadıkları değişik sınav türleriyle ölçülmektedir" (Budak:1996,78). Bunlar yazılı ve sözlü sınavlardır.

1.4.1.Yazılı Sınavlar

Öğrencilerin öğrendikleri dille yazılı iletişim kurmalarını öğretmek amacıyla yazma becerisinin de geliştirilmesi ve bunu test eden sınavlara yer verilmesi gerekmektedir.

Yazılı sınavlar; soru cevap, kısa cevaplı, açık uçlu, boşluk doldurmalı, çoktan seçmeli, düzeye uygun çeviri, dikte, kompozisyon türü sınavlardır. "Yabancı dil öğretiminde yazılı sınavlarda en çok kullanılan kısa cevaplı ve çoktan seçmeli olanlarıdır" (Demirel,1993:115)

1.4.2.Sözlü Sınavlar

Yabancı dil dersinde diğer derslere oranla daha çok kullanılan bir sınav türüdür. Öğrencilerin derse aktif olarak katılmalarını sağlar. Sözlü iletişim becerilerini geliştirir. Öğrencilere sınıf içi etkinliklere ve derse katılımlarına göre sözlü notu verilmesi öğrencileri derste aktif olmaya ve iletişimsel yetilerini geliştirmeye yönlendirir.

Öğrencinin iletişim yeteneğini geliştirdiği için sözlü sınavlara daha çok iletişimsel metotta yer verilir. Yabancı dil öğretiminin başladığı ilk sınıfta (ilköğretim 4. sınıf) birinci dönem boyunca yazılı sınavlar yerine sözlü değerlendirmeler yapılması tavsiye edilmektedir.

"Sözlü sınavların değerlendirilmesi telaffuz, dilbilgisi, sözcük bilgisi, iletişim becerisi, anlama gibi belli bilgilerin puanlanması yapılarak toplam puanın belirlenmesi şeklinde olur. Aynı sözlü sınavlar gibi yazılı anlatım sınavları da bu şekilde çizelge oluşturarak değerlendirilebilir" (Demirel,1993:144)

1.5.İlköğretimde Yabancı Dil Öğretiminin Amaçları

"Ülkeler arasında sınırların kalktığı, rekabetin hızlandığı, iletişim araçlarıyla anında her noktasına ulaşılan dünyamızda yabancı dil öğrenmenin gerekliliği ve zorunluluğunu hiç kimse inkâr edemez. Dünyada yalnız kalmamak, gelişen teknoloji ve ticaretin dışında olmamak, refahtan pay almak için mutlaka dünyaya açılmak zorunludur. Bunun için her ferdin iki, üç, beş yabancı dil öğrenmesi gerekir" (Doğan, 1996). Bu durum yabancı dil öğretimine her zamankinden daha çok önem verilmesini gerektirmektedir.

"Ülkemizdeki ilköğretim okullarında 4. sınıftan itibaren konulan zorunlu yabancı dil dersi ile öğrencilerin sekiz yıllık temel eğitim sonunda dil öğreniminde orta seviyeye getirilmeleri, orta öğretim kurumlarını bitirdiklerinde ise ileri düzeyde yabancı dil bilgisine sahip kılınmaları hedeflenmiştir. Ayrıca erken yaşta başlanan yabancı dil öğretimi; bireyin dünyasında doğal bir şekilde gelişmeye, daha sonraki deneyimleri daha kolay sıralamaya ve kavramaya olanak tanır. Yabancı dil öğrenimine başlama nedenlerini ve dilin iletişimsel kullanımını öğretir.

İlköğretim 4–8. sınıf yabancı dil derslerinde, öğrencinin;

- Türkçeden başka dillerin var olduğunun farkına varması,
- Yabancı bir dil öğrenmeye ve bu dili kullanarak iletişim kurmaya istek duyması,
- Düzeyine uygun yürütülen derslerde dinlediğini anlayabilmesi, konuşabilmesi, okuyabilmesi, yazabilmesi,

- Kendi kültürünün yanında diğer kültürleri tanıyarak farklı kültür değerlerini hoşgörüyle karşılamayı öğrenmesi ve yabancı dil bilmenin kendisine kazandıracağı yararların bilincine varmaya başlaması amaçlanır" (İlköğretim Programı 1–8).

BÖLÜM II

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNİ ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Etkin bir yabancı dil öğretimi ve öğrenimi ülkemizde büyük ölçüde gereksinimi duyulan önemli bir öğedir. Yabancı dil öğretiminin yaklaşık 200 yıllık bir geçmişi olan ülkemizde 97–98 eğitim-öğretim yılında sekiz yıllık kesintisiz eğitime geçilmiş ve ilköğretim 4. sınıftan itibaren yabancı dil öğretimine başlanmıştır. Böylece ilköğretim okullarında yabancı dil dersleri 4–8. sınıflara yayılmış olup, beş yıllık süreyi kapsamaktadır.

"Türkiye'de ilk ve ortaöğretim okullarında öğretimi yapılacak yabancı diller, Milli Güvenlik Kurulu'nun görüşü alınarak Bakanlar Kurulu kararıyla saptanmaktadır" (Resmi Gazete, 1983: 24). Nitekim söz konusu kararlar doğrultusunda, resmi ve özel Türk ilk ve ortaöğretim okullarında genelde yabancı dil olarak İngilizce, Almanca ve Fransızca okutulmaktadır. "Küreselleşme nedeniyle uluslar arası platformda yaygın bir biçimde öğrenilen ve öğretilen dil İngilizcedir. İngilizce, Türk insanının dünyaya ayak uydurma çabaları ve yabancı dil konusunda gereksinimlerinin değişmesi nedeniyle Türkiye'de de ön plâna çıkmıştır. İngilizce öğrenme, konuşma ve iletişim kurma yönünde belirgin bir eğilimin olduğu herkes tarafından kabul edilmektedir. Okullarda da öğrencilerin neredeyse tamamı (%98,4) birinci yabancı dil olarak İngilizce öğrenmektedir. Almanca ve Fransızca ise, birinci yabancı dil olarak fazla talep görmemektedir (%1,6), daha çok ikinci yabancı dil olarak öğretilme durumları söz konusudur" (Genç, 1999: 307).

Türk MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü 2002 yılında 2000'i aşkın öğretmen ve müfettişle bir anket düzenlemiştir. Anket sonucunda yabancı dil eğitiminin daha erkene çekilmesi konusunda olumlu sonuçlar çıkmıştır. Ancak ilköğretimde öğrencilerin 4. sınıftan 8. sınıf sonuna kadar aldıkları 5 yıllık yabancı dil öğretiminden sonra amaçlanan düzeye gelemedikleri bir gerçektir. Bu hızlı geçişin ön hazırlıklarının yeterli olduğunu söylemek biraz zordur. İlköğretim çocuklarının anadil bilgileri yeterli mi? Hangi yöntemler kullanılmalı? Öğretmenlerimiz yeterli mi? Sınıf donanımlarımız yabancı dil öğretimine uygun mu? Tüm bu sorular net bir şekilde cevaplanmadan

uygulama başlatılmış ve ne yazık ki yeterli başarıya ulaşılamamıştır. Yabancı dil öğretiminde, ilköğretim okullarında uygulanan yabancı dil programı, öğretmenlerin donanımı, öğrencilerin ilgisi, motivasyonu, anadil bilgisi, dersin işlenişinde uygulanan yöntem, ders araç ve gereçleri, öğrenme ortamı, dile duyulan önyargı, veli tutumu gibi pek çok etken başarıyı önemli ölçüde etkilemektedir.

Yabancı dil öğretimindeki başarısızlığın nedenlerini öğretim sürecini etkileyen faktörler ve öğrenim sürecini etkileyen faktörler olmak üzere iki ana başlık altında inceleyeceğiz.

2.1.Öğretim Sürecini Etkileyen Faktörler

Bu bölümü; ilköğretim okulu yabancı dil öğretimi programının incelenmesi, yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar, yabancı dil öğretiminde görsel işitsel araçların kullanımı ve önemi, yabancı dil eğitiminde öğretim ortamı, yabancı dil öğretiminde öğretmen ve yabancı dil öğretiminde ders kitabı olmak üzere altı ana başlık altında inceleyeceğiz.

2.1.1.İlköğretim Okulu Yabancı Dil Öğretimi Programının İncelenmesi

İlköğretim okullarında okutulan yabancı dil öğretim programları, Atatürk İlkeleri, T.C. Anayasası, hükümet programları, beş yıllık kalkınma plânları ve yıllık programlar, Milli Eğitim Bakanlığı'nın teşkilât ve görevlerini belirleyen kanun hükmünde kararnameleri, Milli Eğitim Şuraları ile Talim ve Terbiye Kurulu kararları gibi temel unsurlarla yönlendirilmektedir. Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Kanunu ile Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi Yönetmeliği'nin de dikkate alındığı eğitim plân ve programlarını hazırlamak görevi Talim ve Terbiye Kurulu'na verilmiştir (MEB Tebliğler D, 1991:17–19).

İlköğretimde öğrencilere en az bir yabancı dil öğrenme olanağının sağlanması ve ikinci yabancı dil uygulamasının yaygınlaştırılması Türk Milli Eğitiminin özel amaçları arasında yer almaktadır. 1997–1998 öğretim yılında uygulamaya konulan "Sekiz Yıllık Zorunlu Eğitim" gereğince haftalık ders çizelgeleri yeniden düzenlenmiş ve 17.09.1997 tarih ve 144 sayılı kararla ilköğretim okullarının 4. ve 5. sınıflarına haftada 2 saat

yabancı dil dersi denenip geliştirilmek üzere zorunlu ders olarak konulmuştur. 6 – 7 ve 8. sınıflarda ise 24.10.1991 tarih ve 265 sayılı kararda belirtilen program uygulanmaktadır. Bu sınıflarda haftada 4 saat yabancı dil dersi verilmektedir. (Bkz tablo:1)

Tablo 1: İlköğretim Programında Yer Alan Dersler ve Saatleri

Dersler	**Sınıflar**							
	1	2	3	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Türkçe	12	12	12	6	6	5	5	5
Matematik	4	4	4	4	4	4	4	4
Hayat Bilgisi	5	5	5	-	-	-	-	-
Fen Bilgisi	-	-	-	3	3	3	3	3
Sosyal Bilgiler	-	-	-	3	3	3	3	-
Vatandaşlık ve İnsan Hakları Eğitimi	-	-	-	-	-	-	1	1
T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük	-	-	-	-	-	-	-	2
Yabancı dil	-	-	-	**2**	**2**	**4**	**4**	**4**
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	-	-	-	2	2	2	2	2
Resim-İş	2	2	2	1	1	1	1	1
Müzik	2	2	2	1	1	1	1	1
Beden Eğitimi	2	2	2	2	2	1	1	1
İş Eğitimi	-	-	-	3	3	3	3	3
Trafik ve İlk Yardım Eğitimi	-	-	-	-	-	1	-	1
Bireysel ve Toplu Etkinlik	3	3	3	-	-	-	-	-
Seçmeli Dersler	-	-	-	3	3	2	2	2
Toplam	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**	**30**

(Kaynak: İlköğretim Programı)

Şu anda uygulamada olan yabancı dil dersinin programlarına bakacak olursak:

A-İNGİLİZCE

"İlköğretim Okulu 4 ve 5. Sınıf İngilizce Öğretim Programı

Açıklamalar

Bu dersin eğitim ve öğretiminde;

a.Yabancı dile ilgi ve merak uyandırıcı etkinliklere yer verilmelidir.

b.Sınıf ortamında hazırlanacak durumlar oyun ağırlıklı olmalı, eğlenirken öğrenme boyutu verilmelidir.

c.Öğrencilerin uğraşacağı dil etkinlikleri b. şıkkında belirtilen durumlar yaratılarak, karşılıklı konuşmalar biçiminde yoğunluk kazanacak şekilde ele alınmalıdır.

d.Öğrencilerin kullanacağı dil yapıları, özellikle 4. sınıflar için düz anlatıma dayalı bir yaklaşımla ele alınmalıdır.

e.Öğrencilerin uğraşacağı genel kavramlar ve konular soyut yaklaşımlardan çok çevre ile bağlantılı olarak ele alınmalıdır.

f.Okulun mevcut imkanları çerçevesinde görsel-işitsel otantik dokümanlar kullanılmasına özen gösterilmelidir. Daha önce belirtildiği gibi ünitelerin oyun ağırlıklı işlenmesi esastır. İlköğretim okulları 4. sınıfta çocuğun Sosyal Bilgiler, Fen Bilgisi gibi bilgi aktarımına dayalı derslerle karşılaşması göz önünde bulundurulmalı ve yabancı dil dersinin de "düz anlatım"a dayalı bir yaklaşımı olmasına özen gösterilmelidir. Bu metot çocukların kendilerini iyi hissedebilecekleri, öğrenme isteğini sürekli geliştirebilecek bir ortam yaratabilmelidir. Yabancı dil dersi öğrenci merkezli olmalıdır. Bu derslerde öğretmen yardımcı, yol gösterici rolünü üstlenerek bilgi aktarır ve çocuklar da dersin merkez noktasını oluşturur, öğretmen yeni alıştırma tekniklerini uygulayarak öğrencinin aktif olmasını sağlar.

Bu yaş grubu için öğretmen şu ilkeleri prensip edinmelidir:

a.Başlangıç seviyesinde başarıyı değerlendirme yazılı ve sözlü olarak öğrenme isteğini azaltacak şekilde olmamalı ve mümkün olduğunda göze çarpmadan yapılmalıdır.

b.Yalnızca derste öğretilen ve uygulanan çalışmalar kontrol edilmelidir.

e.Testler ve yazılı soruları İngilizce dersinin tüm öğrenme amaçlarını, kapsayacak şekilde hazırlanmalıdır. Bir başka deyişle üç beceri kelime hazinesi (dinleme-yazma-okuma), dil bilgisi ve kültürler arası anlama birlikte değerlendirilmelidir,

d.Öğretmen, ödev ve alıştırma tipleriyle ilgili geniş bir değerlendirme tablosu geliştirmeli ve değerlendirme sonuçlarını bu tabloya yerleştirmelidir. Böyle bir değerlendirmede şu konulara yer verilmelidir:
Dinlediğini, duyduğunu anlama testleri
Diyalog rollerini üstlenme
Sözlü olarak resim anlatma
Eşleştirme ödevleri
Sözcük yerleştirme ödevleri
Sözcük baş harflerini alarak sözcük üretme ödevleri
Dikteler
Okuduğunu anlama ödevleri
Karışık verilen kelimelerden düzgün cümle yapma ödevleri
Öğrendiği kelimelerle cümle kurma ödevleri
(M.E.B. İlköğretim okulu ders programından derlenmiştir).

4 ve 5. Sınıf

Genel Amaçlar:

- Türkçe' den başka dillerin de olduğunun farkına varabilme
- Yabancı dili öğrenmeye istekli olma
- Yabancı dilde iletişim kurmaya istekli olma
- Öğrendiği yabancı dilin Türkçeden farklı seslere sahip olduğunu kavrayabilme
- Öğrendiği yabancı dilin tonlama ve telaffuzunu kavrayabilme
- Öğrendiği yabancı dilin kalıplarını kuralına uygun olarak kullanabilme
- Öğrendiği yabancı dili günlük hayatta kullanabilme
- Öğrendiği dilde düzeyine uygun diyalogları okuyabilme
- Öğrendiği dilde düzeyine uygun diyalogları anlayabilme
- Öğrendiği yabancı dildeki sözcük ve cümleleri yazabilme

4.Sınıf

Özel Amaçlar:

1. Düzeyine uygun cümlelerde geçen kavramların anlam bilgisi
2. İngilizcede belli seslerin bilgisi
3. İngilizcede tonlama ve telaffuz bilgisi
4. Günlük hayatta kullanılan basit cümleler bilgisi
5. Sayıları İngilizce olarak söyleme bilgisi
6. Emir kipleri bilgisi
7. Şahıs zamirleri bilgisi
8. Sınıf içindeki eşyaların bilgisi
9. Öğrendiği bilgileri kullanmayı gerektiren cümleler kurabilme
10. Düzeyine uygun soru cümlelerine cevap verebilme
11. Renk bilgisi
12. Saat bilgisi
13. “Kaç tane” soru kalıbı bilgisi
14. Atatürk’ün ailesini tanıtabilme
15. Emir kiplerini kavrayabilme
16. Giysi bilgisi
17. Düzeyine uygun tekil ve çoğul kelimeler bilgisi
18. Haftanın günleri bilgisi
19. Düzeyine uygun iletişim bilgisi
20. “Kimin” soru kalıbı bilgisi
21. “Nedir” soru kalıbı bilgisi
22. Çoğul kelimelerle soru sorabilme
23. Emir kalıplarını uygulayabilme
24. Evin bölümleri bilgisi
25. Okulun bölümleri bilgisi
26. Emir cümlelerine uyabilme
27. “Nerede” soru kalıbı bilgisi
28. Nerede sorusuna cevap verebilme
29. Düzeyine uygun cümleler kurabilme
30. Belli başlı sıfatlar bilgisi

31. “Sahip olma” kalıbı bilgisi
32. “Sahip olma” kalıbını kurabilme
33. Düzeyine uygun cümleleri yazabilme
34. Düzeyine uygun cümleleri kavrayabilme
35. Düzeyine uygun cümlelerin yapıları bilgisi
36. Dildeki yapı, işlev ve kavramları kavrayabilme
37. İngilizce öğrenmekten zevk alma
38. Düzeyine uygun diyalog çalışmaları yapabilme

Tablo 2: 4. Sınıf İngilizce Dersi Üniteleri Ve Dağılımları

Ünite Adı	Ünitelerin %Dağılımı	Öngörülen Ders Saati	Özel Amaç Sayısı
Ünite 1	17	12	7
Selamlaşma ve sayı sayma			
Ünite 2	11	8	3
Sınıf eşyalarının tanıtımı			
A / an öğretimi bilgisi			
Ünite 3	11	8	3
Renkler			
Kaç tane sorusu			
Saat kaç sorusu			
Ünite 4	8	6	3
Aile			
Elbise isimleri			
Ünite 5	17	12	7
Kimin sorusu			
Haftanın günleri			
Ünite 6	11	8	5
Evin bölümleri			
Nerede			
Ünite 7	11	8	5
Sıfatlar			
Sahip olma			
Ünite 8	14	10	5
Yapabilmek			
Can İle cümleler			
Toplam	100	72	38

5.Sınıf

Özel amaçlar:

1. Düzeyine uygun cümlelerde geçen kavramların anlam bilgisi,
2. Çevresindeki insanlarla İngilizce olarak selamlaşabilme
3. Ad-soyad ve yaş soran cümleleri kurup cevap verebilme
4. Emir cümlelerini uygulayabilme
5. Düzeyine uygun soru cümlelerine cevap verebilme
6. "Vardır" kalıbını kavrayabilme
7. Tekil ve çoğul kelimelerle cümle kurabilme
8. Ayların isimleri bilgisi
9. "Nerede?" soru kalıbı bilgisi
10. Belli başlı sıfatlar bilgisi
11. Hava durumunu basit cümlelerle anlatabilme
12. Öğrendiği sıfatları kullanarak cümle kurabilme
13. "Kim?" soru kalıbı bilgisi
14. "Yapabilme" kalıbını kavrayabilme
15. Belli başlı meslekler bilgisi
16. Düzeyine uygun cümleleri kuralına uygun yazabilme
17. Geniş zaman gramer yapısının temel özelliklerini kavrayabilme
18. Geniş zamanlı gramer ile cümle kurabilme
19. Saat bilgisi
20. Düzeyine uygun cümleler kurabilme
21. "Şimdiki zaman" gramer yapısının temel özelliklerini kavrayabilme
22. "Şimdiki zaman" gramer yapısı ile cümle kurabilme
23. "Nerelisin?" sorusunu sorup cevap verebilme
24. Öğrendiği zaman ve kalıpları diyaloglarda kullanabilme
25. İngilizce öğrenmeye istekli oluş
26. Yüze kadar onar onar sayabilme

Tablo 3: İngilizce Dersi Üniteleri Ve Dağılımları

Ünite Adı	Ünitelerin % Dağılımı	Öngörülen Ders Saati	Özel Amaç Sayısı
Ünite 1	14	10	4
Selamlaşma ve			
Kişisel bilgi verme			
Ünite 2	17	12	5
Vardır kalıbı			
Aylar			
Nerede?			
Ünite 3	11	8	4
Sıfatlar			
Ünite 4 Can yapabilmek kalıbının öğretilmesi	11	8	3
Mesleklerin adları			
Ünite 5	11	8	2
Geniş zaman			
Ünite 6	11	8	2
Saat sorma, söyleme			
Hava durumu bilgileri			
Ünite 7	11	8	2
Şimdiki zaman			
Ünite 8	14	10	4
Birinin nereli olduğunu sorma			
Toplam	100	72	26

6–7–8. SINIF

Genel Amaçlar:

1. İngilizce' yi programın özel hedeflerinde ayrıntılı biçimde belirtilen durum, işlev, kavram ve yapılar çerçevesinde;

- Dinlediğini anlayabilme.
- Konuşabilme.
- Okuduğunu anlayabilme.
- Yazabilme

2.Dil- kültür konteksti içinde ana dili İngilizce olan ülkelerin kültür değerlerinin farkına varma,

3.Farklı kültür değerlerini hoşgörü ile karşılayabilme,

4.İngilizce iletişim kurmaya istekli olma

6.SINIF

Özel Amaçlar:

Bilgi

1.Öğrendiği yabancı dildeki belli seslerin bilgisi

2.Yabancı dilde tonlama ve telaffuz bilgisi

3.Basit cümlelerden oluşan bir metinde/diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi

4.Basit cümle öğelerinin bilgisi

5.Basit cümlelerle ilgili dilbilgisi kuralları bilgisi

6.Konuşma dilinde kullanılan belli başlı kısaltmalar bilgisi

7.Yabancı dilde yazım bilgisi

8.Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi

Kavrama

1.Basit cümlelerin yapılarını kavrayabilme

2.Emir cümlelerinin yapı/söz eylem değerlerini kavrayabilme

3.Basit cümlelerden oluşan metni/diyalogu dinlediğinde anlayabilme

4.Basit cümlelerden oluşan metni/diyalogu okuduğunda anlayabilme

5.Günlük deneyimleri basit cümlelerle sözlü olarak ifade edildiğinde anlayabilme

6.Günlük iletişimde kullanılan basit cümleleri değişik anlatım biçimlerine dönüştürebilme

Uygulama

1.Dildeki yapı, işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme

2.Öğrendiklerini basit cümlelerle sözlü olarak ifade edebilme

3.Sınıf düzeyine uygun noktalama işaretlerini/yazım kurallarını kullanabilme

4.Öğrendiklerini basit cümlelerle doğru olarak yazabilme

Duyuşsal Alan

1.Güdüleme yoluyla yabancı dil öğrenmekten zevk alma

2.Öğrenmekte olduğu yabancı dili kullanmaya özen gösterme

7.SINIF

Özel Amaçlar:

Bilgi

1.Öğrendiği yabancı dildeki belli seslerin bilgisi

2.Yabancı dilde tonlama ve telaffuz bilgisi

3.Basit ve sıra cümlelerden oluşan bir metinde/diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi

4.Basit ve sıra cümlelerin öğelerinin bilgisi

5.Basit ve sıra cümleleri ilgili dilbilgisi kuralları bilgisi

6.Konuşma dilinde kullanılan belli başlı kısaltmalar bilgisi

7.Yabancı dilde yazım bilgisi

8.Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi

Kavrama

1.Basit ve sıra cümlelerinin söz eylem değerlerini kavrayabilme

2.Basit ve sıra cümlelerden oluşan metni/diyalogu dinlediğinde anlayabilme

3.Basit ve sıra cümlelerden oluşan metni/diyalogu okuduğunda anlayabilme

4.Günlük deneyimleri basit ve sıra cümleleri ile sözlü olarak ifade edildiğinde anlayabilme

5.Günlük iletişimde kullanılan basit ve sıra cümlelerini değişik anlatım biçimlerine dönüştürebilme

Uygulama

1.Dildeki yapı, işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme

2.Öğrendiklerini basit ve sıra cümleleri ile sözlü olarak ifade edebilme

3. Günlük deneyimleri basit ve sıra cümleleri ile sözlü olarak ifade edebilme

4.Sınıf düzeyine uygun noktalama işaretlerini/yazım kurallarını kullanabilme

5.Verilen metinde/diyalogda boş bırakılan yerlerde uygun noktalama işaretlerini kullanma

6.Öğrendiklerini basit ve sıra cümleleri ile doğru olarak yazabilme

Duyuşsal Alan

1.Güdüleme yoluyla yabancı dil öğrenmekten zevk alma

2.Öğrenmekte olduğu yabancı dili kullanmaya özen gösterme

8.SINIF

Özel Amaçlar:

Bilgi

1.Öğrendiği yabancı dildeki belli seslerin bilgisi

2.Yabancı dilde tonlama ve telaffuz bilgisi

3.Basit ve bileşik cümlelerden oluşan bir metinde/diyalogda geçen kelimelerin anlam bilgisi

4.Basit ve bileşik cümlelerin öğelerinin bilgisi

5.Basit ve bileşik cümlelerle ilgili dilbilgisi kuralları bilgisi

6.Konuşma dilinde kullanılan belli başlı kısaltmalar bilgisi

7.Yabancı dilde yazım bilgisi

8.Günlük iletişimde kullanılan işlev ve kavramlar bilgisi

Kavrama

1.Basit ve bileşik cümlelerin söz eylem değerlerini kavrayabilme

2.Basit ve bileşik cümlelerden oluşan metni/diyalogu dinlediğinde anlayabilme

3.Basit ve sıra cümlelerden oluşan metni/diyalogu okuduğunda anlayabilme

4.Günlük deneyimleri basit ve bileşik cümleleri sözlü olarak ifade edildiğinde anlayabilme

5.Günlük iletişimde kullanılan basit ve sıra cümlelerini uygun bir ifadeye çevirme

6.Değişik dil kurallarını (formal/informal) anlayabilme

Uygulama

1.Dildeki yapı, işlev ve kavramları doğru olarak kullanabilme

2.Öğrendiklerini basit ve bileşik cümleler ile sözlü olarak ifade edebilme
3. Günlük deneyimleri basit ve bileşik cümleler ile sözlü olarak ifade edebilme
4.Sınıf düzeyine uygun noktalama işaretlerini/yazım kurallarını kullanabilme
5.Öğrendiklerini basit ve sıra cümleleri ile doğru olarak yazabilme

Duyuşsal Alan
1.Güdüleme yoluyla yabancı dil öğrenmekten zevk alma
2.Öğrenmekte olduğu yabancı dili kullanmaya özen gösterme**”**

4 ve 5. sınıfların yabancı dil öğretim programı daha önce 6. sınıfta yürütülen uygulamadan içerik olarak genelde farklılaşmamış, sadece 6. sınıf program içeriğinin bir kısmı 4. ve 5. sınıfa dağıtılmıştır. İlköğretim 4. sınıftan 8. sınıfa kadar uygulanan yabancı dil programının ardışık ve birbirini izleyen program olması gerekirken 97–98 eğitim öğretim yılında 4-5 ve 6. sınıflar yabancı dil dersleri aynı programla başlatılmıştır. Kısacası Türk Eğitim Sistemi'nin bütünlüğünde, yabancı dil derslerinin okul düzeylerini izleyen ardışık bir öğretim programına dayalı olmadığı, hemen her düzeyde sıfırdan başlandığı gözlenmektedir. Orta ve yüksek öğretim kurumlarında bile öğrenciler temeli olmadığı gerekçesiyle giriş ya da hazırlık kurlarından başlatılmaktadır.

Programda yalnızca İngilizce dersi değil; Fransızca ve Almanca dersleri de mevcuttur. Ancak ilköğretim okullarında Almanca ve Fransızca dersleri yok denecek kadar azdır.

Programın açıklamalar bölümünde ilköğretim okulları 4. sınıfta çocuğun sosyal bilgiler ve fen bilgisi gibi aktarıma dayalı derslerle karşılaşmasının göz önünde bulundurulması ve yabancı dil dersinde öğrencilerin kullanacakları dil yapılarının düz anlatıma dayalı olarak verilmesi önerilmektedir. Bu şekilde öğrencinin kendisini daha iyi hissedeceği ve öğrenme isteğinin sürekli gelişeceği belirtilmektedir. Oysa yabancı dil derslerindeki en önemli noktalardan biri bu dersin öğretim yöntem ve tekniklerinin diğer derslerinkinden farklılığıdır.

Programın hedef ve amaçları incelendiğinde ilköğretim okullarında yabancı dil öğretimi daha çok “istek duymak”, “farkına varmak”, “ilgi duymak” gibi öğrenmenin

ön hazırlık aşamalarına ilişkin olarak belirlenmiştir. Programın açıklamalar bölümünde konuşma becerisi yeterince ön plana çıkarılmamıştır.

Programda açıklamalar ve örneklerle öğretmen desteklenmekte; mümkün olduğunca görsel işitsel araçların kullanılması, derslerin öğrenci merkezli olması, ölçme ve değerlendirmenin başlangıçta öğrenme isteğini azaltacak yazılı ve sözlü sınavlar şeklinde yapılmaması önerilmektedir.

Milli Eğitim Bakanlığı önümüzdeki eğitim öğretim yılından başlamak üzere yabancı dil derslerinde uygulanan programı değiştirerek; Talim Terbiye Kurulu Başkanlık Makamının 18.10.2005 tarih ve 11060 sayılı oluru ile kurulan Özel İhtisas Komisyonu tarafından yeni hazırlanan "İlköğretim 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıf İngilizce dersi öğretim programı ile seçmeli İngilizce dersi öğretim programı"nın, 2006–2007 öğretim yılında 4. sınıfta; 2007–2008 öğretim yılında 5. sınıfta; 2008–2009 öğretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda uygulanmasına karar vermiştir.

2.1.2.Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntem Ve Yaklaşımlar

Dil öğretiminde kullanılan yöntemler, dil öğretiminin planlama kısmında seçilip, tüm süreç boyunca kullanılacak ve öğretimin kalıcı olmasını sağlayacak önemli bir faktördür. Günümüze dek yabancı dil öğretiminde türlü yöntem ve teoriler geliştirilmiş ve uygulanmıştır. Etkili bir yabancı dil eğitiminin temelinde öğrencilerin öğrenmekte oldukları bilgileri, edindikleri deneyimleri, anlamlı bir bağlamda kullanmalarını sağlayan, bir eğitim-öğretim yaklaşımı yatmaktadır.

Dil öğretiminde uzun yıllar dilbilgisi-çeviri yöntemi uygulanmış, ancak konuşma diline ağırlık verilmeye başlanılan 1930'lu yıllarda düzvarım yöntemine geçilmiştir. Daha sonra kulak-dil alışkanlığı yöntemi uygulanmıştır. Yabancı dil öğretiminde aşağı yukarı 1970'lere dek varlığını sürdüren ve yalnızca belli bir dil becerisinin kazandırılmasını hedefleyen bu geleneksel anlayışlar yerini artık günümüzde tüm dil becerilerinin toplu olarak öğretilmesini öngören iletişimci yaklaşıma bırakmıştır.

1982 yılında Avrupa Konseyi ile MEB'in düzenlediği seminerde Türk ve Avrupalı uzmanlar yabancı dil öğretiminde kullanılan başlıca yöntem ve yaklaşımları şöyle sıralamışlardır:

- Bilişsel öğrenme yaklaşımı
- İletişimsel yaklaşım
- Dilbilgisi çeviri yöntemi
- Düzvarım yöntemi
- Görsel işitsel yöntem (kulak dil alışkanlığı)
- Doğal yöntem
- Seçmeli yöntem

Yabancı dil öğretiminde kullanılan bu temel yöntemlerin dışındaki bazı yöntemleri şöyle sıralayabiliriz:

- Telkin yöntemi
- Grupla dil öğretimi
- Sessizlik yöntemi
- Fiziksel tepki yöntemi

"Geleneksel dil öğretim anlayışında dilin bütününü öğretmeyi amaçlayan dilbilgisine dayanan bir öğretim görüşü hâkimdi. Bugün hala bu anlayışa göre öğretim yapan okul ve öğretmenler mevcuttur. Günümüzde dil öğretim anlayışında, öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını göz önünde bulunduran öğrenci merkezli, içerik yönünden daha sınırlı, daha çok pratiğe ve iletişime dönük bir öğretim görüşü hâkimdir" (Ayhan:1999, 59)

Yabancı dil öğretimi yalnızca bir yöntem sorunu değildir. Öğretmenin kullandığı teknik ne kadar mükemmel olursa olsun, öğrenciler isteksiz olabilirler. Bu yüzden yöntem seçilirken kime, nerede, ne zaman, ne öğreteceğimiz çok iyi bilinmelidir.

2.1.2.1. Bilişsel Öğrenme Yaklaşımı

Chomsky davranışçı yaklaşıma karşı çıkarak dilin bir "davranışlar dizisi" olmadığını savunmuş ve yabancı dil dünyasına "öğrenme" ve "edinme" arasındaki farkı

sunmuştur. Ona göre öğrenme, bireyin bilinçli olarak geçtiği bir süreç, edinim ise bilinçsizce geçen bir süreçtir. Bu nedenle, ikinci dil öğrenimi, birinci dil ediniminden farklıdır. Ancak Chomsky' nin düşünceleri, kendisi tarafından bir teori biçimine sokulmamışsa da "bilişsel-kod öğrenme" nin temellerini oluşturmuştur. Bilişsel yaklaşım, bireye bilgiyi işleyen aktif bir kişi rolünü vermiştir.

"Bilişsel öğrenme yaklaşımı öğrenmeyi düşünme doğrultusunda ele alır. Bu zihinsel algılama öğrenciler için dil öğrenimini daha zevkli hale getirir. Bu yaklaşıma göre dil bir alışkanlık ürünü değil, yaratıcı bir süreçtir"(Demirel,2004).

Bilişsel yaklaşımda temel ilke öğrenmenin anlamlı olması ve aklın etkin olarak kullanılması sonucu oluşmasıdır.

Bu yaklaşımda en sık kullanılan teknik "sorun çözümleme" yöntemidir. Yabancı dil eğitiminde bilişsel öğrenme yaklaşımı, davranışçı teorinin pek çok açığını kapamış ve öğrenciyi öğrenmenin merkezine yerleştirerek, etkin öğrenmenin ancak öğrenciye anlam ifade etmesi durumunda gerçekleşeceğini vurgulamıştır. Yine de, bu da pek çok eksiği olan bir yaklaşımdır.

Bilişsel-kod, konuşma, dinleme, okuma ve yazma olmak üzere dört dil becerisini birden geliştirmeye ağırlık verme dışında gramer-çeviri metoduna benzer. İletişim yetkinliği üzerinde durulur. Öncekiler tam olarak öğrenilmeden yeni bir öğrenme gerçekleşmez. Anlamlı bir öğrenme meydana gelebilmesi için yeni öğrenilen bilgiler öncekilerle birleşir. Dilbilgisi-çeviri metoduna göre daha fazla anlaşılır mesaj sunduğu için daha yüksek bir edinim sağlar.

Bu yaklaşımda "öğretmen sık sık alıştırmaları tekrarlatan kişi değil, dili düşünerek dil öğrenmeyi kolaylaştıran bir rehber olarak görülür" (Demirel,2004).

Bilişsel öğrenme yaklaşımının genel özellikleri şunlardır:

1. Yabancı dil öğrenme bir alışkanlık süreci değil, bilinçli olarak kuralları olan bir öğrenme sürecidir.

2. Ayrıca telaffuz öğretimine yer vermeye gerek yoktur.

3. Duyduğunu anlama becerisi geliştirilmelidir.

4. Grupla çalışma ve bireysel eğitim desteklenmelidir.

5. Yabancı dilin dilbilgisi kuralları öğretilirken, tümevarım ve tümdengelim yöntemleri beraberce kullanılmalıdır.

6. Dört temel beceri öncelik sonralık sırasına göre değil önemine göre eşit olarak geliştirilmelidir.

7. Sınıfta ana dilin kullanılmasına ve çeviriye izin verilir.

8. Bütünlüğü sağlamak için gerektiğinde görsel ve işitsel araçlardan, gerektiğinde diğer tekniklerden yararlanılmalıdır.

9. Öğrenme ortamının olumlu oluşu, sınıf içi etkileşim, öğretmenin tutumu öğrenme için çok önemlidir.

2.1.2. 2. İletişimsel Yaklaşım

Daha önceki yaklaşımda kuramsal dil bilimcilerin ve öğrenme psikologlarının etkisi varken iletişimsel yaklaşımda daha çok toplumbilimcilerin ve özellikle Hymes'in öncülük ettiği sosyo-dilbilimcilerin etkisi görülmektedir. Dille iletişim kurulması olayında dilbilgisi kurallarının yanında kimi kullanım ve konuşma kurallarının olduğu da bu yaklaşımla kabul edilmiştir.

"Dil bir iletişim aracıdır. İletişim eylemi temel dil becerilerinin edinimini zorunlu kılmaktadır. İletişim sırasında dinleme, konuşma, okuma ve yazma gibi roller üstlenmekteyiz. Yazılı ve sözel iletişim bu rollerin uygulanmasıyla sağlanmaktadır. İletişimsel yeti olarak tanımlayabileceğimiz bu becerilerin hepsinin öğrenci odaklı yabancı dil öğretiminde kazandırılması gerekir" (Doyé, 1995:162).

"Öğretmenin yönlendiriciliğinde, öğrenciler arası etkileşime dayanan ve özgüveni geliştirmeyi ön plânda tutarak, öğrenci ilgisini sürekli canlı tutmayı ve böylece eğitim programındaki hedeflere ulaşmasını amaçlayan öğrenci merkezli bir yaklaşımdır" (Budak:1992).

Dilbilimciler iletişimsel yaklaşımı; iletişimsel yeterliliği dil öğretiminin hedefi yapmak ve dille iletişimin birbirine olan bağımlılığını sağlayan dört dil becerisinin öğretimi için yollar geliştirmek amaçları taşıyan bir yaklaşım (bir yöntem değil) olarak görmektedirler.

İletişimci yaklaşım, dille iletişim kurulmasında dilbilgisi kurallarının yanında bazı kullanım ve konuşma kurallarının da olduğunu vurgular. Yaklaşımla öğrencilere dilin kurallarını öğretmek yerine ihtiyaca uygun iletişimsel yetenek kazandırılmaya çalışılmaktadır. Dil öğrenmenin temelinde yatan ana amaç, dilin asıl işlevi olan yazılı-sözlü iletişimin sağlanmasıdır. Buna göre, dilin kurallarından çok bir iletişim aracı olarak kullanılması önemlidir. Dil öğretiminde kurallarına uygun cümle aşaması son aşama olmalıdır. Dil öğrenme sürecinde öğrencinin geçirdiği zihinsel süreç önemli bir yer tutar. Bu yaklaşıma göre, öğrenciler kalıpları ezberlemek yerine, öğrendiklerini anlamaya ve kavramaya yönlendirilir. Geçirdiği zihinsel süreç sonrasında amaç, anladıklarını ve kavradıklarını uygulama sahasına koymalarını sağlamaktır.

İletişim öğrencinin cümleler kurmasıyla değil, bu cümleleri sınıflandırması, sorular sorması, bir görüş ifadesi haline getirmesiyle gerçekleşir. Bu yaklaşıma göre düzenlenen bir yabancı dil dersi, öğrenciye öğrendiği yabancı dil ile bu dilin ait olduğu toplumun kültürünü öğrenmeyi temel amaç edinmektedir. Çünkü bir yabancı dil dersi en az iki dil ve iki kültür ile uğraştığından ve artık günümüzde dil kültürün taşıyıcısı ve aynası olarak görüldüğünden, dili kültürden soyutlayamayız.
İletişimsel yetiyi hedefleyen bir derste ilgili toplumun kültürel değerlerinin tanıtılması, o toplumun davranış şekilleri, olaylar karşısında tutumları, sergileyecekleri hal ve tavırlarının öğretilmesi söz konusu olmaktadır.

İletişimsel yaklaşımın genel özellikleri şunlardır:

1. Öğrenci için bir anlam taşıyan sözlü ve yazılı iletişim etkinliklerine ağırlık verilir.

2. Öğretim öğrenci merkezlidir.

3. Öğretim etkinlikleri çoğunlukla karşılıklı diyalog, grup çalışması, taklit, problem çözme ve eğitsel oyunlarla öğrenime dayalıdır. Bu etkinliklerin temeli,

öğrencilerin bilgilerini veya fikirlerini birbirlerine aktarmasına veya sadece sosyal amaçla konuşmalarına dayalıdır.

4. Öğretimde, yabancı dilde yazılmış ve günlük hayatta kullanılan materyaller kullanılır.

5. Öğretmen hem anadiline, hem de öğrettiği yabancı dile hâkim olmalıdır.

6. Öğretmen derslerde öğrencilere amaçlarına uygun bir iletişim kurmaları için yardımcı olur.

2.1.2.3. Dilbilgisi - Çeviri Yöntemi

Gramer-çeviri yönteminin gerçekleştirdiği etkinlikler dilin gramer kurallarının öğretilmesine yöneliktir. Bu yöntemde öğretmen yabancı dilin yapısını, kurallarını kendi anadilini kullanarak sunmakta, öğrenciler de öğrendikleri kurallara bağlı kalarak yabancı dilden anadile ve anadilden yabancı dile çeviri yapmakla meşgul olmaktadır (Woods, 1990:181; Schubert, 1990:212). Bu yöntem yabancı dilin kurallarını ve sistemini kavratmayı mümkün kılmış olsa da, sözel iletişimde insana özgü en temel özelliklerden olan konuşma becerisinin ediniminde yetersiz kalmaktadır.

Bilindiği gibi bu yöntem genellikle dilbilgisi kuralının birkaç örnek cümle ile açıklanması, yabancı kelimelerin anadilde karşılıklarını içeren bir kelime listesi, dilbilgisi kuralları ve kelimeleri içeren bir okuma bölümü ve dilbilgisi ve kelimelerin kullanımı konusunda pratik yapmak için alıştırmalardan oluşur. Ağırlıklı olarak çeviri ve dilbilgisi kurallarını öğretmeye yöneliktir. 1950'lerden itibaren çok eleştirilen bir yöntem olmuştur.

Bu yöntemde anadil öğretilen yabancı dilden daha fazla kullanılır. Derslerin çoğu öğrencinin anadilinde yapılır. Öğrencilerin kelime hazinelerinin geliştirilmesi amaçlanır. Çeviri önemli bir yer tutar. Çeviriye basit metinlerle başlanır ve giderek karmaşık ve zor metinlerde çalışılır. Konuşma ve telaffuz çalışmalarına çok yer verilmeyen bir yöntemdir. Dilin aktif kullanımından çok yapısal özelliklerinin öğrenilmesine olanak tanır. 20. yüzyıl başlarına kadar çok kullanılan gramer-çeviri metodu konuşma becerisi için kayda değer bir fırsat sunamaz. Bu yöntem öteden beri dilbilimciler tarafından eleştirilmiştir. Polat(1993: 182), Amerikan dilbilimcisi

Bloomfield' den yaptığı bir alıntıda Bloomfield'in daha 1914 yılında Amerikan öğrencilerine bu yöntemle Almanca öğrettiğine ilişkin deneyimlerini ve gözlemlerini aktarırken, Amerikan okullarında bu yöntemle yabancı dil öğrenen her 1000 öğrenciden birinin bile, yabancı dilde karşılıklı konuşmayı gerçekleştiremediğini dile getirmektedir. Bu örnekten yola çıkarak doğal iletişim ortamlarında gereksinim duyduğumuz temel dil becerilerinin dilbilgisi çeviri yöntemi ile geliştirilmesinin mümkün olamayacağı söylenebilir. Aynı görüşü paylaşan Tapan da (1993:193) belli bir becerinin gelişmesini hedefleyen geleneksel yöntemlerle bildirişim kurmanın zor olduğunu dile getirmektedir.

Demirel(2004,30–31)'e göre dilbilgisi çeviri yönteminin genel özelliklerini şöyle özetleyebiliriz:

1. Öğrencilere ilk önce okutulacak metinlerde dilbilgisi kalıpları öğretilir. Dilin kurallarını öğretmek esastır. Daha sonra verilen metin incelenerek dilbilgisi öğrenilir.

2. Sınıf içinde çoğunlukla anadil kullanılır. Öğretilen yabancı dil, anadile göre daha az kullanılır.

3. Kelime dağarcığının geliştirilmesine önem verilir. Kelime öğretiminde ezber yöntemi kullanılır. Kelime dağarcığı seçilen metinlerden sağlanır.

4. Karışık ve zor gramer yapılarının, anadilde, çok ayrıntılı ve uzun açıklamaları verilir. Çünkü dilin öğrenilmesi gramerin ya da düzenli cümle kalıplarının öğrenilmesi ile mümkündür. Kurallar öğretilirken birbirinden bağımsız cümle kalıpları, fiil çekimleri ve çeviriler ağırlıktadır.

5. Çeviri okuma işleminden sonra yapılır. Önceleri kolay klasik, sonraları da daha zor ve karmaşık eserlerin çevirileri yapılır.

6. Okutulan metnin içeriği, öğretilen dilbilgisi yapılarının bir alıştırması niteliğindedir. Yani metnin anlamı fazla önem taşımaz.

7. Yapılan alıştırmaların amacı, birbiri ile ilişkisi olmayan cümleleri yabancı dilden anadile çevirmektir.

8. Telaffuza pek fazla önem verilmediği için söyleyiş alıştırmalarına hemen hemen hiç yer verilmez.

2.1.2.4. Düzvarım Yöntemi

Bu yaklaşım "doğrudan metot" olarak adlandırılmıştır. 1950' lerde dilbilgisi çeviri yöntemine bir tepki olarak ortaya çıkmış ve ülkemizde yaygın olarak kullanılmıştır.

Bu yöntem öğretilecek olan dil ile buna karşılık gelen kavram arasında dolaysız bir bağlantının kurulmasını esas alır. Burada ele alınan yöntem öğrenilen dilde tartışmaları içerir. Öğretmen yalnızca öğrenilen dilde örnekler kullanarak dilbilgisini ima yoluyla öğretir; öğrenciler sunulan örneklerden yola çıkarak dilin kurallarını tahmin etmeye çalışırlar. Öğretmenler ilgili konu hakkında sorular sorarak ve günün dilbilgisi kurallarını konuşmalarda kullanarak öğrenci ile sürekli etkileşim halindedir. Doğruluğa dikkat edilir ve yanlışlar düzeltilir. "Bu yöntemde, ayrı bir kültürü yansıttığı için anadil kullanılmaz. Sözlü dile ağırlık verilerek öğretim yapılır. Ayrıca dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin öğretilmesi esastır" (Demircan:1990,172). Bu yöntem dilbilgisi - çeviri yönteminden daha fazla anlaşılır mesaj sunar ancak yine de fazlasıyla gramer ağırlıklıdır.

2.1.2.5. Görsel - İşitsel Yöntem

Yapısalcı dilbilimcilerden Bloomfield, Brooks ve Lodo'ya göre, geleneksel dilbilgisi-çeviri yöntemi yabancı dil öğretiminde etkili bir yol değildir. Dilin doğal öğrenimi önce dinleme ile başlar. Daha sonra konuşma, okuma ve yazma sırasıyla oluşur.

Davranışçılara göre ise yabancı dil öğrenmede alışkanlıkların olabilmesi için tekrara, alıştırmalara ve pekiştirmelere yer verilmelidir.

Amaç, dilde öğrenilecek konular yazılı olarak görülmeden önce sözlü olarak sunulursa dil becerileri daha iyi gelişir.

Bir yabancı dil öğretmeni olan William Maulton "Avrupa ve Amerika dilbilim akımları" adlı eserinde bu yöntemin ilkelerini şöyle sıralamıştır;

1. Dil yazma değil konuşmadır.

2. Dil bir dizi alışkanlıklar bütünüdür.
3. Dil hakkındaki düşünceler değil sadece dil öğretilir.
4. Bir dil, o dili anadili olarak konuşanların ne söylemeleri gerektiği değil, ne söyledikleridir.
5. Diller birbirinden farklıdır.

Kulak-dil alışkanlığı adı da verilen bu yöntemde dersler genellikle derste üzerinde durulacak kelime ve dilbilgisi kurallarını içeren bir diyalog ile başlar. Öğrenciler diyalogu canlandırır ve sonunda ezberler. Diyalogdan sonra, diyalogda sunulan yapıların basit tekrar kalıpları, değiştirme, dönüştürme, çeviri ile kuvvetlendirildiği kalıplar gelir. Bu metod ile edinim bir miktar mümkün olsa da, uygun ortamlarda çok daha fazla anlaşılır mesaj sunan daha yeni yöntemlerin sağladığı seviyede olamaz.

2.1.2.6. Doğal Yöntem

Doğal yöntem yabancı dilin anadili gibi öğretilebileceği görüşüyle ortaya çıkmıştır. Bu yöntemde yalnız öğretilen dilde konuşulur ve dersler öğrenme için gerekli mesajın sunulmasına ayrılmıştır. O yüzden öğretmenler o dili anadili olarak konuşan kişilerdir. Ders tüm öğrenciler için ilginç ve dikkate değer olmalıdır. Tıpkı anadili öğrenirken olduğu gibi konuşmalardaki yanlışlara aldırılmaz. Derslerin amacı öğrencinin "düşünceleri hakkında konuşmak, görevleri yerine getirmek ve problemleri çözmek" üzere dili kullanabilmesini sağlamaktır. Bu yöntem öğrenme gerekliliklerini karşılamayı hedefler ve bu yolda büyük ölçüde başarılı olur. Başlıca eksikliği yabancı öğretmen bulma zorluğu ile her yaşta kullanımının etkin olmamasıdır.

2.1.2.7. Telkin Yöntem

Bulgar psikiyatrist Georgi Lazanov tarafından geliştirilen telkin yöntemi; öğrenciye rahat oturma imkânlarının hazırlandığı, sanki dil öğrenmiyor da öğreneceği dilin konuşulduğu bir mekânda geziyor veya dinleniyor hissinin verildiği ve sonra kendisini ifade etmesi, konuşmasının istendiği ilkesine dayanan bir öğretim yöntemidir. Bu yöntemin uygulanacağı yabancı dil sınıfları iletişim kurulacak şekilde özel olarak kurulmuş oturma odaları görünümündedir ve en etkili yardımcı ders aracı müziktir.

Derinden gelen bir müzik eşliğinde ders yapan öğrenciler loş ışık altında, sıra yerine rahat koltuklarda otururlar.

"Derse başlamadan önce her öğrenciye yeni bir isim verilip, yeni bir kimlik kazandığı telkin edilmekte, yabancı dildeki günlük konuşmalar müzik eşliğinde öğretilmektedir. Diyalog öğretimine çok önem verilir. Bir diyalog öğretilirken; önce gerekli açıklamalar yapılarak baştan sona okunur. Bu aşamada anadil kullanılır. İkinci aşamada vurgu ve tonlamalara dikkat edilerek diyalog tekrar müzik eşliğinde okunur. Son aşamada öğrencilerin rahat koltuklarında oturarak gözleri kapalı bir şekilde, müzik eşliğinde diyalogu dinlemeleri ve hatırda tutmaları istenir" (Demirel:1993,50). "Diyaloglar anlama güçlüğünü önlemek için bir sütunda anadilde, bir sütunda yabancı dilde verilmektedir. Ev ödevi verilmez" (Demircan:1990,216). Öğrencinin başarısı kendini küçük görme, hata yapmaktan korkma, başarısızlık, olumsuz hatıralar gibi psikolojik engellerden kurtarılarak dil öğrenmeye hazır hale getirilmesine bağlıdır.

2.1.2.8. Grupla Dil Öğretimi Yöntemi

Amerikalı psikiyatrist Charles Curan tarafından geliştirilmiş bir yöntemdir. Öğretmenler öğrencilerin ilgi ve korkularını tespit ederler ve buna göre güvenli bir ortam hazırlarlar. Öğrencileri hata yapma korkularından ve iç kaygılardan kurtararak dersi daha verimli kılmayı amaçlarlar. Yöntemi uygulayan öğretmenin dili iyi bilmesinin yanında psikoloji alanında da yeterli bilgiye sahip olması gerekir.

Öğrenci merkezli bir yöntemdir. Sınıf 3–4 kişilik gruplara bölünür. Her gruba bir temsilci seçilir. Böylece dil öğrenen grup öğretmenle direkt iletişim kurmaz. Temsilci öğrenci öğretmene danışır. Öğrenilecek konular bu danışan öğrenci ile tartışılır. Böylece öğrencinin çekingenliği giderilmiş olur.

2.1.2.9. Sessizlik Yöntemi

1972 yılında Gattegno tarafından geliştirilmiş bir yöntemdir. Ders sessiz bir ortamda öğretmenin hareketlerini işaret etmesi ile başlar. Öğrenciler hareketleri kendi kendilerine algılamaya çalışırlar. Öğrenciler yabancı dildeki cümle kalıplarını tekrar etmezler. Sonra yoğun bir kelime öğrenimine geçilir ve cümleler kurulur.

2.1.2.10. Fiziksel Tepki Yöntemi

Psikoloji profesörü James J. Asher tarafından geliştirilen bu yöntem fiziki tepkinin konuşmadan önce geleceği temeline dayanır. Asher, ikinci dil öğrenen bir yetişkinin başarısını anadili öğrenen bir çocuğun gelişmesi ile paralel görür. Ona göre çocuklara yöneltilen konuşmalar daha çok çocukların fiziksel bir şekilde tepkide bulundukları, cevap verdikleri emirlerdir.

Daha çok başlangıç düzeyinde yapılan yabancı dil öğretimini çalışmalarında yaralı olduğuna inanılan bu yöntemde öğretmen, bir kelimeyi söylerken, onun anlamını fiziki olarak gösterir. Öğrenci de aynı sesleri duyduğu zaman aynı tepkide bulunur. Bu nedenle, bu yöntemde öğretim emir kipleri ile başlar. Dersler ilerledikçe resim vb. araçlardan faydalanılır.

2.1.2.11. Seçmeli (Eklektik) Yöntem

Seçmeli yöntem, yöntem zenginliği ya da yöntemler karması anlamında kullanılmaktadır. Bu yönteme göre, öğretmen her yöntemin uygun yönlerini, yeri geldikçe öğrencinin ihtiyacına, yaşına, eğitim düzeyine vb. faktörlere göre kullanılır. Genellikle kelime öğretiminde düz varım yöntemine, dilbilgisi kurallarını öğretmede bilişsel öğrenme yöntemine, konuşma becerisini kazandırmada kulak-dil alışkanlığı ve iletişimci yaklaşıma ağırlık verilir. Ancak hangi yaklaşımı veya yöntemi kullanacağına öğretmen kendisi karar verir.

Seçmeli yöntem bir yöntemden çok, yöntem seçme tekniğidir. Yeni bir yöntemin oluşabilmesi için seçme aşamasından sonra bilgilerin birleştirilmesi (sentez) gerekir. Ayrıca her öğretmenin kendine göre bir yöntem seçmesi öğretmenin çok olduğu okul ve kurumlarda karışıklığa yol açabilir. Çünkü öğrenciler öğrenimleri süresince tek bir öğretmenle ders yapamayabilirler. Bu sebeple tüm öğretmenlerin sık sık bir araya gelip amaca en uygun yöntemleri veya yöntemlerin faydalı gördükleri yönlerini birlikte seçmeleri ve onları uygulamaları gerekir.

2.1.3.Yabancı Dil Öğretiminde Görsel İşitsel Araçların Kullanımı ve Önemi

Eğitimde görsel ve işitsel araçlar öğrenmenin kalıcı izli olmasını sağlama açısından çok önemli görülmektedir. Görsel ve işitsel araçların kullanımı daha çok duyu organını uyardığı, öğrencinin ilgi ve dikkatini çektiği için öğrenmeyi kolaylaştırır. Ünlü bir Çin atasözünün "işitirim ve unuturum, görürüm ve hatırlarım, yaparım ve anlarım" ne kadar anlamlı olduğunu görürüz. Zaman sabit tutulmak üzere insanlar okuduklarının% 10'unu, işittiklerinin % 20'sini, hem görüp hem de işittiklerinin% 50'sini, söylediklerinin % 70'ini ve yapıp söyledikleri bir şeyin ise % 90'ını hatırlar. Bir öğretme etkinliği ne kadar çok duyu organına hitap ederse öğrenme olayı o kadar iyi ve kalıcı izli olmakta, unutma da o kadar geç olmaktadır. "İşitsel görsel yaklaşımı savunanlar başarılı bir dinleme ve konuşma öğretiminde görsel öğenin esas olduğuna ilişkin birçok nedenler ileri sürmektedirler. Ses ile birlikte gösterilen resmin basılı bir sayfadaki satırlardan hatta tek başına sesten bile daha güçlü duyusal bir etki bırakacağını söyler" (Demircan,1990:199).

Ersöz (1987: 185), "Dil Öğretiminde Videonun Yeri" başlıklı araştırmasında iletişim kuramı için gerekli olan temel dil becerilerinin kazandırılması için video ve bilgisayar gibi çağın gelişen teknolojisinin ürünlerinden yararlanmanın önemine işaret ederken, bu gibi materyalleri hiç kullanmadan yapılan bir yabancı dil öğretiminde öğrencilerin sınıfta öğretmen – kitap ikilisinin kullanılmasıyla yaratılan yapay öğrenme ortamında motivasyonlarını yitireceğini belirtmektedir. Sözünü ettiğimiz materyaller öğrencinin özellikle görme ve işitme duyularına hitap edeceği için derse olan motivasyon artacak ayrıca bu materyallerle öğrenme ortamı daha da renklenip canlılık kazanacak ve her yaşta öğrencinin ilgisini çekmeye başlayacaktır.

Öte yandan söz konusu materyallerle yaratılan bu görsel ve işitsel ortam öğrencinin öğrenmeye çalıştığı dili yalnızca yapısal bir birim değil, aynı zamanda sosyo-kültürel bir olgu olarak da görmesini sağlayacaktır. Öğrenci bu araçların yardımıyla dilin iletişimde kullanım ortamlarını tanıyacak, dinleme ve anlama becerisinin ediniminde gerekli olan doğru vurgulamayı, tonlamayı ve iletişime eşlik eden el, yüz, beden hareketlerini de tanıyacaktır. Böyle bir yaklaşım öğrencinin diğer becerilerinin yanında konuşma becerisinin gelişmesini de etkileyecek, öğrenci günlük

konuşma ortamına ve hızına, tümce yapılarına alışabilecek ve ayrıca sözcük dağarcığını da zenginleştirebilecektir.

Sınıf içi etkinliklerde sözel iletişimin eksikliklerinin giderilmesi ve öğrencilerin öğrendikleri dili daha çok hatırlayabilmeleri için sınıf içinde çok ortamlı (multi-media) öğretme durumunun düzenlenmesinde görsel ve işitsel araçlar en etkili ders araç ve gereçlerdir. Ancak, bu araçların yeterli, bir şekilde okullarımızda bulunması ve amaca uygun olarak kullanılması gerekir ki istenilen, yapılmış olsun.

Yabancı dil öğretiminde uzun süre çok ortamlı öğretimin temelini öğretmen ve ders kitabı oluşturmuştur. Bu gün ise çağdaş teknoloji olanaklarından eğitimde yararlanılması nedeniyle öğretmen-ders kitabı ikilisinin yanı sıra değişik kaynaklar sınıf içindeki çok ortamlı öğretimin sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu kaynaklar genelde göze ve kulağa hitap eden görsel ve işitsel araçlar olmaktadır. Sınıf içinde ne kadar çok bu araçlara yer verilirse öğrencilerin güdülenme düzeylerinin de o kadar çok arttığı belirtilmektedir. “Yabancı dil öğretiminde yabancı dil öğretmeni vereceği dersle ilgili görsel ve işitsel araçları önceden hazırlamalı ve bu araçları nerede nasıl kullanacağını iyi bilmelidir” (Demirel,1993:87). “Görsel ve işitsel araç ve gereçlerin öğretimdeki rolleri şunlardır:

–Öğrencinin dikkatini çekerek onları güdüler.
–Öğrencinin dikkatini canlı tutar.
–Öğrencinin duygusal tepki vermesini sağlar.
–Kavramları somutlaştırır.
–Anlaşılması zor olan kavramları basitleştirir.
–Şekiller yoluyla bilginin düzenlenmesini ve alınmasını kolaylaştırır” (Milli Eğitim Dergisi,2003:s157).

A. GÖRSEL ARAÇLAR
   1. Kitaplar
      a. Ders kitabı
      b. Öğretmen Kitabı
      c. Alıştırma Kitabı
   2. Yazı Tahtaları
      a. Kara Tahta

b. Pazen Tahta
c. Manyetik Tahta
d. Bülten Tahtası

3. Resimler
   a. Düz Resimler
   b. Çizgi Resimler
   c. Flaş kartlar
   d. Figürinler
   e. Duvar Resimleri
   f. Levhalar
   g. Fişler
4. Gerçek Eşyalar ve Modeller
5. Projektörler ve Grafikler
   a. Opak Projektörü
   b. Tepegöz ve Tepegöz Saydamı
   c. Slayt Projektörü ve Slaytlar
   d. Film Şeridi Projektörü ve Film Şeritleri

B. İŞİTSEL ARAÇLAR
1. Radyo
2. CD' ler
3. Teyp ve Kasetler

C. GÖRSEL – İŞİTSEL ARAÇLAR
1. Film makinesi ve Hareketli Filmler
2. Kapalı Devre Televizyon
3. Video, VCD, DVD
4. Bilgisayarlı Video, bilgisayar dil programları, internet

2.1.4.Yabancı Dil Eğitiminde Öğretim Ortamı

Etkin bir yabancı dil öğretimi gerçekleştirmenin önemli bir şartı da dil öğretimine uygun olarak hazırlanmış, kalabalık olmayan sınıflardır. "Özellikle 8–12 yaş grubu için genel kavramlar ve konuların soyut yaklaşımlardan çok çevre ile bağlantılı olarak ele

alınması gerektiğine göre, yabancı dil sınıflarında öğrencilerin rahat hareket edebileceği doğal ortamın yaratılması önemlidir. Öğrencinin rahat hareket edebileceği bir ortamın yanı sıra grupla çalışma yapabilmesi de gereklidir" (Nation,1989:20)

"İdeal sınıfta sıralar ve sandalyeler rahat hareket edebilmeli, gerektiğinde en ideal oturma düzeni olan (U) şekline getirilebilmelidir. Şarkılar ve oyunlar için yer, okuma ve kendi başına çalışma için sessiz bir köşe, bir masa ve çocukların çalışmalarının sergilenebileceği ilan tahtası sınıfta yer almalıdır. Böylesine ideal durumlar okullarda nadiren bulunmaktadır. Eğer mümkünse sandalyeleri ve masaları düzenleyerek öğrencilerin ikili veya grupla çalışabilecekleri düzenlemeler yaratılabilir. Böyle bir düzenlemede çocuklar grupların ya da tahtanın önüne gelip tüm sınıfta rahatça hareket edebilirler" (Philips,1998:9–10). Bu tür bir ortamda yapılan yabancı dil dersinde öğrencilerin öğrenme isteği sürekli canlı kalacaktır.

Ayrıca yabancı dil sınıflarında öğrenci sayısı 20' yi aşmaması gerekirken (Sebüktekin:1981,79) bu sayı yurt genelinde otalama 40-45'i bulmakta hatta bazı yerlerde 50 ya da daha fazla olabilmektedir.

2.1.5.Yabancı Dil Öğretiminde Öğretmen

Dil eğitiminde belki diğer bilim dallarından daha da belirgin olarak en önemli etmenin insan, bu bağlamda da öğretmen olduğunu unutmamak gerekir. Çoğu öğrencinin yabancı dille ilk karşılaşmasını sağlayan öğretmen; derste olumlu bir öğretim ortamını yaratan, birçok öğretim etkinliklerini tasarlayıp uygulayan, öğretim araç ve gereçlerini etkili bir biçimde kullanan, öğrencilerin gereksinim ve ilgilerini göz önünde bulunduran öğrenciye rehberlik eden ve öğrenmeyi kolaylaştıran kişidir. Tüm bunlar ancak deneyimli ve iyi bir eğitim görmüş öğretmenin yardımı ile gerçekleşebilir. Dubin ve Olshtain (1977) öğretmeni "kolaylık yaratan kişi" olarak nitelemekte ve bu terimi öğretmenin dil öğretimindeki işlevini tanımlarken kullanmaktadır. Bu işlevi üstlenen öğretmen, öğrencilerinin yeteneklerini geliştirerek onların daha önce edindikleri bilgilere dayanarak yeni dili öğrenmelerini kolaylaştırmış olur.

“Yabancı dil öğretmeninin temel işlevi; öğrencilerde olumsuz bir tepki oluşturmadan dil öğrenimini olabildiği kadar kolaylaştırmak ve onlara ulaşmak istedikleri amaca en kısa yoldan götürecek her türlü destek ve yardımı sağlamaktır. Ayrıca onların dil öğrenme istek ve ilgilerini canlandırarak toplu veya bireysel ihtiyaçlarını onlarla kurduğu iyi bir iletişimle gidermektir” (Sebüktekin,1985.195)

“Öğretmenin mesleki tecrübesi de, dil öğretiminde önemli bir konudur. Tecrübeli öğretmenle göreve yeni başlamış bir öğretmen arasında öğrencilerin öğrenme sorunlarına yaklaşım konusunda, bilgi kavramının algılanışında ve uygulamaya geçirilişinde farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Yeni öğretmen öğrencinin öğrenme zorluklarını daha çok öğrenciye, aile çevresine ve topluma bağlarken, tecrübeli öğretmen bu konuda kendisini sorumlu olarak görmekte; çözümü için öğrenciyle beraber gayret göstermektedir. Yeni öğretmenler derslerini kitap ve program doğrultusunda düzenlerken tecrübeli öğretmenler öğrencilerin ilgi ve istekleri ile kendi sınıf içi eğitimsel tecrübelerini de göz önünde bulundurmaktadır” (Schempp, Jan, Manross and Fincher:1998, 9-19)

“İlk olarak, yabancı dil öğreten kişinin öğrettiği yabancı dili kendi anadiliyle eş düzeyde olmasa bile ona yakın bir seviyede bilmesi gerekir”(Sebüktekin:1986,55-56).

Öğretmen yabancı dil öğretiminde dil öğelerini ve davranışlarını hiçbir zaman tek başına değil, gerçek yaşamın kendisine dayandırılarak belli bir bütünlük içinde vermelidir. Burada hedeflenen amaç, öğrencinin öğrendiği yabancı dili her ortamda olabildiğince bağımsız, otonom ve yaratıcı bir biçimde kullanmasını sağlamak ve daha geniş anlamda öğrenme tekniklerini kazandırmaktır.

Öğretmen, öğretim plan ve programını hazırlarken, dilin ait olduğu kültür bağlamı içinde öğretilmesi anlayışını benimsemeli ve derste özellikle dil unsurlarının kavratılmasına yönelik aktivite ve etkinliklere yer vermeli ve bunları öğrencilere bizzat uygulatmalı, yani dersi öğrenci odaklı sunmalıdır. Dersler öğrenci odaklı olacağı için, ders içeriklerine göre sunulacak olan herhangi bir aktivite öğrenciler tarafından belirli roller üstlenmek suretiyle canlandırılacak, örneğin sınıfta bir doğum gününün kutlanması dramatize edilirken, bu olayın gerektirdiği tüm roller paylaştırılacak ve

sınıfta birlikte gerçekleştirilecektir. Böylelikle öğrenci birlikte iş yapmaya alıştırılacak, kendi değerlerini tanıyacak, sorumluluğunu taşıdığı bir eylemi zamanında gerçekleştirecek ve bu sırada kendi kişiliğini geliştirecektir. Bunun dışında öğrenci kendi başına bilgiye ulaşma, sorun çözme, planlama, organize etme, elde ettiği bilgileri kullanma, karar verme gibi önemli stratejileri kazanmış olacaktır. Böylece ders, öğrencinin içinde yaşadığı çevreyi ve o çevre içindeki yerini, değişik değer yargılarını ve kendi bakış açısını sorgulamayı da kapsadığından ister istemez öğrencinin eleştirisel bir bakış açısı elde etmesine ve karşılaşabileceği sorunların üstesinden gelme becerisinin gelişmesine katkıda bulunacaktır. Ayrıca öğrencinin kendi anadilinin sınırlarının ötesindeki ülkelerin günlük yaşam ve kültürlerini tanımasına, onlara karşı bir merak uyandırılmasına ve böylece kültürler arası iletişim kurmasına olanak sağlayacaktır.

İyi bir yabancı dil öğretmeni öğrencilerin öğrenme olgusunu olabildiğince bağımsız sürdürmesine rehberlik etmelidir. Geleneksel yaklaşımdaki öğretmen baskısı ortadan kalkmalı, öğrenci grup içinde üstlendiği rolleri korkusuzca yerine getirebilmeli ve böylece kendi kişiliği için önemli olan öz güven duygusunu kazanabilmelidir.

Öğretmen daha çok rehberlik işlevini üstlenmeli, derste kullanılacak materyaller ile ders kitaplarını seçerken daha çok öğrenmeyi özendirecek ve öğrencilerin dikkatlerini çekecek ve yabancı kültür öğelerini kendi kültürüyle karşılaştırma yaparak farklılıkları görmesini sağlayacak şekilde hazırlanmış materyalleri tercih etmelidir. Öğrenme sürecinde uygulanacak aktiviteleri, stratejileri ve etkinlikleri ayrıca ders içerikleri ile hedefleri belirlemeli ve bu hedeflere nasıl ulaşılabileceğine ilişkin teknik ve yöntemleri saptamalıdır. "Etkinlikleri seçerken aşağıdaki soruları sürekli göz önünde bulundurmalıdır:

• Öğrenci bu etkinlikle dili kullanma açısından bir ilerleme kaydedebiliyor mu?

• Bu etkinlik öğrencinin iletişimsel becerisini geliştirebiliyor mu?

• Seçilen etkinlik öğrencinin daha önce kazandığı bilgi ve becerilerini pekiştirebiliyor mu?

• Bu etkinlik öğrencinin sınıf ortamında öğrendiklerini doğal iletişim ortamlarında transfer etme becerisini sağlıyor mu?" (*www.sosyalbil.selçuk.edu.tr*).

Ders içeriklerinin belirlenmesinde her zaman doğal iletişim ortamlarını örnek alacak ve bu ortamlarda söz konusu olabilecek söz ve eylemlerin öğretilmesine ağırlık verilmelidir. Bunu yaparken özellikle bireylerin iletişim sırasında sergiledikleri davranışlarda, resmi ya da gayri resmi ilişkilerde, beden dili kullanımında, tabu sayılan şeylerde kültürel etkenlerden dolayı görülen farklılıklara da işaret edilmelidir. Zira kültür ait olduğu toplum içinde geçerli olan normları ve değerleri yansıtmaktadır. Hiç kimse toplumsal, sosyal ve kültürel değerlerden soyutlanarak bir yabancı dili öğrenemez ve aynı zamanda kendi benliğini ve kişiliğini geliştiremez. Post modern yaklaşımında da bireylerin davranışlarını kendi kültürü ve toplumsal değerlerini tanıyarak şekillendirdiği anlayışı kabul edilmektedir. Böylece öğrenci öğrenilmesi gereken önemli dil yapılarını iyice pekiştirdikten sonra, dilini öğrendiği ülkenin daha çok kültürünü ve bu kültürle ilgili sorunları irdeleyecektir. Bununla birlikte dersteki uygulamalarla yabancı kültüre özgü söz eylem biçimlerini öğrenecek, iki kültürün farklılık gösteren yönlerini tanıyacak ve iletişimde kültürün ne denli önemli olduğunun bilincine varacak, kısaca bir yabancı dili etkili ve pürüzsüz kullanmada, bir başka deyişle iletişimsel becerinin ediniminde en büyük etkenin ancak o dilin kültür dünyasının içine girmekle mümkün olacağını kavrayacaktır. Yabancı dili öğrenirken, o dilin kültür dünyasında yetişen bir bireyin belli bir dilsel davranışı kendisinden farklı bir biçimde gerçekleştirebileceğini, yani ait olduğu kültürün değerlerine ve toplumsal normlarına bağlı kalarak davranışını belirleyeceğini öğrenecektir. Bunun dışında çağımızdaki gelişmeleri de izleyerek kültürlerin artık tek bir ulusun malı olmaktan çıkıp tüm dünyanın ortak değerleri olduğunu anlayacak, dolayısıyla kendi kültürünü de zenginleştirmiş olacaktır.

Yıllarını dil öğretimine vermiş bir kişi olarak Fi-nocchiaro (Akt:Ekmekçi, Özden:1975) öğretmenin bilmesi gereken konularla gerçekleştireceği işlevleri şöylece sıralamaktadır :

1. Dersteki grup ya da kişisel etkinlikleri öğrencilerin daha önce edindikleri bilgileri göz önünde tutarak tasarlamalıdır.

2. Öğretilen dili ses, dilbilim, sözlükbilim ve ekinsel yönleriyle bilinçli bir biçimde öğrenmeli ve öğrencilerin bu alanlarda karşılaştıkları zorlukları not etmelidir.

3. Yabancı dil öğretim yöntem ve uygulama tekniklerini öğrenmelidir.

4. Dil öğretiminde, dilbilim, ruhbilim, toplumbilim ve antropoloji gibi birbirine yakın bilim dallarının yöntem ve ilkelerinden yararlanmalıdır.

5. Öğrencilerin değişik ilgi ve yeteneklerinin saptanmasında etkin bir yeri olan grup çalışma uygulamalarını ve canlılığını anlamalıdır.

6. Ders kitaplarını izlence amacı ve öğrenci gereksinimi doğrultusunda seçmeli ve gerekirse ek öğretim gereçleri geliştirmelidir.

7. Değerlendirme yöntem ve becerisini edinmelidir. Böylece yalnız kendi öğretme becerisini değil aynı zamanda öğrencilerin dil öğrenimindeki gelişimini ölçüp ona göre öğrencileri gruplandırarak ek çalışmalar tasarlayabilmelidir.

8. Derste başarılı bir öğrenim sağlayacak ve öğrencinin bireysel çabasını artıracak olumlu bir ortam yaratmalıdır. Bu son öneri kanımca çok önemlidir. Eğer öğretmen öğrencilerinden gelen tepkiye duyarlı davranırsa kısa sürede öğrencilerinin yakınlık ve sevgisini kazanır. Böylelikle de öğretmen, sunduğu dersin öğrencilerce başarılı olarak öğrenilip öğrenilmediğinin bilincine varır. Bunun sonucu olarak da uyguladığı öğretim yöntem ve dizeminde bir esneklik yaratır.

"Küçük yaştaki öğrenciler, yabancı dil sınıfına boş kafayla gelmezler. Beraberlerinde kendilerine yabancı dil öğrenmede yardımcı olabilecek bir takım içgüdülerle, becerilerle ve özelliklerle gelirler. Öğretmenler bunları tanıyabilmeli ve dikkate almalıdırlar" (Halliwell, 1992:3)

"Yabancı dilin iyi öğretilmesi söz konusu olduğunda, kim, kime, neyi, niçin, nasıl öğretecek? soruları ortaya çıkmaktadır. Bu temel sorudan anlaşılıyor ki, diğer alanlardaki öğretimde olduğu gibi, yabancı dil öğretiminde de en önemli öğe öğretmendir. Çünkü öğretmen okulundaki eğitimde, çocukların ve gençlerin öğrenme yaşantılarına rehberlik etmek veya yön vermek amacıyla görevlendirilen kimsedir" (Duman:1991:6). Dil eğitiminde uygulanan yöntem ve kullanılan araç gereç, teknolojik destek ne kadar iyi ve uygun olursa olsun işin temelinde bunlar ancak uygulayan ve kullanan öğretmenin bilgisi, ustalığı ölçüsünde başarılı olacaktır.

2.1.6.Yabancı Dil Öğretiminde Ders Kitabı

Eğitim sisteminde "ders kitabı" tüm öğretim sürecinde yaralanılacak bir araçtır. Ceyhan'a (1979.87–88) göre yabancı dil dersi kitabı:

- Çağdaş dil öğretim ilkelerine uygun olmalıdır.
- Çağdaş bilimsel araştırmalara ve bilgilere dayanmalıdır.
- Boyutları uygun, baskısı çekici olmalıdır.
- Baskı yanlışları en az düzeyde tutulmalıdır.
- Üniteler amaç çözümlemesine dayanmalıdır.
- Alıştırmaları ve uygulamaları eğitim ilkelerine uygun hazırlanmalıdır.
- Diğer eğitim araç gereçleri ile paralellik kurulmuş olmalıdır.
- Öğrencinin kendini değerlendirebileceği ön ve son testler konmalıdır.
- Yardımcı öğretmen kitapları ile desteklenmelidir.
- Konular öğrenciye yakın alanlardan seçilmelidir.
- Öğrencinin ilgisini çekebilmelidir.

Tüm bunlara ek olarak dersin verimliliğini artması için ders kitabı ünite ya da konu CD'leri ve ya ses bantlarıyla da desteklenebilir.

2.2.Öğrenim Sürecini Etkileyen Faktörler

Öğrenim sürecini etkileyen faktörleri

- Öğrencinin yabancı dil öğrenmeye karşı ilgisi ve tutumu
- Anadil yabancı dil ilişkisi
- Yabancı dil öğretiminde veli etkisi olmak üzere üç ana başlık altında inceleyeceğiz.

2.2.1.Öğrencinin Yabancı Dil Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu

Öğrencinin dil öğrenmeye karşı ilgisi ve yeteneği, öğrendiği yabancı dilin konuşulduğu topluma ve kültüre karşı olan tutumu, yabancı dil öğretimini etkileyen öğrenci kaynaklı faktörlerdir. Yabancı bir dili öğrenmenin ilk şartı öğrencinin o dili öğrenmeye ilgili ve istekli olmasıdır. Aksi halde öğrenme mümkün olmayacaktır. "Bu

yüzden yabancı dil öğretiminde yapılacak ilk iş; öğrencilere yabancı dil öğrenmenin gerekliliğini anlaşılır bir biçimde anlatmak ve onlarda dil öğrenme isteği uyandırmak olmalıdır. Bu şekilde istekli ve güdülenmiş öğrenciler dil öğrenmek için daha çok çaba harcayacaktır" (Ayhan:1999,51).

Yabancı dile duyulan önyargı öğrenilen dilin kolay ya da zor olması, gerekli ya da gereksiz bulunması yönündedir. Öğrencinin yabancı dili öğrenmeye olan ilgisi, tutumu ve önyargısı içinde yaşadığı toplumun genel, siyasi ve ekonomik tercihlerinin oluşturduğu tepkiler, aile, sosyal çevre, öğretmenin o dili ve kültürü sunuş biçimiyle ve büyük ölçüde medya tarafından bilinçli ya da bilinçsiz olarak oluşup gelişir.

Her dilin ait olduğu bir kültür vardır. Öğrenci eğer öğreneceği dilin ait olduğu kültürü tanımıyor ya da sevmiyorsa o dili öğrenmek ona anlamsız ya da gereksiz gelebilir. Kültür dilin öğrenilmesinde önemli bir etkendir. Dil öğretiminde dile ve ait olduğu kültüre karşı öğrencide merak uyandırılması genellikle öğrenmeyi olumlu yönde destekler. Ancak zaman zaman bu durum olumsuz bir etki de yaratabilir. Burada öğretmenin dili ve kültürü nasıl sunacağı önem kazanmaktadır. Öğretmen öğreteceği dili ve kültürü bir zenginlik olarak aktarabilirse öğrenci de olumlu bir etki yaratacaktır.

Gülmez'e göre(1982:27) öğrencinin öğrenme davranışı da dil öğretiminde etkili olabilir. Çocuk anadilini öğrenirken kazandığı davranışları yabancı dil öğretiminde de uygulamak ister. Bu noktada bazı sorunlarla karşılaşır. Çocuğun transfer ve algılama becerisi gelişmedikçe bu sorunları çözmede zorlanır.

"Öğrencinin içinde yaşadığı sosyo-kültürel çevre, o çevredeki bireylerin eğitim düzeyleri öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ilgilerini arttıran ya da azaltan bir etkendir"(Ayhan:1999, 21).

Ayrıca "öğrencinin yaşının, cinsiyetinin, eğitim seviyesinin ve kişisel özelliklerinin de dil öğrenimine az da olsa etkisi olduğu söylenebilir" (Doğan:1996,52-56).

"Öğrencinin dil yeteneği de dil öğrenimini etkileyen bir faktördür. Yeni bir dil öğrenme yeni bir kodlama sistemini öğrenmeyi gerektirir. Öğrencinin dil yeteneklerinin geliştirilmesi için onların yabancı dil öğrenmeye zaman ayırmaya istekli olmaları gerekir. Dil öğrenmede ezber yeteneği de önemli bir etkendir" (Genç:1982:26)

İlköğretimde yabancı dil dersi öğrenci tarafından gereği kadar önemsenmemektedir. Sınıf mevcudu, ders kitabının öğrencinin ilgisini yeterince çekmemesi, öğretmenlerin çağdaş öğretim metotlarını ve görsel işitsel araçları yeterince kullanmamaları öğrencide ders karşı olumsuz bir tutum oluşturmaktadır. Özellikle ilköğretimin son sınıfında OKS'de yabancı dille ilgili sorular sorulmaması öğrencileri bu dersten tamamen koparmış durumdadır.

2.2.2.Anadil Yabancı Dil İlişkisi

Anadil bir insanın ilk olarak çevresinde (ailesinin bulunduğu toplulukta) yaşayarak kazandığı dildir. Anadilinin dışında bulunan bütün diller birey için yabancı dildir.

Dil, toplumsal bir kurum olduğu gibi canlı bir varlıktır da. Bir kişinin, bir toplumun ekinini, yaşam tarzını en iyi yansıtan ayna durumundadır. İletişimin temel aracıdır. Bu nedenle dilimizi iyi öğrenmemiz ve doğru kullanmamız gerekmektedir. Çünkü kendi anadilini iyi bilmeyenin bir başka dili de öğrenmesi güçtür. Anadilde gelişim yabancı bir dil öğrenimindeki temeli oluşturur. Yabancı dil öğrenmek isteniyorsa, öncelikle anadilin dilbilgisi kuralları gözden geçirilmelidir. Duygu ve düşüncelerin başkalarına aktarılması, okunanın anlaşılıp anlatılabilmesi ve (dil bir düşünce aracı olduğuna göre) doğru düşünülebilmesi dili kullanma yetisine bağlıdır. Dili kullanma yetisinin edimi de dilbilgisinin temel yasalarını öğrenmekle gerçekleşir; zira dil sözcük dağarcığından ve bu sözcüklerin nasıl bir araya getirileceğine dair kurallardan oluşan bir dizgedir. Anadilini yeterli düzeyde öğrenen bir öğrenci bir dilin işleyişini iyi öğrendiğinden yeni bir dili daha kolay öğrenir. Öğrencinin anadilini iyi bilmesi, kendi dilinin yapısına hâkim olması yeni bir dil öğrenmesini kolaylaştırır. "Birey duygu, düşünce ve hayallerini en kolay ancak kendi ana diliyle ifade edebilir. Atasözleri, özdeyişler, nükteler, sevgi ve üzüntüler en iyi ancak ilk ifade edildikleri dillerde anlaşılır. Yabancı terim ve kavramların Türkçesini öğrenmeyen, bunların

günlük yaşamında kullanmayan ve ilişki kuramayan gençlerimiz ezberciliğe yönelir. Ne kadar zeki olursa olsunlar o konuya düşünce ile katkıda bulunamazlar. Bilim üretmeleri de çok güç olur"(Doğan,1996). Ancak yabancı dil bireyin kendi içinde bulunduğu çevrede konuşulmayan bir dildir. Bu dil bireye her bakımdan yabancıdır. Bu yüzden öğrenci "kendi anadilini çok iyi bilse bile" öğrendiği dille anadilinin yapıları farklı olduğu için çeşitli zorluklarla karşılaşabilir. Kendi anadilinde olmayan harfleri ve sesleri öğrenmekte güçlük çekebilir. Yapılan bir araştırmada öğrencilerin edatların kullanılmasında yaptıkları yanlışların çoğunun anadilindeki farklılıklardan kaynaklandığı görülmüştür" (Ekmekçi:1997,23-30).

"Ülke genelinde ilkokuldan üniversiteye kadar yeterli düzeyde işlevsel bir anadili eğitimi yapıldığı söylenemez. Bu yüzden çocuklara ilk önce pratiğe yönelik, işlevsel bir dilbilgisi öğretimi yapılarak, çağdaş dil öğretimi yöntemlerini dilbilim kurallarını kullanarak iyi bir anadili öğretimi vermek zorundayız"(Kocaman:1990).

Yabancı dil öğretimi ile anadil öğretimi birbirine bağlıdır. Goethe "yabancı dil öğrenmekle ana dilim hakkında genel bir bilgiye sahip oldum" der. "... anadili eğitiminin tamamıyla farklı bir alan olarak düşünülmesi gerçekten insanı hayal kırıklığına düşürecek bir durumdur. Şimdi Türkiye'de modern yabancı dil öğretimi yöntemleri ve en son yeniliklerle çok iyi bilgilendirilmiş birçok yabancı dil öğretmeni vardır. "Ancak, Türkiye'de Türkçe öğretmenlerinin büyük çoğunluğu bu yöntem ve yenilikleri daha önce duymuş değillerdir. Diğer bir yandan, şunu da belirtmek gerekir ki, Türk yabancı dil öğretmenleri hiç bir zaman kendilerini Türk öğrencilerin dil gelişimleri ile ilgili görmemişler ve anadili eğitimi ve yabancı dil eğitiminin bazı yaygın prensipleri paylaşıyor olması gerektiği üzerinde düşünmeden, geleneksel olarak, Türkçe sınıflarından kendilerini ayırmışlardır" (Sezer:1994). Aslında bu alanların ne kadar iç içe olduğu çoğu zaman yabancı dil öğretmenlerinin öğrencilerindeki dilbilgisi eksikliğiyle ilgili yakınmalarında görülmektedir. Bu nedenle yabancı dil öğretiminde, öğrencilerin karşılaşabileceği anadilden kaynaklanan güçlükler üzerinde önemle durulmalıdır. Ayrıca "dil öğretiminde görev alacak kimseler hem öğrencilerin anadilini ve kültürünü, hem de öğreteceği yabancı dili ve kültürünü çok iyi bilmelidirler (Şahin:1996, 17-19).

2.2.2.Yabancı Dil Öğretiminde Veli Etkisi

Bir öğretmen velilerden destek almadığı sürece diğer derslerde olacağı gibi yabancı dil dersinde de birçok sorunla uğraşmak zorunda kalır. Bu nedenle başarıya ulaşmak için veli desteği çok önemlidir. Veliler çocuklarının yabancı dillere ve diğer kültürlere karşı ilgi duymalarını sağlamaları için destek vermelidir. Bir iki saatlik öğretmen veli görüşmesi öğretmeni bir yıl boyunca dil öğretimi konusunda velilerden kaynaklanabilecek yanlış kavramlarla ve yanlışlıklarla uğraşmaktan kurtaracaktır.

Gardner' a göre (Akt: Ekmekçi, 1983:134) öğrencinin ailesinin o dil grubuna karşı tutumu öğrenciyi etkiler. Bu etki doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak gözlenebilir. Eğer anne baba yabancı dil öğrenmenin yararlarını vurgulayarak çocuklarının o dile çalışmasını öğütlerlerse dolaysız olarak etkilemiş olurlar. Aile içindeki konuşmalarda, o dili konuşan toplumu övmek ya da yermek çocuğa dolaylı biçimde olumlu ya ad olumsuz etki yapar.

Sağlam'a göre (Akt: Ertay, 1979:134) öğrencilerin sınıf geçmeyi amaçlayan bir çalışma içinde olmalarının nedeni aile ve çevredir. Okuldan eve dönen bir öğrenciye ailesi "ne öğrendiğini" değilde "kaç not aldığını" sorarsa ve iyi not almışsa ödüllendirirse böyle bir tutum ister istemez öğrenciyi öğrenmeye değil, not almaya yöneltir.

Aileler çocuklarına yabancı bir dili konuşmaya ne kadar çok değer verdiklerini belirtmek durumundadırlar. Çünkü ailelerin eğitime bilinçli ilgi ve katkısının çocuğun dersteki başarısı üzerinde olumlu bir etkisi vardır.

BÖLÜM III

PROBLEM

"Yabancı dil bilmenin gerekli olduğunun bilincine varan pek çok gelişmiş ya da gelişmekte olan ülke, eğitim programlarında yabancı dil derslerine yer vermek suretiyle vatandaşlarının en azından bir yabancı dili etkili bir şekilde öğrenebilmeleri için her türlü maddî ve manevî desteği sağlama çabası içine girmektedir"(Yaşar, 1993:2). "Türkiye'de de, yabancı dil bilmenin önemi, kamuoyu ve devletçe öteden beri benimsenmiş olup, yabancı dil öğretimi konusunda geniş kapsamlı çabalar gösterilmiştir" (Sebüktekin,1983:194). Ancak bu alanda başarının yakalanamadığı ortadadır.

Bu nedenle " ilköğretim 4-8. sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlığın nedenleri ve olası çözüm yolları nelerdir " sorusu problem cümlesi olarak ele alınmıştır.

3.1.Araştırmanın Amacı

Bu çalışma; ilköğretim 4–8. sınıflarda yabancı dil öğretimini çeşitli açılardan irdeleyerek, başarısızlığın nedenlerini ortaya koyup, bunların giderilmesi konusunda çözüm önerileri sunarak, yabancı dil öğretimini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Bu temel amaç doğrultusunda Adana ili merkez ilçeleri Seyhan ve Yüreğir'de toplam 22 ilköğretim okulunda, 290 öğrenci, 60 veli ve 47 İngilizce öğretmeni ile anket yapılarak öğrenci, veli ve yabancı dil öğretmenlerinin görüş ve önerileri alınmıştır.

3.2.Araştırmanın Önemi

Araştırma "ilköğretim 4-8. sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenlerini" ortaya koyarak çözüm üretmeye çalışması ve bu alanda Adana ilinde (evreninde) yapılan ilk araştırma olması açısından önemlidir. Araştırma sonunda ilköğretim 4-8. sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenleri ortaya çıkmıştır. Elde edilen verilerin, benzer konularda yapılacak diğer çalışmalara katkı sağlayacağı ve yol göstereceği düşünülmektedir.

3.3.Sayıltılar

Bu araştırmada aşağıdaki sayıtlılardan hareket edilmiştir.

1-Seçilen örneklem evreni temsil etmektedir.

2-Araştırmada denekler anket sorularına içtenlikle ve doğru olarak cevap vermişlerdir.

3.4.Sınırlılıklar

Araştırma evren ve örneklem özellikleri açısından sınırlılıklar göstermektedir.

1- Araştırmanın evreni Adana ili Seyhan ve Yüreğir merkez ilçelerine bağlı bulunan 22 ilköğretim okulu ile sınırlıdır. Örneklemi ise 2005-2006 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde araştırmanın yapıldığı 22 ilköğretim okulunda okuyan 4.-6.-7.- ve 8. sınıf öğrencilerinden 60'ar kişi, 5. sınıf öğrencilerinden 50 kişi olmak üzere toplam 290 öğrenci, 60 veli ve 47 İngilizce öğretmeni ile sınırlıdır.

2-Araştırma uygulanan anketten elde edilen verilerle sınırlıdır.

BÖLÜM IV

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın evren ve örneklemi, veri toplama araçları ve verilerin analiz edilmesinde kullanılacak istatistiksel yöntem hakkında bilgiler verilecektir.

4.1.Araştırmanın Modeli

"Bilim gözümüzle gördüklerimizin arkasındaki gerçekleri araştırmaktır" (Popper,1999.Akt. Akyol, 2002:15). "Bilimsel araştırma ise; problemlere güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli olarak, verilerin toplanması, çözümlenmesi (analizi), yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilmesi sürecidir" (Mouly,1963. Akt.Karasar, 1991:22)

Bu araştırma "genel tarama modeli"nde, betimsel bir alan araştırmasıdır." Genel tarama modeli; çok sayıda elemandan oluşan bir evrende, evren hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla, evrenin tümü ya da ondan alınacak bir grup, örnek ya da örneklem üzerinde yapılan tarama düzenlemeleridir " (Karasar, 1991:79).

İlköğretim 4–8. sınıflarda yabancı dil öğretimini çeşitli açılardan irdeleyerek, başarısızlığın nedenlerini ortaya koyup, bunların giderilmesi konusunda çözüm önerileri sunarak, yabancı dil öğretimini kolaylaştırmayı amaçlayan bu araştırma, temelde ilgili literatürün incelenmesine ve veri toplama aracı olarak kullanılan öğrenci, veli ve öğretmen anket formlarından elde edilen bilgilere dayanmaktadır.

4.2.Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Adana ilinin Seyhan ve Yüreğir merkez ilçelerinde bulunan 22 ilköğretim okulu oluşturmaktadır. Örneklemini ise 2005-2006 eğitim öğretim yılı ikinci döneminde araştırmanın yapıldığı 22 ilköğretim okulunda okuyan 4.-6.-7.- ve 8. sınıf öğrencilerinden 60'ar kişi, 5. sınıf öğrencilerinden 50 kişi olmak üzere toplam 290 öğrenci, 60 veli ve 47 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır.

4.3.Veri Toplama Araçları

Araştırmada kullanılan veriler öğrenci, veli ve İngilizce öğretmenlerinden anket uygulanarak elde edilmiştir. Anketle, öğrenci, veli ve İngilizce öğretmenlerinin kişisel bilgileriyle birlikte yabancı dil dersi ile ilgili görüş ve önerileri alınmıştır.

4.4.Verilerin Toplanması

"İlköğretim 4–8. sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenlerinin incelenmesi" anketi, gerekli izinler alınarak araştırmacı tarafından okullara elden ulaştırılmış koşulların uygun olduğu durumlarda 4–5–6–7 ve 8. sınıf öğrencilerine ve İngilizce öğretmenlerine gerekli açıklamalar yapılarak uygulanmıştır. Veli anketi gönüllü öğrencilerle anne ya da babalarına doldurtulmak üzere yollanmıştır.

Örnekleme giren 22 okulda 300 öğrenciye, 100 veliye ve 50 İngilizce öğretmenine anket verilmiştir. Öğrencilere verilen 300 anketten 290, velilere verilen 100 anketten 60 ve İngilizce öğretmenlerine verilen 50 anketten 47 tanesi geri dönmüştür. Toplam 450 anket verilmiş bunların 397 tanesi geri alınmıştır.

4.5.Verilerin Analizi

Örneklem grubuna ait anket formlarından alınan verilere SPSS For Windows programı yardımıyla istatistikî işlemler yapılmıştır. Araştırma için toplanan anket verileri bilgisayara kodlanarak yüzdeler ve tablolar elde edilmiştir.

BÖLÜM V

BULGULAR VE YORUMLAR

5.1. Öğrenci

Anket uygulanan ilköğretim okulu öğrencilerinin bağımsız değişkenler olarak alınan cinsiyetlerini, sınıflarını, ailelerinin ortalama aylık gelirini, babanın ve annenin eğitim durumunu, İngilizce dersi 1. dönem ders notunu, Türkçe dersi 1. dönem ders notunu ve sınıf mevcudunu tespit etmek için sorulan 8 sorunun dışında, yabancı dil dersine karşı ilgi ve motivasyonlarını, yabancı dil programını değerlendirmeye ve yabancı dil dersi kitabına ilişkin görüşlerini belirlemek, derslerin daha başarılı olması için önerilerini almak için sorulan 37 soruya verdikleri cevapların bağımsız değişkenlerle karşılıklı olarak SPSS programıyla değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Öğrencilerin seçimi, örneklem seçiminde temel kural olan "yansızlık ilkesi"ne uyularak basit tesadüfî örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmaya 144'ü kız, 146'sı erkek toplam 290 öğrenci katılmıştır. Araştırmaya 4-6-7 ve 8. sınıflardan 60'ar, 5. sınıftan 50 öğrenci katılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun (%85,4) orta ve alt gelir grubundan olduğu belirlenmiştir. Ankete katılan öğrencilerin babalarının %5,5'inin hiç okula gitmediği ve okur yazar olmadığı, %4,8'inin hiç okula gitmediği ancak okuma yazmayı dışardan öğrendiği, %35,9'unun ilkokul, %16,9'unun ortaokul, %25,9'unun lise ve %11'inin ise üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin annelerinin %19'u hiç okula gitmemiş ve okuryazar değilken, %4,1'i hiç okula gitmemiş ancak okuma yazmayı dışardan öğrenmiştir. %37,2'si ilkokul, %14,1'i ortaokul, %20,7'si lise ve %4,5'i ise üniversite mezunudur. Ankete katılan öğrencilerin İngilizce dersi 1. dönem karne notlarına bakıldığında %36,9'unun 1, %19'unun 2, %17,2'sinin 3, %12,8'inin 4 ve %14,1'inin ise 5 olduğu tespit edilmiştir. Yine aynı öğrencilerin Türkçe dersi 1. dönem karne notlarına bakıldığında %15,2'sinin 1, %13,4'ünün 2, %26,9'unun 3, %22,1'inin 4 ve %22,4'ünün ise 5 olduğu saptanmıştır. Ankete katılan öğrencilerin %39'unun ortalama sınıf

mevcudunun 25–30 arası, %11,7'sinin 30–35 arası, %11'inin 35–40 arası ve %38,3'ünün 40 ve yukarısı olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 4. Ailenin sosyo-ekonomik durumu ile öğrencinin İngilizce ders notunun karşılaştırılması

	Geliri 500YTL ve altında olan öğrencilerin İngilizce dersi 1.Dönem Karne Notu		Geliri 500-750YTL arası olan öğrencilerin İngilizce dersi 1.Dönem Karne Notu		Geliri 750-1000YTL arası olan öğrencilerin İngilizce dersi 1.Dönem Karne Notu		Geliri 1000YTL ve üstü olan öğrencilerin İngilizce dersi 1.Dönem Karne Notu	
Notlar	Frequency	Percent %	Frequency	Percent %	Frequency	Percent %	Frequency	Percent %
1	70	46,7	23	39,0	11	23,4	3	8,8
2	34	22,7	11	18,6	5	10,6	5	14,7
3	29	19,3	7	11,9	9	19,1	5	14,7
4	11	7,3	10	16,9	10	21,3	6	17,6
5	6	4,0	8	13,6	12	25,5	15	44,1
Toplam	150	100,0	59	100,0	47	100,0	34	100,0

Ankete katılan 290 öğrenciden 150 tanesi, ailesinin ortalama aylık gelirinin 500 YTL ve daha altında olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin %46,7'sinin İngilizce dersi 1. dönem karne notu 1, %22,7'sinin 2, %19,3'ünün 3, %7,3'ünün 4, %4'ünün ise 5'tir. Ankete katılan öğrencilerden 59 tanesi ailesinin ortalama aylık gelirinin 500–750 YTL arasında olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin %39'unun İngilizce dersi 1. dönem karne notu 1, %18,6'sının 2, %11,9'unun 3, %16,9'unun 4, %13,6'sının ise 5'tir. Ankete katılan öğrencilerden 47 tanesi ailesinin ortalama aylık gelirinin 750–1000 YTL arasında olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin %23,4'ünün İngilizce dersi 1. dönem karne notu 1, %10,6'sının 2, %19,1'inin 3, %21,3'ünün 4, % 25,5'inin ise 5'tir. Ankete öğrencilerden geriye kalan 34 tanesi ailesinin ortalama aylık gelirinin 1000 YTL ve daha fazla olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin %8,8'inin İngilizce dersi 1. dönem karne notu 1, %14,7'sinin 2, %14,7'sinin 3, %17,6'sının 4, %44,1'inin ise 5'tir.

Ailesinin ortalama aylık geliri 500 YTL ve daha az olan öğrencilerin, 500–750 YTL arası olan öğrencilerin ve 750–1000 YTL arası olan öğrencilerin büyük çoğunluğunun İngilizce dersi 1. dönem karne notu zayıf ve ortadır. Ortalama aylık geliri 1000YTL ve daha fazla olan öğrencilerin notunda ise büyük bir yükseliş görülmektedir. Ailenin

ortalama aylık geliri arttıkça öğrencinin yabancı dil dersi notunun yükselmesi; ailelerin sosyo-ekonomik durumunun öğrenci başarısını etkilediği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 5. Babanın eğitim durumu ile öğrencinin İngilizce ders notunun karşılaştırılması

	Babası hiç okula gitmemiş-okuma yazma bilmeyen yada hiç okula gitmemiş ama okuma yazmayı dışarıdan öğrenmiş olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu		Babası ilkokul yada ortaokul mezunu olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu		Babası lise mezunu olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu		Babası üniversite mezunu olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu	
Notlar	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
1	17	56,7	71	46,4	17	22,7	2	6,3
2	9	30,0	27	17,6	15	20,0	4	12,5
3	3	10,0	30	19,6	14	18,7	3	9,4
4	1	3,3	14	9,2	16	21,3	6	18,8
5	-	-	11	7,2	13	17,3	17	53,1
Toplam	30	100,0	153	100,0	75	100,0	32	100,0

Ankete katılan 290 öğrenciden 30'unun babası ya hiç okula gitmemiş-okur yazar değil, ya da hiç okula gitmemiş ancak okuma yazmayı dışardan öğrenmiştir. Bu grupta yer alan öğrencilerin %56,7'sinin İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %30'unun 2, %10'unun 3, %3,3'ünün ise 4'tür. Bu grupta İngilizce dersi birinci dönem karne notu 5 olan tek bir öğrencinin bile olmayışı dikkat çekicidir. Ankete katılan öğrencilerden 153 tanesinin babası ilkokul ya da ortaokul mezunudur. Bu grupta yer alan öğrencilerin %46,4'ünün İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %17,6'sının 2, %19,6'sının 3, %9,2'sinin 4 ve %7,2'sinin ise 5'tir. Karne notu 1 olan 107 öğrencinin büyük çoğunluğu bu iki grupta yer almıştır. Ankete katılan 290 öğrenciden 75 tanesinin babası lise mezunudur. Bu grupta yer alan öğrencilerin %22,7'sinin İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %20'sinin 2, %18,7'sinin 3, %21,3'ünün 4, %17,3'ünün ise 5'tir. Ankete katılan 290 öğrenciden geriye kalan 32'sinin babası üniversite mezunudur. Bu grupta yer alan öğrencilerin %6,3'ünün İngilizce dersi 1.dönem notu 1, %12,5'inin 2, %9,4'ünün 3, %18,8'inin 4 ve %53,1'inin ise 5'tir. Son iki grupta notu 1 olan öğrencilerin sayısındaki düşüş ve özellikle son grupta notu 5 olan öğrencilerin sayısındaki yükseliş, babanın eğitim durumundaki artışın, çocuğun yabancı dil dersindeki başarısını arttırdığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 6. Annenin eğitim durumu ile öğrencinin İngilizce ders notunun karşılaştırılması

	Annesi hiç okula gitmemiş-okuma yazma bilmeyen yada hiç okula gitmemiş ama okuma yazmayı dışarıdan öğrenmiş olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu		Annesi ilkokul yada ortaokul mezunu olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu		Annesi lise mezunu olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu		Annesi üniversite mezunu olan öğrencilerin İngilizce dersi, 1. Dönem karne notu	
Notlar	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%	Frequency	%
1	40	58,8	58	38,9	8	13,3	1	7,7
2	13	19,1	32	21,5	9	15,0	1	7,7
3	12	17,6	28	18,8	9	15,0	1	7,7
4	2	2,9	17	11,4	18	30,0	-	-
5	1	1,5	14	9,4	16	26,7	10	76,9
Toplam	68	100,0	149	100,0	60	100,0	13	100,0

Ankete katılan 290 öğrenciden 68'inin annesi ya hiç okula gitmemiş-okur yazar değil, ya da hiç okula gitmemiş ancak okuma yazmayı dışardan öğrenmiştir. Bu grupta yer alan öğrencilerin %58,8'inin İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %19,1'inin 2, %17,6'sının 3, %2,9'unun 4, %1,5'inin ise 5'tir. Bu grupta İngilizce dersi birinci dönem karne notu 5 olan tek bir öğrenci oluşu dikkat çekicidir. Ankete katılan 290 öğrencinin 149 tanesinin annesi ilkokul ya da ortaokul mezunudur. Bu grupta yer alan öğrencilerin %38,9'unun İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %21,5'inin 2, %18,8'inin 3, %11,4'ünün 4 ve % 9,4'ünün ise 5'tir. Karne notu 1 olan 107 öğrencinin büyük çoğunluğu yine bu iki grupta yer almıştır. Ankete katılan öğrencilerden 60 tanesinin annesi lise mezunudur. Bu grupta yer alan öğrencilerin %13,3'ünün İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %15'inin 2, %15'inin 3, %30'unun 4, %26,7'sinin ise 5'tir. Ankete katılan 290 öğrenciden geriye kalan 13'ünün annesi üniversite mezunudur. Bu grupta yer alan öğrencilerin %7,7'sinin İngilizce dersi 1.dönem notu 1, %7,7'sinin 2, %7,7'sinin 3 ve %76,9'unun ise 5'tir. Yine son iki grupta notu 1 olan öğrencilerin sayısında düşüş ve özellikle son grupta notu 5 olan öğrencilerin sayısındaki yükseliş vardır. Annenin eğitim durumundaki artış da, yine babanın eğitim durumundaki artış gibi çocuğun yabancı dil dersindeki başarısını olumlu yönde etkilemiştir. Bulgular ışığında anne ve babanın eğitim düzeyinin öğrencinin yabancı dil dersindeki başarısını etkilediği söylenebilir.

Tablo 7. Öğrencinin Türkçe dersi 1. dönem notuyla İngilizce dersi 1. dönem notunu karşılaştırılması

	1. Dönem Türkçe ders notu 1 olan öğrencilerin İngilizce ders notu		1. Dönem Türkçe ders notu 2 olan öğrencilerin İngilizce ders notu		1. Dönem Türkçe ders notu 3 olan öğrencilerin İngilizce ders notu		1. Dönem Türkçe ders notu 4 olan öğrencilerin İngilizce ders notu		1. Dönem Türkçe ders notu 5 olan öğrencilerin İngilizce ders notu	
Notlar	Freq.	%	Freq.	%	Freq.	%	Freq.	%	Freq.	%
1	42	95,5	23	59,0	27	34,6	8	12,5	7	10,8
2	2	4,5	12	30,8	25	32,1	13	20,3	3	4,6
3	-	-	4	10,3	17	21,8	16	25,0	13	20,0
4	-	-	-	-	7	9,0	14	21,9	16	24,6
5	-	-	-	-	2	2,6	13	20,3	26	40,0
Toplam	44	100,0	39	100,0	78	100,0	64	100,0	65	100,0

Ankete katılan 290 öğrenciden 42 tanesinin hem İngilizce, hem de Türkçe dersi 1.dönem karne notu 1'dir. Türkçe dersi 1 olan 44 öğrenci vardır. Bu öğrencilerin %95,5'inin İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %4,5'inin ise 2'dir. Türkçe dersi 1 olan öğrencilerin nerdeyse tamamının İngilizce dersinin zayıftır. Ankete katılan öğrencilerden 39'unun Türkçe dersi 1.dönem karne notu 2'dir. Bu öğrencilerin %59'unun İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %30,8'inin 2, % 10,3'ünün ise 3'tür. Türkçe ders notu 1 ve 2 olan öğrencilerin hiç birisinin İngilizce notunun 3'ten yüksek olmayışı dikkat çekicidir. Ankete katılan 290 öğrenciden 78'inin Türkçe dersi 1.dönem karne notu 3'tür. Bu öğrencilerin %34,6'sının İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %32,1'inin 2, % 21,8'inin 3, %9'unun 4 ve %2,6'sının 5'tir. Ankete katılan öğrencilerden 64 tanesinin Türkçe dersi 1.dönem karne notu 4'tür. Bu öğrencilerin %12,5'inin İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %20,3'ünün 2, % 25'inin 3, %21,9'unu 4 ve %20,3'ünün ise 5'tir. Ankete katılan 290 öğrenciden geriye kalan 65 tanesinin Türkçe dersi 1.dönem karne notu 5'tir. Bu gruba giren öğrencilerin %10,8'inin İngilizce dersi 1.dönem karne notu 1, %4,6'sının 2, % 20'sinin 3, %24,6'sının 4 ve %40'ının 5'tir. Türkçe dersi zayıf yada orta olan öğrencilerin neredeyse tamamının İngilizce ders notunun da zayıf veya orta olmasına ve Türkçe ders notu 4 – 5 olan öğrencilerin İngilizce ders notlarındaki yükselişe bakılarak öğrencilerin anadildeki başarılarının yabancı dil dersindeki başarılarını doğrudan etkilediği söylenebilir.

Tablo 8. Öğrenciye göre yabancı dil öğrenmenin gerekliliği

	Frequency	Percent %
Gerekli	275	94,8
Gereksiz	15	5,2
Toplam	290	100,0

Günümüzde yabancı bir dil bilmek-İngilizce öğrenmek sizce gerekli mi? Sorusuna öğrencilerin % 94,8'i gerekli olduğu % 5,2'si gereksiz olduğu yönünde düşünce belirtmiştir. Bu da gösteriyor ki araştırmaya katılan öğrencilerin neredeyse tamamı yabancı dil öğrenmenin gerekliliğine inanıyor. Ancak buna rağmen yabancı dil öğretimindeki başarısızlığın yüksek oluşu başarısızlığın nedenlerinin irdelenmesi gerektiğini göstermektedir.

Tablo 9. Öğrencinin yabancı dil öğrenme gerekçesi

	İyi bir eğitim almak için		Yabancı dildeki şarkıları filmleri anlayabilmek için		Turistlerle konuşmak yazışmak için		Çok para kazanmak için		Yurt dışına Gidebilmek için		İyi bir iş bulamak için		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	184	63,4	53	18,3	116	40,0	20	6,9	103	35,5	142	49,0	7	2,4
Hayır	105	36,2	236	81,4	173	59,7	269	92,8	186	64,1	147	50,7	282	97,2
Cevapsız	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3
Toplam	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100

Gerekli olduğu fikrine katılıyorsanız sizce neden gerekli? Sorusunda gerekli olduğu fikrine katılan öğrencilerin gerekçelerinin belirtildiği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında; iyi bir eğitim almak (%63,4) ilk sırada belirtilmiş, bu

seçeneği sırasıyla iyi bir iş bulmak (%49), turistlerle konuşmak yazışmak (%40), yurt dışına gidebilmek (%35,5), yabancı dildeki şarkıları-filmleri anlayabilmek (18,3), çok para kazanmak (%6,9), ve diğer (%2,4) seçeneği takip etmiştir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun iyi bir eğitim almak seçeneğini işaretlemiş olmaları yabancı dil öğrenimi açısından olumlu bir tutum olarak yorumlanabilir. Öte yandan dil öğrenmeyi iş ve para kazanmak amacıyla isteyen öğrencilerin, henüz ilköğretim çağında olmalarına rağmen, iyi bir gelecek kaygısı taşıdıkları söylenebilir.

Tablo 10. İngilizce dersi zorunlu değilde seçmeli olsaydı öğrencinin tercihi

	Frequency	Percent %
Evet	230	79,3
Hayır	60	20,7
Toplam	290	100,0

Şu anda İngilizce derslerini zorunlu olarak görmektesiniz. Eğer İngilizce dersi zorunlu değil de seçmeli olsaydı seçer miydiniz? Sorusunda ankete katılan 290 öğrencinin %79,3'ü evet, % 20,7'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğrencilerin İngilizce dersine olan ilgilerinin oldukça yüksek olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bu yüksek ilgiye rağmen başarısız öğrenci sayısının çokluğu dikkat çekicidir.

Tablo 11. Öğreneceği yabancı dili seçme şansı olsaydı öğrencinin tercihi

	Frequency	Percent %
İngilizce	174	60,0
Almanca	62	21,4
Fransızca	36	12,4
Diğer	16	5,5
Cevapsız	2	0,7
Toplam	290	100,0

Şu anda zorunlu olarak İngilizce derslerini görmektesiniz. Göreceğiniz yabancı dili seçme şansınız olsaydı hangi dili seçerdiniz? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin

%60'ı İngilizce, %21,4'ü Almanca, %12,4'ü Fransızca ve % 5,5'i diğer olarak belirtmişlerdir. Buradan da tüm dünyada olduğu; gibi ankete katılan öğrencilerin de İngilizce öğrenmeye olan ilgilerinin diğer dillere oranla yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 12. Öğrencinin seçmek istediği dili tercih nedeni

	Daha çok ilgimi çektiği için		Bana daha kolay geldiği için		Bu dili bilirsem daha kolay iş bulacağımı düşündüğüm için		Bu güne kadar okullarda bu dil öğretildiği için		Dünyada daha çok bu dilin konuşulduğunu Düşündüğüm için		O dilin konuşulduğu ülkede akrabalarım tanıdıklarım olduğu için		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	114	39,3	30	10,3	48	16,6	35	12,1	57	19,7	21	7,2	18	6,2
Hayır	174	60,0	259	89,3	241	83,1	254	87,6	232	80,0	268	92,4	271	93,4
Cevapsız	2	0,7	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3
Toplam	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100

Görmek istediğiniz yabancı dili seçme nedeniniz? Sorusuna öğrencilerin gerekçelerinin belirtildiği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında; daha çok ilgimi çektiği için seçeneği ilk sırada belirtilmiş (%39,3), bu seçeneği sırasıyla; dünyada daha çok bu dilin konuşulduğunu düşündüğüm için (%19,7), bu dili bilirsem daha kolay iş bulacağımı düşündüğüm için (%16,6), bugüne kadar okullarda bu dil öğretildiği için (%12,1), bana daha kolay geldiği için (%10,3), o dilin konuşulduğu ülkede yaşayan akrabalarım-tanıdıklarım olduğu için (%7,2) ve diğer (%6,2) seçeneği takip etmiştir. Soruda "daha kültürlü-eğitimli bir insan olmak için" seçeneği özellikle verilmemiş ve ankete katılan 290 öğrencinin "diğer" seçeneğinin parantez içine yazmaları beklenmiştir. "Yabancı dil öğrenmenin gerekli olduğu fikrine katılıyorsanız sizce neden gerekli?" sorusunda açık olarak yazılan ve bu sorunun seçenekleri arasında işaretlenme

sıklığına göre ilk sırada yer alan “iyi bir eğitim almak (%63,4)” seçeneğini işaretleyen tek bir deneğin bile beklenen tutumu sergilememiş olması bir çelişki olarak ifade edilebilir ve öğrencilerin dil öğrenme bilinçlerinin yeterince oluşmamış olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 13. Öğrencinin İngilizce dersine çalışma amacı

	Frequency	Percent %
Sınıf geçme	54	18,6
İngilizce öğrenme	51	17,6
Hem sınıf geçme hem de İngilizce öğrenme	185	63,8
Toplam	290	100,0

İngilizce dersine çalışırken sınavdan iyi bir not alıp sınıf geçmeyi mi yoksa İngilizce öğrenmeyi mi amaçlıyorsunuz? Sorusuna ankete katılan öğrencilerin %18,6 sı sınıf geçmek, % 17,6’sı İngilizce öğrenmek ve % 63,8’i ise hem sınıf geçme hem de İngilizce öğrenme amacında olduğunu belirtmişlerdir. Seçenekler arasında hem sınıf geçme hem de İngilizce öğrenme seçeneği olmasına rağmen öğrencilerin önemli bir bölümünün sınıf geçme amacıyla derse girdiklerini belirtmeleri, İngilizce öğrenmeye olan ilgilerinin yetersiz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 14. Öğrencinin İngilizce dersinde zorlandığı alanlar

	Okuduğumu anlamakta		Söyleneni yazmakta		Konuşmakta		Öğretmenin anlattıklarını anlamakta		Diğer	
	F.	%	F.	%	F.	%	F.	%	F.	%
Evet	141	48,6	118	40,7	119	41,0	123	42,4	15	5,2
Hayır	148	51,0	171	59,0	170	58,6	166	57,2	274	94,5
Cevapsız	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3	1	0,3
Toplam	290	100,0	290	100,0	290	100,0	290	100,0	290	100,0

İngilizce derslerinde en çok hangisinde zorlanıyorsun? Sorusunda öğrencilerin işaretlediği seçeneklerin işaretlenme sıklığına teker teker bakıldığında; okuduğumu anlamakta zorlanıyorum seçeneği ilk sırada belirtilmiş (%48,6), bu seçeneği sırasıyla; öğretmenin anlattıklarını anlamakta zorlanıyorum (%42,4), konuşmakta zorlanıyorum (%41), söyleneni yazmakta zorlanıyorum (%40,7) ve diğer (%5,2) seçeneği izlemiştir. Seçeneklerin işaretlenme sıklığındaki yüksekliğin, birçok öğrencinin yabancı dil dersinde yaşadığı sorunları bir kez daha ortaya koyduğu söylenebilir.

Tablo 15. Öğrencinin İngilizce dersinin bu yıl 1 ay ya da daha uzun süre boş geçip geçmediği

	Frequency	Percent %
Evet	30	10,3
Hayır	259	89,3
Cevapsız	1	0,3
Toplam	290	100,0

Bu yıl İngilizce dersleriniz 1 ay ya da daha uzun süre boş geçti mi? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin % 10,3'ü evet, %89,3'ü hayır seçeneğini işaretlemişlerdir.

Yabancı dil öğretiminde karşılaşılan en önemli sorunlardan biri olan derslerin boş geçmesinin oranındaki yüksekliğe bakılarak, okullarda hala öğretmen sorununun çözülememiş olduğu, bunun da ders başarısını olumsuz yönde etkileyeceği söylenebilir.

Tablo 16. Öğrencinin ev ödevlerini yapmasına yardım eden olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	111	38,3
Hayır	177	61,0
Cevapsız	2	0,7
Toplam	290	100,0

İngilizce derslerinde verilen ev ödevlerini yapmak için öğretmenler dışında herhangi birinden yardım alıyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %38,3'ü evet, %61'i ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders öğretmeni dışında birinden yardım alamamalarının İngilizce dersinde başarısız olmalarında önemli bir etken olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 17. Öğrencinin çevresinde İngilizce bilen olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	196	67,6
Hayır	94	32,4
Toplam	290	100,0

Çevrenizde öğretmenleriniz dışında İngilizce bilen tanıdığınız veya akrabanız var mı? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %67,6'sı evet, %32,4'ü hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bir önceki sorunun bulgularında ortaya çıkan yardım alma yüzdesiyle bu maddedeki İngilizce bilen tanıdık sayısı yüzdesi karşılaştırıldığında ortaya çıkan; öğrencilerin büyük çoğunluğunun İngilizce öğretmeni dışında İngilizce bilen tanıdığı olduğu halde ev ödevlerini yapmak için yardım almadığı ya da alamadığı bulgusu, öğrencilerin ve velilerin İngilizce öğrenmeye olan ilgi ve çabalarının yetersiz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 18. Öğrencinin İngilizce öğrenmek için herhangi bir kursa katılıp katılmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	34	11,7
Hayır	255	87,9
Cevapsız	1	0,3
Toplam	290	100,0

İngilizce öğrenmek için her hangi bir kursa katıldınız mı? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %11,7 si evet, % 87,9 u hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da velilerin öğrencilerin İngilizce öğrenmelerine olan katkılarının yetersiz olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 19. Öğrencinin İngilizce dersinin 4. sınıftan başlatılması hakkındaki düşüncesi

	Frequency	Percent %
Yararlı	261	90,0
Yararsız	29	10,0
Toplam	290	100,0

İngilizce derslerinin 4. sınıftan başlatılması hakkında ne düşünüyorsun? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin % 90 ı yararlı, % 10 u ise yararsız görüş belirtmişlerdir. Bulgular doğrultusunda, öğrencilerin, yabancı dil öğrenmeye küçük yaşlarda başlamaya olumlu baktıkları söylenebilir.

Tablo 20. Öğretmenin öğrenciyi İngilizce dersinin amaçlarından haberdar edip etmediği

	Frequency	Percent %
Evet	207	71,4
Hayır	83	28,6
Toplam	290	100,0

İngilizce öğretmeniniz İngilizce dersinin amaçları hakkında sizi bilgilendiriyor mu? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin % 71,4 ü evet, % 28,6 sı hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. "Hayır" seçeneğini işaretleyen öğrenci yüzdesine bakılarak öğrencilerin İngilizce dersinin amaçlarından yeterince haberdar edilmediği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 21. Öğretmenin, öğrenciyi yabancı dil öğrenmenin yararlarından haberdar edip etmediği

	Frequency	Percent %
Evet	200	69,0
Hayır	90	31,0
Toplam	290	100,0

İngilizce öğretmeniniz yabancı bir dil bilmenin yararları hakkında sizi bilgilendiriyor mu? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %69 u evet, % 31 i hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bulgulardan hareketle öğrencilerin yabancı dil bilmenin yararlarından yeterince haberdar edilmediği söylenebilir.

Tablo 22. Öğrencinin okulunda yabancı dil laboratuarı olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	1	0,3
Hayır	289	99,7
Toplam	290	100,0

Okulunuzda yabancı dil laboratuarı (sınıfı) var mı? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin % 0,3'ü evet seçeneğini işaretlerken, geriye kalan % 99,7'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Yabancı dil öğretiminin önemli bir öğesi olan dil sınıflarının neredeyse okulların tamamında olmamasına bakılarak, bu konuya okul idaresinin ve milli eğitim müdürlüklerinin yeterince destek vermedikleri söylenebilir.

Tablo 23. Öğretmenin yabancı dil dersinde kullandığı görsel-işitsel araçlar

	Vcd-Dvd		Tv.-Video		Teyp-Kaset		Slayt		Tepegöz		Bilgisayar		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	44	15,2	41	14,1	18	6,2	4	1,4	4	1,4	16	5,5	1	0,3
Hayır	246	84,8	249	85,9	272	93,8	286	98,6	286	98,6	274	94,5	289	99,7
Toplam	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100

İngilizce derslerinizde görsel işitsel araçlardan hangileri kullanılıyor? Sorusunda öğrencilerin işaretlediği seçeneklerin işaretlenme sıklığına teker teker bakıldığında; vcd-dvd seçeneği ilk sırada belirtilmiş (%15,2), bu seçeneği sırasıyla; tv.-video (%14,1), teyp-kaset (%6,2), bilgisayar (%5,5), slâyt (%1,4), tepegöz (%1,4) ve diğer (%0,3) seçeneği izlemiştir. Kullanılan görsel ve işitsel araçların kullanılma yüzdelerindeki düşüklüğün, yabancı dil öğretiminde vazgeçilmez bir yeri olan görsel ve işitsel araçların öğretmenler tarafından yeterince kullanılmadığını gösterdiği söylenebilir.

Tablo 24. Görsel işitsel araçların kullanılmasının öğrencinin yabancı dil dersine olan ilgisini arttırıp arttırmayacağı

	Frequency	Percent %
Arttırırdı	235	81,0
Arttırmazdı	53	18,3
Cevapsız	2	0,7
Toplam	290	100,0

Görsel ve işitsel araçların kullanılması derse olan ilginizi arttırır mıydı? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %81'i arttırırdı, %18,3'ü arttırmazdı seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgulara bakılarak, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yabancı dil derslerinin görsel ve işitsel araçlarla desteklenmesini istediklerini söylemek mümkündür.

Tablo 25. Öğrencinin yabancı dil dersinde Türkçeyi kullanma sıklığı

	Frequency	Percent %
Hiç	5	1,7
Ara sıra	138	47,6
Sürekli	146	50,3
Cevapsız	1	0,3
Toplam	290	100,0

İngilizce derslerinde Türkçe'yi ne sıklıkla kullanıyorsunuz? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin % 1,7'si hiç, % 47,6'sı arasıra, %50,3'ü ise sürekli seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular, İngilizce derslerinde öğrencilerin büyük çoğunluğunun ders esnasında İngilizce konuşmak yerine Türkçe konuşmayı tercih ettiklerini göstermektedir.

Tablo 26. Öğretmenin yabancı dil dersinde Türkçeyi kullanma sıklığı

	Frequency	Percent %
Hiç	14	4,8
Ara sıra	179	61,7
Sürekli	97	33,4
Toplam	290	100,0

İngilizce öğretmeniniz İngilizce derslerinde Türkçe' yi ne sıklıkla kullanıyor? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %4,8'i hiç, %61,7'si arasıra, %33,4'ü ise sürekli seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgulardan hareketle İngilizce öğretmenlerin büyük çoğunluğunun, ders esnasında İngilizce konuşmak yerine Türkçe konuşmayı tercih ettikleri söylenebilir.

Tablo 27. Öğretmenin ev ödevi verip vermediği

	Frequency	Percent %
Evet	263	90,7
Hayır	27	9,3
Toplam	290	100,0

İngilizce öğretmeniniz ev ödevi veriyor mu? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %90,7'si evet, % 9,3'ü ise hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bulgular, öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğrencilere ev ödevi verdiğini göstermektedir.

Tablo 28. Öğretmenin verdiği ev ödevi türleri

	Yeni öğrenilen kelimeleri 5-10 kere yazdırıyor		Okuma ödevi veriyor		Kitaptaki alıştırmaları yaptırıyor		Kitaptaki metinleri yazdırıyor		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	195	67,2	85	29,3	192	66,2	54	18,6	36	12,4
Hayır	95	32,8	205	70,7	98	33,8	236	81,3	254	87,6
Toplam	290	100,0	290	100,0	290	100,0	290	100,0	290	100,0

İngilizce öğretmeniniz ne tür ev ödevleri veriyor? Sorusunda öğrencilerin işaretlediği seçeneklerin işaretlenme sıklığına teker teker bakıldığında; yeni öğrendiğimiz kelimeleri 5-10 kere yazdırıyor seçeneği ilk sırada belirtilmiş (%67,2), bu seçeneği sırasıyla; kitaptaki alıştırmaları yaptırıyor (%66,2), okuma ödevi veriyor (%29,3), kitaptaki metinleri yazdırıyor (%18,6) ve diğer (%12,4) seçeneği takip etmiştir. Bulgulara bakılarak öğretmenlerin en çok verdiği ödev türünün yeni öğrenilen kelimelerin yazılması olduğu söylenebilir.

Tablo 29. Öğretmenin verdiği ödevleri ya da proje çalışmalarını düzenli olarak kontrol edip etmediği

	Frequency	Percent %
Evet	170	58,6
Hayır	119	41,0
Cevapsız	1	0,3
Toplam	290	100,0

İngilizce öğretmeniniz verdiği ödevleri ya da proje çalışmalarını düzenli olarak kontrol ediyor mu? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin %58,6'sı evet, % 41'i ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan da öğretmenlerin yarıya yakınının konunun pekiştirilmesi için verilen ödev ve projeleri kontrol etmediği sonucu çıkarılabilir.

Tablo 30. İngilizce ders kitabının öğrencinin ilgisini çekip çekmediği

	Frequency	Percent %
Evet	221	76,2
Hayır	69	23,8
Toplam	290	100,0

İngilizce ders kitabındaki konular ilgini çekiyor mu? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin % 76,2'si evet, % 23,8'i ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğrencilerin çoğunun evet seçeneğini işaretlemesine karşın, hayır seçeneğini işaretleyen öğrenci yüzdesi ders kitaplarının yeterince öğrencinin ilgisini çekecek biçimde yapılandırılmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 31. İngilizce ders kitabındaki konuları öğrencinin anlayıp anlamadığı

	Frequency	Percent %
Evet	124	42,8
Hayır	166	57,2
Toplam	290	100,0

İngilizce ders kitabını okuduğun zaman anlayabiliyor musun? Sorusuna ankete katılan öğrencilerin % 42,8'i evet, % 57,2'si ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular doğrultusunda ders kitaplarındaki konuların yeterince öğrencinin anlayabileceği şekilde yapılandırılmadığı söylenebilir.

Tablo 32. Öğrencinin yabancı dil dersindeki başarısızlığının nedenleri

	Öğretmen anlatamıyor		Yeterince çalışmıyorum		Yabancı dil öğrenmeyi gereksiz buluyorum		Konular çok ağır		Sınıf çok kalabalık		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	42	14,5	139	47,9	16	5,5	107	36,9	55	19,0	36	12,4
Hayır	248	85,5	151	52,1	274	94,5	183	63,1	235	81,0	254	87,6
Toplam	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100

Yabancı dil dersindeki başarısızlığını aşağıdakilerden hangisine bağlıyorsun? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin başarısızlık nedenleri işaretlenme sıklığına göre sıralandığında yeterince çalışmıyorum seçeneği ilk sırada belirtilmiş (%47,9), bu seçeneği sırasıyla konular çok ağır (%36,9), sınıf çok kalabalık (%19), öğretmen anlatamıyor (%14,5), diğer (%12,4) ve yabancı dil öğrenmeyi gereksiz buluyorum (%5,5) seçeneği takip etmiştir. Ankete katılan öğrencilerin çoğunluğunun yeterince çalışmıyorum seçeneğini işaretlemiş olmaları öğrencilerde yabancı dil dersine olan ilginin yeterince uyandırılmadığı şeklinde yorumlanabilir. Diğer bulgulara bakıldığı zaman konuların öğrencilerin seviyesinin üstünde olduğu ve sınıf mevcutlarının yabancı dil öğretimine elverişli olmadığı söylenebilir.

Tablo 33. Öğrencinin başarılı olduğu sınav türü

	Frequency	Percent %
Yazılı	180	62,1
Sözlü	105	36,2
Cevapsız	5	1,7
Toplam	290	100,0

Hangi tür sınavlarda daha başarılı oluyorsunuz? Sorusuna ankete katılan öğrencilerin % 62,1'i yazılı, % 36,2'si sözlü seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğrencilerin sözlü ifadeden çok yazılı ifadede başarılı oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 34. Öğrencinin sınav sorularını anlamakta zorlanıp zorlanmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	181	62,4
Hayır	109	37,6
Toplam	290	100,0

İngilizce dersi sınavlarında soruları anlamakta zorlanıyor musun? Sorusuna öğrencilerin %62,4'ü evet, % 37,6'sı hayır seçeneğini işaretlemiştir. Bulgular doğrultusunda sınav soruları hazırlanırken öğrenci düzeylerinin yeterince dikkate alınmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 35. Öğrencinin yazılı sınavlarda başarılı olduğu soru türü

	Soru cevap		Boşluk doldurma		Cümle tamamlama		Çoktan seçmeli		Doğru yanlış	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	159	54,8	164	56,6	94	32,4	83	28,6	152	52,4
Hayır	131	45,2	125	43,1	196	67,6	207	71,4	138	47,6
Cevapsız	-	-	1	0,3	-	-	-	-	-	-
Toplam	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100

Yazılı sınavlarda hangi tür sorularda daha başarılı oluyorsunuz? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında boşluk doldurma seçeneği ilk sırada belirtilmiş (%56,6), bu seçeneği sırasıyla soru-cevap (%54,8), doğru-yanlış (%52,4),

cümle tamamlama (%32,4), ve çoktan seçmeli (%28,6) seçeneği takip etmiştir. Bulgular ışığında öğrencilerin en başarılı olduğu yazılı sorusu tipinin "boşluk doldurma" olduğu söylenebilir.

Tablo 36. Öğrencinin öğretmenin yabancı dil dersini nasıl işlemesini istediği

	Öğrencileri daha çok konuştursun		Konuları Türkçe anlatsın		Hiç Türkçe konuşmasın		Cd, resim, teyp gibi yardımcı araçlar kullansın		Öğretmen anlatsın ben dinleyeyim		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	59	20,3	73	25,2	30	10,3	169	58,3	69	23,8	12	4,1
Hayır	231	79,7	217	74,8	260	89,7	121	41,7	221	76,2	278	95,9
Toplam	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100	290	100

Öğretmeninin İngilizce dersini nasıl işlemesini isterdin? Sorusunda ankete katılan öğrencilerin işaretlediği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında cd, teyp resimler gibi yardımcı araçlar kullansın seçeneği (%58,3) ilk sırada yer almaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu madde için evet seçeneğini işaretlemesi tablo 24'ü desteklemekte ve derslerde görsel işitsel araçların kullanılmasını istediklerini açıkça göstermektedir. İkinci sırada "konuları Türkçe anlatsın" seçeneği (%25,2) yer almaktadır. Öğrencilerin bir kısmının konuların yeterince anlaşılması için Türkçe anlatılmasını istemesi, büyük çoğunluğunun ise konuların Türkçe anlatılmasını istememesi bu dersin sunumunda bazı sorunlar olduğu şeklinde yorumlanabilir. Üçüncü sırada "öğretmenim anlatsın ben dinleyeyim" (%23,8) seçeneği işaretlenmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu maddede hayır seçeneğini işaretlemesi derse katılımda istekli oldukları şeklinde yorumlanabilir. İşaretlenme sıklığına göre "öğrencileri daha çok konuştursun" (%20,3) seçeneği dördüncü sıradadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu madde için hayır seçeneğini işaretlemeleri derslerde öğretmenlerin konuşma etkinliklerine yeterince yer vermedikleri şeklinde yorumlanabilir. Beşinci sırada "öğretmenim derslerde hiç Türkçe konuşmasın" (%10,3)

seçeneği bulunmaktadır. Öğrencilerin büyük çoğunluğunun bu madde için hayır seçeneğini işaretleyerek derslerin Türkçe anlatılmasını istemesi öğrencilerin yabancı dile olan ilgilerinin yeterince çekilmediği şeklinde yorumlanabilir. Ankete katılan öğrencilerin %4,1'i de bu soruda diğer seçeneğini işaretlemişlerdir.

5.1.1.Öğrenci Önerileri

Bu anketin son bölümü yabancı dil dersinin daha başarılı olması için öğrencilerin sunduğu önerilere ayrılmıştır. Bu bölümde yer alan öğrenci önerileri ve görüşleriyle, öneren öğrenci sayısı aşağıda listelenmiştir.

1- Öğretmen derslerle ilgilenmeli, Türkçe kelimeyi İngilizceye, İngilizce kelimeyi Türkçeye çevirmeli, anlamadığımız konuları tekrarlamalı.

2- Ders işlerken yardımcı araçlar kullanılsın, oyun oynar gibi ders işlensin

3- Derslerde görsel işitsel araçlar kullanılsın

4- Kitaplar daha çok sayfalı olsun

5- (6 kişi) Çok çalışılmalı

6- (5 kişi) Öğretmen dersi Türkçe ve İngilizce anlatsın

7- (3 kişi) Öğretmen anlatırken dinlenmeli.

8- Öğretmen işlediğimiz konunun neyle ilgili olduğunu anlatsın

9- (3 kişi) Öğretmenler daha iyi anlatsın, daha çok örnek yaptırsın

10- (4 kişi) Öğretmenler daha açıklamalı anlatsın

11- (22 kişi) Cd, teyp, resimler gibi yardımcı araçlar kullanılsın

12- (16 kişi) Derslerde vcd-tv. izlensin

13- (3 kişi) İngilizce kitap okunsun

14- Kitap Türkçe olsun

15- Öğretmen anlatsın biz dinleyelim, kitaplarda kolay şeyler olsun

16- İngilizce öğretmeni sözlü notu versin

17- İngilizce sınavlarında kolay soru sorulsun

18- (3 kişi) Öğretmen alıştırma yaptırsın

19- (4 kişi) Ödev verip kontrol etsin

20- (2 kişi) Öğretmen yazılıları test yapsın

21- Öğretmenin söyledikleri dikkatle dinlensin

22- (4 kişi) Öğretmen konuları oyunla anlatsın

23- Öğretmen İngilizceyi kavratacak geziler düzenlesin

24- Ders kitabında konuyla ilgili eğlenceli oyunlar yer alsın

25- Öğretmen öğrencilere arkadaş gibi davransın

26- (2 kişi) derste DVD izlensin

27- Kitaplar daha açıklayıcı olsun

28- İngilizce dersinde Türkçe konuşulmasın

29- (2 kişi) İngilizce sınıfı olsun

30- Ders kitabında daha eğlenceli konular olsun

31- Öğretmen öğrencilere küçük şakalar yapsın, İngilizce ve Türkçe fıkralar anlatsın

32- Öğretmen dersleri resimli anlatsın, kelimelerin okunuşunu ve yazılışını öğretsin

33- (4 kişi) Öğretmen işlenen konuları tekrar etsin

34- (7 kişi) Öğretmen ev ödevi vermesin

35- Haftada 6 saate çıkarılsın

36- (4 kişi) Sınıf kalabalık olmasın,

37- Öğretmen konuyu ilgi çekecek şekilde anlatsın

38- Konular tam anlaşılmadan geçilmesin

39- (7 kişi) öğretmen konuyu iyi/güzel anlatsın

40- Öğretmen İngilizce konuşmaların Türkçesini ve okunuşunu yazdırsın

45- (8 kişi) Öğretmen konuları anlaşılır bir dille anlatsın

46- (8 kişi) öğretmen teknolojik araçlar kullansın

47- Konular bir ingilizle konuşacak kadar ağır olsun

48- Öğrenmek istemiyorum çok sıkıcı. Ne olursa olsun İngilizce dersinden zevk almam.

49- (2 kişi) Öğretmen anlaşılamayan konuları daha ayrıntılı anlatsın

50- Öğretmen her konuyu işledikten sonra öğrencilere soru sorsun

51-Öğretmen hep İngilizce konuşsun

52- Daha çok araç gereç olsun

53- (2 kişi) öğretmen teypten İngilizce kaset dinletsin

54- Okulda video olsun

55- (3 kişi) Öğretmen bizimle daha fazla ilgilensin

56- Öğretmen sadece kitaptan değil başka kaynaklardan yardım alsın

57- Kitap ilgi çekici olsun

58- Öğretmen öğrencilerle ilgili bilgiler versin

59- Öğretmen derse geç gelmesin

60- (2 kişi) İngilizce dersine daha çok çalışılsın

61-Kitap vcd'li olsun

62-Kitap daha renkli olsun

63-Öğretmen ezbere anlatmasın

64-Yeni bir gramer sistemi uygulansın

65- (3 kişi) Öğretmen öğrencilere iyi davransın

66- (8 kişi) Öğretmen konuları Türkçe anlatsın

67- (2 kişi) İngilizce kitabında konuların Türkçesi de olsun

68- Öğretmen sorulan sorulara cevap versin

69- Öğretmen öğrencilerle iyi diyaloglar kursun. Derslerde öğrencilere hakaret etmek yerine onlara birer bireymiş gibi davransın

70- (3 kişi) Öğretmen eğlenceli konular anlatsın

71- (7 kişi) Öğretmen öğrencilere bağırmasın

72- Öğretmen Türkçe anlatsın ama İngilizce yazılsın

73- Öncelikle öğrenme isteği olmalı

74- Özel dershanelere gidilmeli

75- (3 kişi) İngilizce laboratuarı olsun

76- İngilizce dersleri 3 saat olsun

77- Öğretmen yavaş okusun

78- Öğretmen yeterince ödev versin

79- Öğretmen iyi notları söylesin, İngilizce kelimelerin anlamını söylesin

80- Öğretmen konuları yavaş dikkatli ve sabırlı anlatsın, zor durumda da olsa güler yüzlü olsun

81- İngilizce daha yaygınlaştırılsın

82- Öğrenciler bilmedikleri kelimeleri sözlükten bulsun

83- (5 kişi) İngilizce ders 1. sınıftan başlatılsın

84- Böyle devam etsin

85-Öğretmen yazılıda kolay-zor soru çıkacak demesin, öğrenciler heyecanlanıyor

86- 3 kişi ders saatleri arttırılmalı

87-Öğretmen daha çok yazılı ve sözlü yapsın

88- (2 kişi) kitap güzel olsun

89- (6 kişi) okulda bilgisayar, televizyon, teyp olsun

90- (3 kişi) Öğretmen öğrencileri çalıştırsın

91- Öğretmen başladığı konunun amaçlarını anlatsın

92- (2 kişi) Öğretmen öğrencileri daha çok konuştursun

93-Öğretmen hiç Türkçe konuşmasın

94-Öğretmen öğrencileri İngilizce konuştursun/sohbet etsin

95- Öğretmen yapamayınca dövmesin

96- (2 kişi) Öğretmen müzik dinletsin

97- (2 kişi) Kitap güzel olsun

98-İngilizce geliştirilsin

99- Öğretmen öğrencileri İngilizce konuşturmasın

100- (2 kişi) kitap İngilizce olsun

101- (2 kişi) öğretmen proje versin

102- Kitapta bazı Türkçe kelimeler olsun

103- Kitaplar değişmesin

104- Öğretmen öğrencilere konuyu anlatıp sonra öğrencilere soru sorsun

105-Yabancı dil hakkında bilgi verilsin

106- (2 kişi) Öğretmen kitaptan başka kaynaklardan yararlansın

107-Öğretmen herkese söz hakkı versin

108-Öğretmen pankartlar ya da projeler yapsın

5.2. Veli

Araştırma sırasında, çocukları ilköğretim 4–5–6–7 ve 8. sınıflarda okuyan 60 veli ile görüşülmüş ve fikirlerine başvurulmuştur. Araştırmaya katılan velilerin yabancı dil dersi ile ilgili görüş ve önerilerini almak için sorulan 21 soruya verdikleri cevapların bağımsız değişkenlerle karşılıklı olarak SPSS programıyla değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Anket uygulanan ilköğretim okulu öğrencilerinin velilerinin bağımsız değişkenler olarak alınan cinsiyetlerini, yaşlarını, eğitim durumlarını, ailelerinin ortalama aylık gelirini, bildikleri yabancı dili ve çocuklarının şu anda okudukları sınıfı tespit etmek için sorulan 7 sorunun dışında, çocuklarının görmekte olduğu yabancı dil dersine karşı ilgi ve desteklerini, yabancı dil derslerini değerlendirmeye ve yabancı dil dersi öğretmenlerine ilişkin görüşlerini belirlemek, derslerin daha başarılı olması için önerilerini almak için sorulan 21 soruya verdikleri cevapların bağımsız değişkenlerle karşılıklı olarak SPSS programıyla değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Araştırmaya 48'i bayan, 12'si erkek olmak üzere toplam 60 veli katılmıştır. Araştırmaya katılan velilerin %5'i 23–30 yaş arası, %35'i 30–35 yaş arası, %38,3'ü 35–40 yaş arası ve % 21,7'si de 41 ve yukarısıdır. Bu velilerin %3,3'ünün hiç okula gitmedikleri ve okuryazar olmadıkları, %1,7'sinin hiç okula gitmedikleri ancak okuma yazmayı dışardan öğrendikleri, %40'ının ilkokul, %16,7'sinin ortaokul, %25'inin lise ve % 13,3'ünün de üniversite mezunu oldukları saptanmıştır. Ankete katılan velilerin %16,7'si ortalama aylık gelirlerinin 350 YTL'den az olduğunu, %21,7'si 350–500 YTL arası olduğunu, %26,7'si 500–750 YTL arası olduğunu, %15'i 750–1000 YTL arası olduğunu ve %18,3'ü de 1000 YTL ve daha fazlası olduğunu belirtmişlerdir. Bu velilerin %6,7'sinin çocuğu 4. sınıf , %45'inin 5.sınıf, %20'sinin 6.sınıf, %25'inin 7. sınıf ve %3,3'ünün 8. sınıf öğrencisidir.

Tablo 37. Velinin yabancı bir dil bilip bilmediği

	Frequency	Percent %
Evet	13	21,7
Hayır	47	78,3
Toplam	60	100,0

İngilizce, Fransızca ya da Almanca dillerinden herhangi birini biliyor musunuz? Sorusunda ankete katılan velilerin % 21,7'si bir yabancı dil bildiğini belirtmiş, %78,3'ü ise herhangi bir yabancı dil bilmediğini ifade etmiştir. Yabancı dil sayısı bilmeyen veli yüzdesindeki yükseklik, velilerin yabancı dil dersinde öğrencileri yeterince destekleyememe sebeplerinden biri olarak gösterilebilir.

Tablo 38. Velinin bildiği yabancı dil

	Frequency	Percent %
İngilizce	10	16,7
Fransızca	2	3,3
Almanca	1	1,7
Hiçbiri	47	78,3
Toplam	60	100,0

Yabancı dil bildiğinin belirten velilerin %16,7'si İngilizce, %3,3'ü Fransızca, %1,7'si Almanca bildiğini ifade etmiş, geriye kalan %78,3'ü ise herhangi bir yabancı dil bilmediklerini belirtmişlerdir.

Tablo 39. Velinin, çocuğunun yabancı dil öğrenmesi hakkındaki düşüncesi

	Frequency	Percent %
Gerekli	60	100,0

Ankete katılan velilerin tamamı çocuğunun yabancı dil öğrenmesinin gerekli olduğunu belirtmiştir. Yabancı dil öğreniminin gerekliliğine inanan velilerin varlığının yabancı dil öğretimi açısından önemli bir kazanç olduğu muhakkaktır. Ancak bütün velilerin gerekli olduğu yönünde görüş bildirmesine rağmen öğretmenlerin velilerden

yeterince destek alamadıklarını belirtmeleri veli tutumu açısından bir çelişki olarak yorumlanabilir.

Tablo 40. Velinin çocuğunun yabancı dil öğrenmesini isteme gerekçesi

	İyi bir eğitim alması için		İyi bir iş bulması için		Çok para kazanması için		Yurt dışına gidebilmesi için		Yabancı dildeki şarkı ve filmleri anlayabilmesi için		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	55	91,7	46	76,7	8	13,3	23	38,3	7	11,7	4	6,7
Hayır	5	8,3	14	23,3	52	86,7	37	61,7	53	88,3	56	93,3
Toplam	60	100	60	100	60	100	60	100	60	100	60	100

Gerekli olduğu fikrine katılıyorsanız sizce neden gerekli? Sorusunda gerekli olduğu fikrine katılan velilerin gerekçelerinin belirtildiği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında; iyi bir eğitim alması için seçeneği (%91,7) ilk sırada belirtilmiş, bu seçeneği sırasıyla iyi bir iş bulması için (%76,7), yurt dışına gidebilmesi için (%38,3), çok para kazanması için (%13,3), yabancı dildeki şarkıları-filmleri anlayabilmesi için (11,7), ve diğer (%6,7) seçeneği takip etmiştir. Ankete katılan velilerin çoğunun "iyi bir eğitim alması için" seçeneğini işaretlemiş olmaları yabancı dil öğrenimi açısından olumlu bir tutum olarak yorumlanabilir. Öte yandan "iyi bir iş bulması için" seçeneğini işaretleyen velilerin oranındaki yüksekliğe bakılarak, çocukları henüz ilköğretim çağında olmalarına rağmen velilerin iyi bir gelecek kaygısı taşıdıkları söylenebilir. Ayrıca bu ilk iki bulguya, aynı soruda öğrencilerin anketinde de aynı sırayla rastlanmıştır. Bu da bize öğrenci ve velilerinin ortak düşüncede olduğu ve ortak kaygılar taşıdığını göstermektedir.

Tablo 41. Velinin İngilizce derslerinin ilköğretim 4. sınıftan başlatılması ile ilgili düşüncesi

	Frequency	Percent %
Yararlı	60	100,0

İngilizce derslerinin ilköğretim 4.sınıftan başlatılması hakkında ne düşünüyorsunuz? Sorusuna velilerin tamamı yararlı olduğu yönünde görüş bildirmişlerdir. Bulgular, yabancı dil öğretimine küçük yaşta başlanmasını öğrenciler gibi velilerin de yararlı bulduğunu göstermektedir.

Tablo 42. İngilizce dersi zorunlu değilde seçmeli olsaydı velinin tercihi

	Frequency	Percent %
Evet	54	90,0
Hayır	6	10,0
Toplam	60	100,0

Çocuğunuz şu anda İngilizce derslerini zorunlu olarak görmekte. Eğer İngilizce dersi zorunlu değilde seçmeli olsaydı seçmesini ister miydiniz? Sorusunda ankete katılan velilerin %90'ı evet, %10'u ise hayır seçeneğini işaretlemiştir. "Evet" oranındaki yüksekliğe öğrenci anketi bulgularında da rastlanmıştır. Her iki bulgunun da dünyada öğrenmek için tercih edilen dil sıralamasında İngilizcenin ilk tercih oluşunu desteklediği söylenebilir.

Tablo 43. Çocuğunun göreceği yabancı dili seçme şansı olsaydı velinin tercihi

	Frequency	Percent %
İngilizce	50	83,3
Almanca	5	8,3
Fransızca	2	3,3
Diğer	3	5,0
Toplam	60	100,0

Çocuğunuz şu anda zorunlu olarak İngilizce derslerini görmekte. Göreceği yabancı dili seçme şansınız olsaydı hangi dili seçmesini isterdiniz? Sorusunda ankete katılan velilerin %83,3'ü İngilizce, %8,3'ü Almanca, %3,3'ü Fransızca ve %5'i de diğer seçeneğini işaretlemişlerdir. Sıralamanın öğrenci bulgularındaki sıralamayla aynı oluşu velilerin çocuklarıyla ortak dil tercihi yaptığını gösterirken, söz konusu sıralamanın dünya sıralamasını desteklediğini söylemekte mümkündür.

Tablo 44. Velinin seçtiği dili seçme nedeni

	Bu dili bilirse daha kolay iş bulacağı için		Bu dili daha kolay öğreneceği için		Bu güne kadar okullarda bu dil öğretildiği için		Dünyada daha çok bu dilin konuşul-duğunu düşündüğüm için		O dilin konuşulduğu ülkede akrabalarım tanıdıklarım olduğu için		Yabancı bir dil bilirse daha kültürlü olacağı için		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	16	26,7	6	10,0	6	10,0	31	51,7	4	6,7	25	41,7	2	3,3
Hayır	43	71,7	53	88,3	53	88,3	28	46,7	55	91,7	34	56,7	57	95,0
Cevapsız	1	1,7	1	1,7	1	1,7	1	1,7	1	1,7	1	1,7	1	1,7
Toplam	60	100	60	100	60	100	60	100	60	100	60	100	60	100

Çocuğunuzun görmesini istediğiniz yabancı dili seçme nedeniniz? Sorusuna ankete katılan velilerin gerekçelerinin belirtildiği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında; dünyada daha çok bu dilin konuşulduğunu düşündüğüm için (%51,7) seçeneği ilk sırada belirtilmiş, bu seçeneği sırasıyla; yabancı bir dil bilirse daha kültürlü olacağı için(%41,7), bu dili bilirse daha kolay iş bulacağı için (%26,7), bugüne kadar okullarda bu dil öğretildiği için (%10), bu dili daha kolay öğreneceği için (%10), o dilin konuşulduğu ülkede yaşayan akrabalarım-tanıdıklarım olduğu için (%6,7) ve diğer (%3,3) seçeneği takip etmiştir. Soruda en yüksek işaretlenme yüzdesinin "daha kültürlü bir insan olması için" seçeneğinde olması yabancı dil öğretimi açısından olumlu bir

tutum olarak yorumlanabilirken, genel olarak seçeneklerin işaretlenme yüzdelerindeki düşük oranlar velinin çocuğunun öğrenmesini istediği dili neden öğrenmesini istediğini tam olarak bilemediğini göstermektedir.

Tablo 45. Çocuğun İngilizce öğretmeninin yabancı bir dil bilmenin gerekliliği hakkında veliyi bilgilendirip bilgilendirmediği

	Frequency	Percent %
Evet	20	33,3
Hayır	40	66,7
Toplam	60	100,0

Çocuğunuzun İngilizce öğretmeni yabancı bir dil bilmenin gerekliliği hakkında sizi bilgilendirdi mi? Sorusunda ankete katılan velilerin %33,3'ü evet, % 66,7'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular ışığında öğretmenlerin yabancı dil bilmenin gerekliliği hakkında velilerle yeterli düzeyde iletişim kuramadığı ve velileri eğitim-öğretim sürecine yeterince katamadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 46. Çocuğun İngilizce öğretmeninin İngilizce dersinin amaçları hakkında veliyi bilgilendirip bilgilendirmediği

	Frequency	Percent %
Evet	16	26,7
Hayır	44	73,3
Toplam	60	100,0

Çocuğunuzun İngilizce öğretmeni İngilizce dersinin amaçları hakkında sizi bilgilendirdi mi? Sorusunda ankete katılan velilerin % 26,7'si evet, % 73,3'ü hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğretmenlerin yabancı dil dersinin amaçları hakkında velilere yeterli düzeyde bilgi vermediği ve velilerde yabancı dil dersine karşı ilgi uyandıramadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 47. Velinin çocuğunun İngilizce öğretmeninin derslerde görsel işitsel araçlar kullanmasını isteyip istemediği

	Frequency	Percent %
Evet	57	95,0
Hayır	3	5,0
Toplam	60	100,0

İngilizce derslerinde öğretmenin televizyon, vcd, bilgisayar, resim, teyp gibi araçlarla desteklenmesini ister miydiniz? Sorusuna velilerin %95'i evet, %5'i ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular doğrultusunda velilerin de öğrenciler gibi görsel ve işitsel araçların yabancı dil dersindeki öneminin farkında olduğu söylenebilir.

Tablo 48. Velinin görsel işitsel araçlarla desteklenen dersler hakkındaki düşüncesi

	Frequency	Percent %
Daha başarılı olur	52	86,7
Başarısız olur	3	5,0
Bu araçların kullanımı dersin başarını etkilemez	5	8,3
Toplam	60	100,0

Sizce görsel işitsel araçlarla desteklenen dersler nasıl olur? Sorusuna velilerin %86,7'si daha başarılı olur seçeneğini işaretlerken, %5'i başarısız olur ve %8,3'ü de bu araçları kullanımı dersin başarısını etkilemez seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da velilerin derslerin görsel işitsel araçlarla desteklenmesini yararlı bulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 49. Veliye göre çocuğunun İngilizce derslerinde başarılı olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	30	50,0
Hayır	30	50,0
Toplam	60	100,0

Çocuğunuz İngilizce dersinde başarılı mı? Sorusuna ankete katılan velilerin %50'si evet, %50'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğrencilerin yabancı dil dersi başarılarının hedeflenen düzeyde olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 50. Veliye göre çocuğunun İngilizce dersindeki başarısızlığının nedenleri

	Öğretmeniyle sorun yaşıyor		Çocuğum yeterince çalışmıyor		Yabancı dil öğrenmeyi gereksiz buluyor		Konular çocuğuma ağır geliyor		Diğer	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	5	8,3	22	36,7	-	-	13	21,7	3	5,0
Hayır	55	91,7	38	63,3	60	100,0	47	78,3	57	95,0
Toplam	60	100	60	100	60	100	60	100	60	100

Çocuğunuzun İngilizce dersinde başarısız olmasının nedeni sizce nedir? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında "çocuğum yeterince çalışmıyor" (%36,7) seçeneği ilk sırada yer alırken, bu seçeneği sırasıyla; "konular çocuğuma ağır geliyor" (%21,7), "çocuğum öğretmeniyle sorun yaşıyor" (%8,3) ve diğer (%5) seçeneği izlemektedir. "Yabancı dil öğrenmeyi gereksiz buluyor" seçeneğinin tek bir veli tarafından bile işaretlenmemiş olması olumlu bir tutum olarak yorumlanabilirken, seçeneklerin işaretlenme yüzdelerindeki düşüklük velilerin çocuklarının başarısızlık nedenleri hakkında fikir sahibi olmadıkları biçiminde yorumlanabilir.

Tablo 51. Veliye göre çocuğunun İngilizce öğrenmeye hevesli olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	52	86,7
Hayır	8	13,3
Toplam	60	100,0

Çocuğunuz İngilizce öğrenmeye hevesli mi? Sorusunda ankete katılan velilerin %86,7'si evet, %13,3'ü ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Velilerin büyük çoğunluğunun çocuklarının yabancı dil öğrenmeye hevesli olduğunun farkında olması yabancı dil öğretimi açısından olumlu bir tutum olarak yorumlanabilir.

Tablo 52.Velinin İngilizce dersleri için çocuğuna yardım edip edemediği

	Frequency	Percent %
Evet	14	23,3
Hayır	46	76,7
Toplam	60	100,0

İngilizce dersi için çocuğunuza yardım edebiliyor musunuz? Sorusunda ankete katılan velilerin %23,3'ü evet seçeneğini işaretlerken, %76,7'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Velilerin büyük çoğunluğunun hayır seçeneğini işaretlemelerine bakılarak öğrencilerin İngilizce derslerinde velilerden yeterince destek alamadığı söylenebilir.

5.2.1.Veli Önerileri

Bu anketin son bölümü yabancı dil dersinin daha başarılı olması için velilerin sunduğu önerilere ayrılmıştır. Bu bölümde yer alan veli önerileri ve öneren veli sayısı aşağıda listelenmiştir.

1- Sınıfta diyalog çalışmaları yaptırılmalı, aileler bilinçlendirilmeli, dersler görsel işitsel araçlarla desteklenmeli, yılda en az bir kere yabancı biri okula davet edilerek onunla diyalog kurulmalı, onların eğitimi hakkında bilgi alınmalı

2- Bu dersin ne kadar önemli olduğu öğrencilere anlatılmalı, ders sevdirilmeli

3- Boş geçen derslerde beden eğitimi yapılacağına İngilizce yapılmalı

4- Öğrenmeler ezbere dayalı olduğu için çocuklar zorlanıyor ve kalıcı olmuyor. Görsel ve uygulamalı eğitimde öğrenmelerin deha kolay ve kalıcı olacağı kanısındayım

5- Kelime haznesini geliştirebileceği teyp, kaset, vcd, bilgisayar gibi araçlardan yararlanılsın

6- (9 Kişi)Dersler görsel işitsel araçlarla desteklenmeli

7- Öğrenci dersi sevip öğrenmeye çaba göstermeli, öğretmenini dinlemeli

8- Öğrenci derslere günü gününe çalışmalı

9- İngilizce dersleri daha eğlenceli oyunlar halinde, tiyatro biçiminde işlenirse çocuklar sıkılmadan öğrenir

10- (2 Kişi)Öğrenci daha çok çalışmalı

11- Ülkemize gelen turistlerle irtibata geçilmeli

12- Öğrenci dersi sevmeli, dünyada geçerli dillerin başında İngilizce olduğunun bilincinde olmalı.

13- (5 Kişi) İngilizce ders saatleri arttırılmalı

14- İngilizce dersi 1. sınıftan başlatılmalı

15- Okullarda hafta sonları İngilizce dersi verilmeli

16- Öğretmen ve veli konuşmalı,

17- Veli öğretmenin anlattıklarıyla çocuğunu yönlendirmeli

18- Öğretmenler çocuğa İngilizce dersinin önemini anlatmalı

19- Öğretmenler bilinçlendirilmeli

20- Derslere branş öğretmeni girmeli

21- Okula ve semte göre eğitim veriliyor, eğitimde eşit haklar olmalı

22- Yabancı dil dersi ana sınıfından başlatılmalı

23- Çocukların ilgisini çekecek cd, televizyon, çizgi filmler kısa kısa gösterilmeli.

24-Kitaplarda daha ilgi çekici konulara yer verilmeli

25- Okullarda dil laboratuarı açılmalı,

26- Ders kitapları daha ilgi çekici hale getirilmeli

27- Öğretmen ilgili olmalı, çocuklara zaman ayırmalı. Ayrıca velileri çocukların başarısı ya da başarısızlığı hakkında bilgilendirmeli

28- Öğretmen, çocuğumu bir ay başarılı olamadığı için alaycı sözlerle etkilememeli

29- Öğrenci İngilizce dersine daha iyi çalışmalı ve öğretmen tarafından çalıştırılmalı,

30- İngilizce dersi 2. sınıftan başlatılmalı ve daha cazip hale getirilmeli

31-Öğrenciler sözlüğe sahip olmalı,

32- İngilizce film izletilmeli

33- Sınıfça yabancı dile sarılmalı, kelime hazinelerini zenginleştirmeli, çokça cümle kurmaları, yabancı dil dersini ana ders gibi görmeli, dil hakkında yardımcı kaynaklardan yararlanmalılar

34- Daha detaylı kitaplar olmalı,

35-Yabancı dil dersi 2. sınıftan başlatılmalı

36- Konular çocuğun seviyesine ve karakterine yakınlaşarak anlatılmalı

37- İngilizce dersinde daha az Türkçe konuşulmalı

5.3. Öğretmen

Araştırma sırasında araştırmanın yapıldığı Adana ilinin merkez ilçelerinden Seyhan'da toplam 42 okulda 49 tane İngilizce öğretmeni açığı, Yüreğir'de ise toplam 40 okulda 46 tane İngilizce öğretmeni açığı tespit edilmiştir (*23.05.2006-ilsis.meb.gov.tr*).

Araştırma sırasında ilköğretim okullarında görev yapan 47 İngilizce öğretmeni ile görüşülmüş ve fikirlerine başvurulmuştur. Araştırmaya katılan ilköğretim okulu İngilizce öğretmenlerinin yabancı dil dersi ile ilgili görüş ve önerilerini almak için sorulan 45 soruya verdikleri cevapların bağımsız değişkenlerle karşılıklı olarak SPSS programıyla değerlendirilmesi sonucu aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır.

Ankete katılan İngilizce öğretmenlerinin %23,4'ü 23-30 yaş, %12,8'i 30-35 yaş, %25,5'i 35-40 yaş, % 38,3'ü ise 41 ve yukarısı yaştadır. Bu öğretmenlerin %85,1'inin branşı İngilizceyken, %14,9'unun branşı ise İngilizce değildir. Ankete katılan öğretmenlerin %6,4'ü ön lisans, %61,7'si ise lisans mezunudur. Öğretmenlerin %23,4'ü meslekteki kıdeminin 0–5 yıl, %25,5'i 6–10 yıl, %23,4'ü 11–15 yıl, %27,7'si de 16 yıl ve yukarısı olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerin %12,8'inin eğitim amaçlı yurt dışında bulunduğu tespit edilmiştir.

Tablo 53. Öğretmenin branşıyla ilgili süreli yayınları takip edip etmediği

	Frequency	Percent %
Hiç takip etmiyorum	7	14,9
Ara sıra takip ettiğim yayınlar var	36	76,6
Sürekli takip ettiğim yayınlar var	4	8,5
Toplam	47	100,0

Branşınızla ilgili süreli yayınları (dergi gazete) takip edebiliyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %14,9'u hiç takip etmiyorum, %76,6'sı arasıra takip ettiğim yayınlar var, %8,5'i ise sürekli takip ettiğim yayınlar var seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular, öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun branşlarıyla ilgili süreli yayınları yeterince takip etmediği ve kendilerini yenilemekte yetersiz kaldıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 54. Öğretmenin yabancı dilde sürekli izlediği tv. programı olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet 1 tane	15	31,9
Evet 1'den fazla	22	46,8
Hayır yok	10	21,3
Toplam	47	100,0

Yabancı dilde takip ettiğiniz-sürekli izlediğiniz t.v. programı var mı? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %31,9'u 1 tane, %46,8'i 1'den fazla, %21,3'ü ise hayır yok seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğretmenlerin günlük yaşantılarında yabancı dili destekleyici etkinliklere yeterince yer vermedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 55. Öğretmenin branşıyla ilgili hizmet içi eğitim kurslarına katılıp katılmadığı

	Frequency	Percent %
Hiç katılmadım	17	36,2
1-2 kere katıldım	19	40,4
3-5 kere katıldım	10	21,3
6 ve daha fazla katıldım	1	2,1
Toplam	47	100,0

Branşınızla ilgili olarak düzenlenen hizmet-içi eğitim kurslarına katılımınız? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %36,2'si hiç katılmadım, %40,4'ü 1-2 kere katıldım, %21,3'ü 3-5 kere katıldım, %2,1'i ise 6 ve daha fazla katıldım seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgulardan hareketle öğretmenlerin kendilerini yenilemeye, geliştirmeye ve milli eğitimin planladığı destekleyici programlara yeterince ilgi göstermedikleri yorumu yapılabilir.

Tablo 56. Öğretmenin branşıyla ilgili hizmet içi eğitim kurslarını yeterli bulup bulmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	11	23,4
Hayır	32	68,1
Cevapsız	4	8,5
Toplam	47	100,0

Hizmet-içi eğitim faaliyetlerini yeterli buluyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin % 23,4'ü evet, % 68,1'i hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan milli eğitim bakanlığının düzenlediği hizmet içi eğitim faaliyetlerinin yetersiz olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 57. Öğretmenin branşıyla ilgili hizmet içi eğitim kurslarını gerekli bulup bulmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	41	87,2
Hayır	4	8,5
Cevapsız	2	4,3
Toplam	47	100,0

Hizmet-içi eğitim faaliyetlerini gerekli buluyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin % 87,2 si evet, % 8,5 i hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun hizmet içi eğitim faaliyetlerinin gerekli olduğu yönünde fikir belirtmelerine rağmen katılım düzeyini belirlemek amacıyla yöneltilen sorunun bulgularında mevcut hizmet içi eğitim seminerlerine katılım oranının yetersiz olmasına bakılarak bir çelişki olduğu yorumu çıkarılabilir.

Tablo 58. Öğretmenin yabancı dil derslerinin 4. sınıftan itibaren başlatılması hakkındaki düşüncesi

	Frequency	Percent %
Gerekli	45	95,7
Gereksiz	2	4,3
Toplam	47	100,0

Yabancı dil öğretiminin ilköğretim 4. sınıftan itibaren başlatılması hakkındaki düşünceniz nedir? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %95,7'si gerekli, %4,3'ü gereksiz seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan da öğrenciler ve veliler gibi öğretmenlerin de öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye küçük yaşlarda başlamasına olumlu baktıkları yorumu çıkarılabilir.

Tablo 59. Öğretmenin yabancı dil dersine ayrılan haftalık ders saatini yeterli bulup bulmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	13	27,7
Hayır	34	72,3
Toplam	47	100,0

Yabancı dil dersine ayrılan haftalık ders saatlerini yeterli buluyor musunuz? Cevabınız hayırsa kaçar saat olmalarını önerirsiniz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %27,7'si evet, %72,3'ü ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun ilköğretimde İngilizce dersi saatlerini yetersiz bulmaları ders saatlerinin arttırılması gerektiği şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 60. Öğretmenin yabancı dil dersi programının değişeceğinden haberdar olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	31	66,0
Hayır	16	34,0
Toplam	47	100,0

İngilizce dersi öğretim programı ile seçmeli İngilizce dersi öğretim programının 2006–2007 öğretim yılında 4. sınıfta, 2007–2008 öğretim yılında 5. sınıfta, 2008–2009 öğretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda değişeceğinden haberiniz var mı? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin % 66'sı evet, % 34'ü ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgulardan hareketle İngilizce dersi müfredat programının değişeceği konusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun haberdar olmasına rağmen önemli bir kısmının gelişmeleri yeterince takip etmemesinden alanlarına duyulan ilginin yetersizliği yorumu çıkarılabilir.

Tablo 61. Öğretmenin yabancı dil dersi programının değişmesini gerekli bulup bulmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	25	53,2
Kısmen	19	40,4
Hayır	2	4,3
Cevapsız	1	2,1
Toplam	47	100,0

Söz konusu programın değişmesini gerekli buluyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %53,2'si evet, %40,4'ü kısmen ve %4,3'ü ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da İngilizce dersi müfredat programının değiştirilmesi ve içeriğinin düzenlenmesine ihtiyaç duyulduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 62. Öğretmenin yabancı dil dersi programında özellikle değişmesini istedikleri sınıf

	4.Sınıf Değişsin	5.Sınıf Değişsin	6.Sınıf Değişsin	7.Sınıf Değişsin	8.Sınıf Değişsin
Evet	%17	%8,5	%14,9	%12,8	%27,7
Hayır	%78,7	%87,2	%80,9	%83	%68,1
Cevapsız	%4,3	%4,3	%4,3	%4,3	%4,3

Şu anda uygulamada olan ilköğretim yabancı dil programında, programının değişmesini özellikle istediğiniz her hangi bir sınıf var mı? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerden %17'si 4.sınıf programının, %8,5'i 5. sınıf, %14,9'u 6. sınıf, %12,8'i 7. sınıf, %27,7'si ise 8. sınıf programının değişmesini istedikleri yönünde görüş bildirmişlerdir. Bulgular doğrultusunda öğretmenlerin büyük çoğunluğunun programının değişmesini özellikle istedikleri bir sınıf olmadığı söylenebilir.

Tablo 63. Öğretmenin yabancı dil dersi programında yer alan amaçları yeterince açık bulup bulmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	29	61,7
Hayır	18	38,3
Toplam	47	100,0

Yabancı dil dersinin programda yer alan amaçları sizce açık ve net mi? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %61,7'si evet, %38,3'ü ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan yabancı dil dersinin programda yer alan amaçlarının yeterli derecede açık ve net olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 64. Öğretmenin öğrencileri yabancı dil dersinin amaçlarından haberdar edip etmediği

	Frequency	Percent %
Evet	43	91,5
Hayır	4	8,5
Toplam	47	100,0

Öğrencileri yabancı dil dersinin amaçlarından haberdar ediyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin % 91,5'i evet, %8,5'i ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bu da öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğrencilerini yabancı dil dersinin amaçlarından haberdar ettikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 65. Öğretmenin öğrencileri yabancı bir dil bilmenin yararları ve öneminden haberdar edip etmediği

	Frequency	Percent %
Evet	46	97,9
Cevapsız	1	2,1
Toplam	47	100,0

Yabancı bir dil bilmenin yararları ve önemi hakkında öğrencilerinizi bilgilendiriyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %97,9'u evet seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğretmenlerin neredeyse tamamının öğrencilerini yabancı dil dersinin yararları ve önemi hakkında bilgilendirdiklerini ifade etmelerine karşın, öğrenci anketine katılan öğrencilerin önemli bir kısmının haberdar edilmedikleri yönünde görüş bildirmeleri bu konuda bir çelişkinin olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 66. Öğretmenin derslerde görsel işitsel araçlar kullanıp kullanmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	25	53,2
Hayır	20	42,6
Cevapsız	2	4,3
Toplam	47	100,0

Derslerinizde görsel işitsel araçlar kullanıyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin % 53,2'si evet, %42,6'sı ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Her ne kadar ankete katılan öğretmenlerin çoğu görsel işitsel araçlar kullandığını belirtse de yeterli sayıda öğretmenin derslerini görsel işitsel araçlarla destekleyemediği söylenebilir.

Tablo 67. Öğretmenin okulunda bulunan görsel işitsel araçlar ve bu araçları kullanımlarının karşılaştırılması

	Vcd-Dvd		Tv.-Video		Teyp-Kaset		Slayt		Tepegöz		Bilgisayar	
	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%	F	%
Evet	20	62,5	14	45,2	15	55,6	1	9,1	11	37,9	5	17,9
Hayır	12	37,5	16	51,6	12	44,4	10	90,9	18	62,1	22	78,6
Cevapsız	-	-	1	3,2	-	-	-	-	-	-	1	3,6
Toplam	32	100	31	100	27	100	11	100	29	100	28	100

Ankete katılan öğretmenlerin %68,1'i okulunda vcd-dvd olduğunu belirtmişlerdir. Bu öğretmenlerin %62,5'i bu araçları kullandığını, geriye kalan %37,5'i ise okullarında vcd-dvd olduğu halde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %66'sının okulunda tv-video olduğu tespit edilmiştir. Bu öğretmenlerin %45,2'si bu araçları kullandığını, geriye kalan %51,6 ise okullarında tv-video olduğu halde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %57,4'ünün okulunda teyp-kaset olduğu tespit edilmiştir. Bu öğretmenlerin %55,6'sı bu araçları kullandığını, geriye kalan %44,4'ü ise okullarında teyp-kaset olduğu halde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %23,4'ü okulunda slayt olduğunu belirtmiştir. Bu öğretmenlerin %9,1'i bu aracı kullandığını, geriye kalan %90,9'u ise okullarında slayt olduğu halde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %61,7'si okullarında tepegöz olduğunu belirtmiştir. Bu öğretmenlerin %37,9'u bu aracı kullandığını, geriye kalan %62,1'i ise okullarında tepegöz olduğu halde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin %59,6'sı okullarında bilgisayar olduğunu belirtmiştir. Bu öğretmenlerin %17,9'u bu aracı kullandığını, geriye kalan %78,6'sı ise okullarında bilgisayar olduğu halde kullanmadıklarını belirtmişlerdir. Okullarında görsel işitsel araçlar olupta kullanmayan

öğretmenlerin oranındaki yüksekliğe bakılarak öğretmenlerin yabancı dil derslerinde görsel işitsel araçları yeterince kullanmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 68. Öğretmene göre görsel işitsel araçlarla desteklenen derslerin daha verimli geçip geçmeyeceği

	Frequency	Percent %
Evet	46	97,9
Hayır	1	2,1
Toplam	47	100,0

Görsel işitsel araçlarla desteklenen derslerin daha verimli geçeceği fikrine katılıyor musunuz? Sorusunda öğretmenlerin %97,9'u evet, %2,1'i ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Ankete katılan öğretmenlerin neredeyse tamamının görsel işitsel araçlarla desteklenen derslerin daha verimli geçeceği fikrine katıldığı halde önceki bulgularda ortaya çıkan görsel işitsel araç kullanan öğretmenlerin oranlarındaki düşüklük bu konuda bir çelişki olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 69. Öğretmenin görsel işitsel araçları kullanmama nedeni

	Okulda araç gereçlerin çoğu yok	Sınıflar kalabalık	Araç-gereç kullanımında yeterli bilgim yok	Araç-gereç kullanımını gerekli bulmuyorum	Diğer
Evet	%17	%21,3	%4,3	%2,1	%4,3
Hayır	%68,1	%63,8	%80,9	%83	%80,9
Cevapsız	%14,9	%14,9	%14,9	%14,9	%14,3

Görsel işitsel araçları kullanmamanızın en önemli nedeni hangisidir? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin gerekçelerinin belirtildiği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında; sınıfların kalabalık oluşu araç-gereç kullanmayı engelliyor seçeneği (%21,3) ilk sırada belirtilmiş, bu seçeneği sırasıyla okulda araç-gereçlerin çoğu yok(%17), araç-gereç kullanımında yeterli bilgim yok (%4,3), araç-gereç kullanımını gerekli bulmuyorum(%2,1), ve diğer (%4,3) seçeneği takip etmiştir. Sunulan

gerekçelere “hayır” seçeneğini işaretleyen öğretmen oranındaki yüksekliğe bakıldığında öğretmenlerin çoğunun görsel işitsel araçları kullanmama nedenleri hakkında herhangi bir gerekçe sunmadıkları söylenebilir.

Tablo 70. Öğretmenin okulunda yabancı dil laboratuarı olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	6	12,8
Hayır	41	87,2
Toplam	47	100,0

Okulunuzda yabancı dil laboratuarı (sınıfı) var mı? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %12,8’i evet, % 87,2’si ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Yabancı dil öğretiminin önemli bir öğesi olan dil sınıflarının neredeyse okulların tamamında olmamasına bakılarak, öğrenci bulgularında olduğu gibi okul idaresinin ve milli eğitim müdürlüklerinin bu konuya gerektiği gibi destek vermediklerini yinelemek mümkündür.

Tablo 71. Öğretmenin okulundaki sınıfların “U” düzeninde oturmaya uygun olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	7	14,9
Hayır	40	85,1
Toplam	47	100,0

Sınıflar “U” düzeninde oturmaya uygun mu? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %14,9’u evet, %85,1’i hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Sınıfların çoğunun yabancı dil öğretimi için önerilen “U” düzenine uygun olmayışının yabancı dil öğretimindeki başarıyı etkileyen olumsuz bir etken olduğu söylenebilir.

Tablo 72. Sınıfların ortalama mevcudu

	Frequency	Percent %
25-30 arası	5	10,6
30-35 arası	7	14,9
35-40 arası	15	31,9
40 ve yukarısı	20	42,6
Toplam	47	100,0

Sınıfların ortalama mevcudu sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %10,6'sı 25-30 arası, %14,9'u 30-35 arası, %31,9'u 35-40 arası ve %42,6'sı 40 ve yukarısı seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular doğrultusunda sınıf mevcutların yabancı dil öğretimi için önerilen öğrenci sayısının çok üstünde olduğu yorumu yapılabilir.

Tablo 73. Öğretmenin derslerde Türkçe'yi kullanma sıklığı

	Frequency	Percent %
Ara sıra	27	57,4
Sürekli	20	42,6
Toplam	47	100,0

Derslerde Türkçe'yi ne sıklıkla kullanıyorsunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %57,4 ü arasıra ,% 42,6 sı ise sürekli seçeneğini işaretlemişlerdir. Seçenekler arasında verilen "hiç" şıkkı tek bir öğretmen tarafından işaretlenmemiştir. Bulgular doğrultusunda öğretmenlerin önemli bir kısmının yabancı dil derslerinde anadilini yoğun olarak kullandığı yorumu yapılabilir.

Tablo 74. Öğretmenin günlük planlarını nereden temin ettiği

	Frequency	Percent %
İnternetten indiriyorum	22	46,8
Matbu olarak alıyorum	3	6,4
Kendim hazırlıyorum	21	44,7
Diğer	1	2,1
Toplam	47	100,0

Günlük ders planlarınızı nereden temin ediyorsunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %46,8'i internetten indiriyorum, %6,4'ü matbu olarak alıyorum, %44,7'si ise kendim hazırlıyorum seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgulardan hareketle öğretmenlerin büyük bir çoğunluğunun ders planlarının hazırlanmasında öğrenci düzeyi ve çevresel faktörleri dikkate almadıkları ve hazır plan kullandıkları söylenebilir.

Tablo 75. Öğretmenin meslekteki kıdemi ve yabancı dil derslerinde kullandığı yöntem ve yaklaşımların karşılaştırılması

	Yabancı Dil Öğretiminde Kullanılan Yöntem-Yaklaşım							
Kıdem	Seçmeli Yöntem	Düzvarım Yöntemi	İletişimci Yaklaşım	Dilbilgisi-Çeviri Y.	Grupla Dil Öğrt.	Düz Anlatım	Drama	Diğer
0-5 yıl	%18,2	%18,2	%90,9	%81,8	%18,2	%45,5	%63,6	%9,1
6-10 yıl	%50	%16,7	%75	%83,3	%50	%25	%50	-
11-15 yıl	%54,4	%18,2	%45,5	%36,4	%27,3	%36,4	%63,6	%9,1
16yıl	%38,5	%15,4	%69,2	%84,6	%53,8	%23,1	%69,2	%7,7

Ankete katılan öğretmenlerden 0-5 yıl arası kıdeme sahip olanların kullandığı yöntem ve yaklaşımlar işaretlenme sıklığına göre sıralandığında iletişimci yaklaşım(%90,9) ilk sırada yer almaktadır. Bu seçeneği sırasıyla dilbilgisi çeviri yöntemi(%81,8), drama(%63,6), düz anlatım(%45,5), seçmeli yöntem(%18,2), düzvarım yöntemi (%18,2), grupla dil öğretimi(18,2) ve diğer (%9,1) seçeneği izlemektedir. Ankete katılan öğretmenlerden 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanların

kullandığı yöntem ve yaklaşımlar işaretlenme sıklığına göre sıralandığında dilbilgisi çeviri yöntemi(%83,3) ilk sırada yer almaktadır. Bu seçeneği sırasıyla iletişimci yaklaşım(%75), drama(%50), seçmeli yöntem(%50), grupla dil öğretimi(%50), düz anlatım(%25), ve düzvarım yöntemi (%16,7) seçeneği izlemektedir. Ankete katılan öğretmenlerden 11-15 yıl arası kıdeme sahip olanların kullandığı yöntem ve yaklaşımlar işaretlenme sıklığına göre sıralandığında drama(%63,6) ilk sırada yer almaktadır. Bu seçeneği sırasıyla seçmeli yöntem(%54,4), iletişimci yaklaşım(%45,5), dilbilgisi çeviri yöntemi (%36,4), düz anlatım(%36,4), grupla dil öğretimi(27,3) düzvarım yöntemi (%18,2), ve diğer (%9,1) seçeneği izlemektedir. Ankete katılan öğretmenlerden 16yıl ve yukarısı kıdeme sahip olanların kullandığı yöntem ve yaklaşımlar işaretlenme sıklığına göre sıralandığında dilbilgisi çeviri yöntemi(%84,6) ilk sırada yer almaktadır. Bu seçeneği sırasıyla drama(%69,2), iletişimci yaklaşım(%69,2), grupla dil öğretimi(53,8), seçmeli yöntem(%38,5), düz anlatım(%23,1), düzvarım yöntemi (%15,4) ve diğer (%7,7) seçeneği izlemektedir. Bulgular incelendiğinde en yüksek oranların iletişimci yaklaşım ve drama tekniği kullanımında olması yabancı dil öğretimi açısından olumlu bir tutum olarak görünse de günümüzde tercih edilmeyen dilbilgisi çeviri yöntemindeki oran yüksekliği düşündürücüdür. Ankete katılan öğretmenlerinin büyük çoğunluğunun birbirinden bu kadar uzak yöntemleri aynı anda kullanması ise bir çelişki olarak yorumlanabilir.

Tablo 76. Öğretmenin yabancı dil derslerinde kullandığı yöntem ve yaklaşımları seçme nedeni

	Dersin konusu	Dersin süresi	Öğrenci sayısı	Fiziki olanaklar	Yöntem hakkındaki bilgim
Evet	%68,1	%14,9	%44,7	%21,3	%12,8
Hayır	%31,9	%85,1	%55,3	%78,7	%87,2
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Uyguladınız öğretim yönteminin seçimine hangi faktörler etkili olmaktadır? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin işaretlediği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında dersin konusu (%68,1) ilk sırada yer alırken, bu seçeneği sırasıyla öğrenci sayısı (%44,7), fiziki olanaklar (%21,3), dersin süresi (%14,9) ve yöntem hakkındaki bilgim(%12,8) seçeneği takip etmiştir. Bulgular öğretmenlerin yöntem seçimini en çok dersin konusunun belirlediğini göstermektedir.

Tablo 77. Öğretmenin velilerden destek alıp alamadığı

	Frequency	Percent %
Kısmen	11	23,4
Hayır	36	76,6
Toplam	47	100,0

Yabancı dil derslerinde velilerden destek bulabiliyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %23,4'ü kısmen, %76,6'sı ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Şıklar arasında yer alan "evet" seçeneği tek bir öğretmen tarafından bile işaretlenmemiştir. Bulgulardan hareketle yabancı dil öğretmenlerinin veliler tarafından yeterince desteklenmediği söylemek mümkündür.

Tablo 78. İngilizce ders kitabının öğrenci açısından yeterince açık ve anlaşılır olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	3	6,4
Kısmen	29	61,7
Hayır	15	31,9
Toplam	47	100,0

İngilizce ders kitaplarını öğrenci açısından yeterli derecede açık ve anlaşılır buluyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %6,4'ü evet, %61,7'si kısmen,%31,9'u ise hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan İngilizce ders kitabının içeriğinin öğrenci açısından yeterince açık ve anlaşılır olmadığı yorumu çıkarılabilir.

Tablo 79. İngilizce ders kitabının öğrenci açısından yeterince ilgi çekici olup olmadığı

	Frequency	Percent %
Evet	1	2,1
Kısmen	22	46,8
Hayır	24	51,1
Toplam	47	100,0

İngilizce ders kitaplarını öğrenci açısından yeterli derecede ilgi çekici buluyor musunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %2,1'i evet, %46,8'sı kısmen, %51,1'i hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Bulgular ışığında ders kitabının öğrenci

açısından yeterince ilgi çekici olmadığı ve öğrenciye göre yapılandırılmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 80. İngilizce ders kitabının programda belirtilen amaçları karşılayıp karşılayamadığı

	Frequency	Percent %
Evet	1	2,1
Kısmen	29	61,7
Hayır	17	36,2
Toplam	47	100,0

Sizce İngilizce ders kitapları programda belirtilen amaçları karşılayabilecek nitelikte mi? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %2,1'i evet, %61,7'si kısmen, %36,2'si hayır seçeneğini işaretlemişlerdir. Buradan, ders kitabının düzenlenmesinde ve konuların yapılandırılmasında programda belirtilen amaçlara uygunluk ilkesinin yeterince dikkate alınmadığı yorumu çıkarılabilir.

Tablo 81. Öğretmenin yapmayı tercih ettiği sınav türü

	Frequency	Percent %
Yazılı	11	23,4
Sözlü	3	6,4
Her ikisi	32	68,1
Test	1	2,1
Toplam	47	100,0

Hangi tür sınavları yapmayı tercih ediyorsunuz? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %23,4'ü yazılı, %6,4'ü sözlü, %68,1'i hem yazılı hem sözlü ve %2,1'i ise test yapmayı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 82. Öğretmenin yazılı sınavlarda sormayı tercih ettiği soru türü

	Soru cevap	Boşluk doldurma	Cümle tamamlama	Çoktan seçmeli	Doğru-yanlış
Evet	%87,2	%91,5	%85,1	%68,1	%38,3
Hayır	%12,8	%8,5	%14,9	%31,9	%61,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Yazılı sınavlarda hangi tür soruları tercih ediyorsunuz? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında boşluk doldurma (%91,5) seçeneği ilk sırada belirtilmiş, bu seçeneği sırasıyla soru-cevap (%87,2), cümle tamamlama (%85,1) çoktan seçmeli (%68,1), ve doğru-yanlış (%38,3) seçeneği takip etmiştir.

Tablo 83. Öğretmene göre öğrencinin başarılı olduğu soru tipi

	Soru cevap	Boşluk doldurma	Cümle tamamlama	Çoktan seçmeli	Doğru-yanlış
Evet	%34	%72,3	%25,5	%61,7	%34
Hayır	%66	%27,7	%74,5	%38,3	%66

Öğrencileriniz hangi tür sorularda daha başarılı oluyor? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında boşluk doldurma seçeneği öğrenci anketi bulgularında olduğu gibi ilk sırada belirtilmiş (%72,3), bu seçeneği sırasıyla çoktan seçmeli (%61,7), soru-cevap (%34), doğru-yanlış (%34) ve cümle tamamlama (%25,5) seçeneği takip etmiştir. Bulgular ışığında öğrencilerin en başarılı olduğu yazılı sorusu tipinin "boşluk doldurma" olduğunun öğretmenler tarafından da doğrulandığı söylenebilir. Ancak öğrencilerin en başarısız olduklarını belirttikleri soru tipi olan "çoktan seçmeli" soru tipinin öğretmen anketinde ikinci sırada yer almış olması bir çelişki olarak ifade edilebilir.

Tablo 84. Öğretmenin sınavı hangi amaca yönelik yaptığı

	Dersin amacına ulaşma derecesini belirlemeye	Öğrencilerin başarı düzeyini saptamaya	Kullandığım yöntemin etkinliğini ölçmeye	Diğer
Evet	%63,8	%46,8	%14,9	%2,1
Hayır	%36,2	%53,2	%85,1	%97,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0

Sınavları hangi amaca yönelik yapıyorsunuz? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında dersin amacına ulaşma derecesini belirlemeye (%63,8) seçeneği ilk sırada yer alırken, bu seçeneği sırasıyla; öğrencinin başarı düzeyini saptamaya (%46,8), kullandığım yöntemin etkinliğini ölçmeye (%14,9) ve diğer (%2,1) seçeneği izlemiştir.

Tablo 85. Öğretmenin öğrenci başarısını değerlendirmedeki ölçütü

	Sınav ve diğer çalışmalar	Sınav ve proje	Sınıf seviyesi	Her öğrencinin bireysel ilerlemesi	Diğer
Evet	%40,4	%19,1	%19,1	%59,6	%2,1
Hayır	%57,3	%78,7	%78,7	%38,3	%95,7
Cevapsız	%1,2	%2,1	%2,1	%2,1	%2,1
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Öğrencilerin başarılarını değerlendirmede hangilerini ölçüt alıyorsunuz? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında her öğrencinin bireysel ilerlemesine (%59,6) seçeneği ilk sırada yer alırken, bu seçeneği sırasıyla sınav ve diğer çalışmalar (%40,4), sınav ve projeler (%19,1), sınıf seviyesi (%19,1) ve diğer (%2,1) seçeneği izlemiştir. Öğretmenlerin çoğunun değerlendirme ölçütünün öğrencilerin bireysel ilerlemesi olması öğrenci açısından olumlu bir tutum olarak yorumlanabilir.

Tablo 86. Öğrencilerin genel başarı durumları

	Frequency	Percent %
Başarılı	18	38,3
Az başarılı	27	57,4
Başarısız	2	4,3
Toplam	47	100,0

Öğrencilerinizin genel olarak başarı durumları sizce nasıl? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %38,3'ü başarılı, %57,4'ü az başarılı, %4,3'ü ise başarısız seçeneklerini işaretlemişlerdir. Bulgular ışığında öğrencilerin genel başarı durumlarının istenilen düzeyde olmadığı yorumu yapılabilir.

Tablo 87. Öğrencinin az başarılı ya da başarısız olma nedeni

	Derslerin gramer ağırlıklı olması	Derslerin öğretmen merkezli işlenmesi	Sınıf mevcudu	Öğrencilerin kişisel sorun ve kaygıları	Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi	Diğer
Evet	14,9	19,1	38,3	31,9	25,5	2,1
Hayır	85,1	80,9	61,7	68,1	74,5	97,9
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Az başarılı ya da başarısız seçeneklerini işaretlediyseniz sizce başarısız olmalarının en önemli nedeni hangisidir? Sorusunda seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında sınıf mevcudu (%38,3) seçeneği ilk sırada yer alırken, bu seçeneği sırasıyla öğrencilerin kişisel sorun ve kaygıları(%31,9), öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi (%25,5), derslerin öğretmen merkezli işlenmesi (% 19,1), derslerin gramer ağırlıklı olması (%14,9) ve diğer (%2,1) seçeneği izlemektedir. Seçeneklerin işaretlenme oranlarındaki düşüklük öğretmenlerin çoğunun, öğrencilerin başarısızlık nedenleri ile ilgili net bir fikre sahip olmadıkları şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 88. Yabancı dil dersine öğrencilerin katılımı

	Frequency	Percent %
Daima	4	8,5
Sık sık	30	63,8
Ara sıra	12	25,5
Hiç	1	2,1
Toplam	47	100,0

Derslerin işlenişine öğrencilerin katılımı? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin %8,5'i daima, %63,8'i sık sık, %25,5'i ara sıra ve %2,1'i ise hiç seçeneğini işaretlemişlerdir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu "sık sık" seçeneğini işaretlemesi yabancı dil öğretimi açısından olumlu olsa da bir kısmının arasıra ve hiç seçeneğini işaretlemeleri öğretmenlerin tamamının öğrencileri eğitim öğretimin içine tam olarak çekemedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 89. Öğrenci katılımının arasıra ya da hiç olmasının nedenleri

	Konuların zorluğu	Konuların öğrencilerin ilgisini çekmemesi	Sınıfların kalabalık olması	Öğrencilerdeki motivasyon eksikliği	Öğrenci-öğretmen arasındaki sorunlar	Diğer
Evet	%8,5	%4,3	%29,8	%21,3	-	%4,3
Hayır	%91,5	%95,7	%70,2	%78,7	%100	%95,7
Toplam	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Öğrenci katılımının arasıra ya da hiç olmasının sizce nedenleri nelerdir? Sorusunda ankete katılan öğretmenlerin işaretlediği seçenekler işaretlenme sıklığına göre sıralandığında sınıfların kalabalık olması (%29,8) ilk sırada yer alırken, bu seçeneği sırasıyla; öğrencilerdeki motivasyon eksikliği (%21,3), konuların zorluğu (%8,5), konuların öğrencilerin ilgisini çekmemesi (%4,3) ve diğer (%4,3) seçeneği izlemiştir. Seçeneklerin işaretleme oranlarındaki düşüklük öğretmenlerin çoğunun öğrenci başarısızlığın nedenleri hakkında net bir fikre sahip olmadıkları gibi ders katılımlarının yetersizliği hakkında da net bir fikirlerinin olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

5.3.1. Öğretmen Önerileri

Bu anketin son bölümü yabancı dil dersinin daha başarılı olması için öğretmenlerin sunduğu önerilere ayrılmıştır. Bu bölümde yer alan öğretmen önerileri ve öneren öğretmen sayısı aşağıda listelenmiştir.

1-4. sınıflarda programın ses bilgisine ağırlık verilmeli, yazıya 2. dönem geçilerek ilk dönem verilenler yazıyla ifade edilmeli. Bu sınıflarda yazılı sınav yerine sözlü sınav yapılmalı. 5. sınıflarda 1 yazılı 3 sözlü olmalı, 6–7–8. sınıflarda ise en az 2 yazılı ve 2 sözlü olmalı.

2-(3 kişi) 8. sınıflar OKS ye ve bu sınavda çıkacak sorulara yönelik çalıştığından İngilizce dersi anlamını tamamen yitirmektedir. Bu nedenle OKS' de İngilizce soruları da bulunmalıdır.

3- (12 kişi) Sınıf mevcutları azaltılmalı

4- (3 kişi) Kitaplar değişsin,

5- Ders kitapları Türkçe düşünülerek hazırlanmış, bu yaklaşımı çok yanlış buluyorum.

6- (2 kişi) Kitaplar öğrencilerin dikkatini çekmeli ve daha fazla aktivite içermeli

7- Bir konuda en fazla 10 yeni kelime olmalı. Diyaloglar kısa olmalı. Resimlerle konu ve kelimeler anlatılmalı. Cümle tamamlama, çoktan seçmeli, doğru-yanlış veya soru cevap alıştırmalar çok olmalı. Bir konu 2 sayfa ile bitirilmemeli.

8- (7 kişi) Ders saatleri arttırılmalı

9- Gramer en alt düzeye indirgenmeli. Daha fazla kalıplaşmış cümleler, diyaloglar, hikâyeler kullanılmalı. Tüme varım değil tümden gelim yapılmalı.

10- (2 kişi) Kitaplarda yer alan diyalogların canlandırılmış hali -native speaker- kasetleri materyaller arasında bulunmalı.

11- Öğrencilerin ilgisini çekmek için bir native speaker her ilde MEB tarafından göreve alınıp, yerel ve ülkesel düzeyde okulları ziyaret etmeli

12- (2 kişi) Proje için ayrı ders saati bulunmalı

13- (12 kişi) Görsel işitsel araçlar kullanılmalı

14- (4 kişi) Okullarda yabancı dil laboratuarı açılmalı

15- (7 kişi) Okullarda görsel işitsel araçlar bulunmalı

16- Sene başı ve sene sonu seminerleri hizmet içi eğitimle değerlendirilmeli

17- 4 ve 5. sınıflarda konular daha fazla örnekli olmalı

18- 8. sınıf konuları azaltılmalı

19- İngilizcenin önemi vurgulanmalı

20- Aileler bilinçlendirilmeli

21- Sınıf ortamı dil öğrenmeye uygun olmalı

22- Çocuklara yabancı dil öğretimi ile ilgili seminerler verilmeli

23- Çocuğun bir yabancı dili not için değil bilgi için öğrendiğine inandırılması zorunludur. Aksi takdirde çocuk kendisini yabancı dil öğrenimine yakın hissetmeyecektir, dolayısıyla dersi dinlemeyecektir. İngilizce dersi ancak çok zeki çocukların çalıştığı bir ders olmaktan çıkarılmalıdır.

24- (2 kişi) Konular gramer ağırlıklı değilde pratik olarak verilsin

25- 4.sınıftan 8.sınıfa kadar aynı yazarın kitaplarını okutmalıyız, konular birbirine bağlantılı olmalı

26- (3 kişi) Yabancı dil dersi için ayrı bir sınıf olmalı

27- Konular azaltılmalı, program hafifletilmeli

28- Ezberci eğitimden çıkıp yoruma dayalı olmalı ve telaffuza yeteri kadar önem verilmeli

29- 4 ve 5. sınıflarda yazılı yerine portfolyo kullanılmalı ve dilbilgisinden bahsedilmemeli. 6- 7- 8. sınıflarda ise konuşmaya ağırlık verilip dilbilgisi verilmeli

30- Okuma parçaları daha güncel olmalı

31- (4 kişi) Pratik yapmaya azami ölçüde gayret edilmeli

32- Gramer kitapları çağımıza uygun olmalı

33- Diyaloglar çok olmalı

34- Öğrenciyle iyi, dostane bir yaklaşım içinde olunmalı. Dersi sevdirmenin en iyi yolu öğretmenin kendini sevdirmesidir.

35- Öğrenci motivasyonu sağlanmalıdır.

36- Sınıfta kalma çalışması sağlanmalıdır. Öğrenci nasıl olsa kalmıyorum diye derse fazla ilgi duymuyor.

37- Konuşma programları geliştirilmelidir.

38- (2 kişi) Öncelikle Türkçe çok iyi bilinmeli.

39- Türkçeyi doğru konuşamayan, yabancı dilde de başarılı olamaz. Dil öğrenimi özentiden sıyrılmalı

40- Veli desteği sağlanmalı.

41- 6.ve 7. sınıflarda 6'şar saat, 8. sınıflarda ise 4 ya da 5 saat olmalı

42-(12 kişi) haftada en az 6 saat ya da daha fazla olmalı

43-(2 kişi) haftada 10 saat olmalı

44-(9 kişi) 4 ve 5. sınıflarda haftada 4 saat olmalı

45-(8 kişi) 6–7–8. sınıflarda ise haftada 6- 8 saat olmalı

46-(3 kişi) haftada 8 saat olmalı

47-Haftada 2 gün hep İngilizce dersi olmalı

48-Haftada 5 saat olmalı

49-Haftada en az 4 saat olmalı

50-Özellikle 6. sınıflarda daha yoğun olmalı

51- 4 ve 5. sınıf için 2 saat yetersiz

52-Her gün 1 saat ya da 2 saat olmalı

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

6.1.1.Öğrenci Anketi Sonuçları

Araştırma sonucunda öğrenci anketinden elde edilen bilgiler şunlardır;

1-Araştırmaya katılan öğrencilerin büyük çoğunluğunun orta ve alt gelir grubundan olduğu belirlenmiştir.

2-Öğrenci anne ve babalarının büyük çoğunluğunun hiç okula gitmediği ya da ilkokul-ortaokul mezunu oldukları tespit edilmiştir.

3-Ailelerin sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel durumları öğrencilerin başarısını etkilemektedir. Ailelerin eğitimleri ve ortalama gelirleri arttıkça, öğrencinin yabancı dil ders başarısı da artmaktadır.

4-Öğrencinin Türkçe dersi başarısı yabancı dil dersi başarını etkilemektedir. Türkçe ders notu yüksek olan öğrencilerin çoğunun, yabancı dil dersi notunun da yüksek olduğu tespit edilmiştir.

5-Öğrenciler yabancı dil öğretimine uygun düzenlenmemiş kalabalık sınıflarda ders görmektedirler. Bu durum yabancı dil dersi başarılarına olumsuz yönde etki etmektedir.

6-Öğrencilerin neredeyse tamamı yabancı bir dil öğrenmenin-bilmenin gerekli olduğu fikrine sahiptir.

7-Yabancı bir dil bilmenin gerekli olduğu fikrine sahip olan öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun gerekçesi iyi bir eğitim almak ve iyi bir iş bulmaktır.

8- Öğrencilerin büyük çoğunluğunun şu anda zorunlu olarak gördükleri İngilizce dersini zorunlu olmasa da seçecekleri tespit edilmiştir.

9- Görecekleri yabancı dili seçme şansları olsaydı öğrencilerin büyük çoğunluğunun yine İngilizceyi seçecekleri tespit edilmiştir. Seçilecek diller arasında Almanca 2., Fransızca ise 3. sırada yer almaktadır.

10-Öğrencilerin büyük çoğunluğu yabancı dil dersinde en çok okuduklarını anlamakta zorlanmaktadır.

11-Öğrencilerin bir kısmının bu yıl İngilizce derslerinin 1 ay ya da daha uzun süre boş geçmiştir.

12-Öğrencilerin çoğunu çevresinde öğretmenler dışında İngilizce bilen tanığı olduğu halde ev ödevlerini yapmak için herhangi birinden yardım alamamıştır.

13-Öğrencilerin yarısından fazlası yabancı dil öğrenmek için bir kursa gitmemiştir.

14-Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu yabancı dil derslerinin 4. sınıftan başlatılmasını yararlı bulmaktadır.

15-Öğrencilerin çoğu yabancı bir dil bilmenin yararlarından ve İngilizce dersinin amaçlarından öğretmen tarafından haberdar edilmemiştir.

16-Okulların büyük bir çoğunluğunda yabancı dil laboratuarı(dil sınıfı) yoktur.

17-Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu yabancı dil derslerini görsel ve işitsel araçlarla desteklememektedir.

18-Yabancı dil dersinde görsel ve işitsel araçlar kullanılmasının öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun derse olan ilgilerini arttıracağı tespit edilmiştir.

19-Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu yabancı dil derslerinde sürekli Türkçe konuşmaktadır.

20-Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu yabancı dil dersinde yeni öğrenilen kelimeleri evde ödev olarak yazdırmaktadır.

21-Öğretmenlerin büyük bir kısmı verdiği ödeve projeleri düzenli olarak kontrol ettiği, ancak önemli bir kısmı da bu işlemi düzenli olarak yapmamaktadır.

22-İngilizce ders kitabındaki konular öğrencilerin çoğunun ilgisini çekmektedir.

23-Öğrencilerin yarısından fazlası İngilizce ders kitabını okuduğu zaman anlayamamaktadır.

24-Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu yabancı dil dersindeki başarısızlığının nedenini kendisinin yeterince çalışmamasına ve konuların ağır olmasına bağlamaktadır.

25-Öğrencilerin yarısından fazlası yazılı sınavlarda daha başarılıdır.

26-Öğrencilerin büyük bir çoğunluğu İngilizce dersi sınavlarında soruları anlamakta güçlük çekmektedir.

27-Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun başarılı olduğunu düşündüğü yazılı sorusu tipi “boşluk doldurma”dır.

28- Öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun öğretmenin İngilizce derslerinde cd, teyp, resim gibi yardımcı araç kullanmasını ve konuları Türkçe anlatmasını istediği tespit edilmiştir.

6.1.2. Veli Anketi Sonuçları

Araştırma sonucunda veli anketinden elde edilen bilgiler şunlardır;

1-Araştırmaya katılan velilerin büyük çoğunluğunun orta ve alt gelir grubundan olduğu belirlenmiştir.

2-Velilerin büyük çoğunluğunun hiç okula gitmediği ya da ilkokul-ortaokul mezunu oldukları tespit edilmiştir.

3-Velilerin büyük çoğunluğunun herhangi bir yabancı dil bilmemektedir.

4-Yabancı dil bilen velilerin büyük çoğunluğunun bildiği dilin İngilizcedir.

5-Velilerin tamamının çocuğunun yabancı bir dil bilmesini gerekli bulmaktadır.

6-Velilerin büyük çoğunluğu çocuğunun yabancı bir dil bilmesini iyi bir eğitim alması ve iyi bir iş bulması için istemektedir.

7-Velilerin tamamı İngilizce derslerinin 4. sınıftan başlatılmasını yararlı bulmaktadır.

8-Velilerin neredeyse tamamı çocuklarının şu anda zorunlu olarak gördükleri İngilizce dersini zorunlu olmasa da seçmelerini istemektedir.

9-Velilerin neredeyse tamamı çocuklarının görecekleri yabancı dili seçme şansları olsaydı yine İngilizceyi seçmelerini istemektedir. Seçilecek diller arasında Almanca 2., Fransızca ise 3. sırada yer almaktadır..

10-Velilerin büyük bir çoğunlu çocuklarının öğrenmeleri istedikleri dili dünyada daha çok konuşulduğu ve yabancı bir dil bilirse daha kültürlü olacağı için seçmelerini istemektedir.

11-Velilerin çoğu yabancı bir dil bilmenin yararları ve İngilizce dersinin amaçları hakkında öğretmen tarafından haberdar edilmemiştir.

12-Velilerin neredeyse tamamı yabancı dil derslerinin görsel işitsel araçlarla desteklenmesini istemekte, bu araçlarla desteklenen derslerin daha başarılı olacağına inanmaktadır.

13-Velilerin yarısı yabancı dil dersinde çocuklarını başarısız bulmaktadır.

14-Velilerin büyük bir çoğunluğu, çocuğunun yabancı dil dersindeki başarısızlığının nedenini yeterince çalışmamasına ve konuların ağır olmasına bağlamaktadır.

15-Velilerin neredeyse tamamı çocuklarının İngilizce öğrenmeye hevesli olduğunu düşünmektedir.

16-Velilerin yarısından fazlası çocuğuna İngilizce dersinde yardımcı olamamaktadır.

6.1.3. Öğretmen Anketi Sonuçları

Araştırma sonucunda öğretmen anketinden elde edilen bilgiler şunlardır;

1-Araştırmaya katılan öğretmenlerin büyük çoğunluğunun branşı İngilizcedir.

2-Öğretmenlerin büyük çoğunluğu lisans mezunudur. Bu öğretmenler arasında lisansüstü eğitim yapan yoktur.

3- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu eğitim amaçlı yurt dışında bulunmamıştır.

4- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu herhangi bir süreli yayını (gazete, dergi) takip etmemektedir.

5- Öğretmenlerin büyük çoğunluğunun yabancı dilde sürekli takip ettiği bir tv. programı vardır.

6- Öğretmenlerin büyük çoğunluğu branşıyla ilgili hizmet içi eğitim faaliyetine en az bir kere katılmıştır.

7-Öğretmenlerin büyük çoğunluğu hizmet içi eğitim faaliyetini yetersiz bulmaktadır.

8-Öğretmenlerin neredeyse tamamı hizmet içi eğitim faaliyetini gerekli bulmaktadır.

9-Öğretmenlerin neredeyse tamamı yabancı dil öğretiminin ilköğretimin 4. sınıfından başlatılmasını gerekli bulmaktadır.

10-Öğretmenlerin büyük çoğunluğu yabancı dil dersine ayrılan haftalık ders saatini yetersiz bulmaktadır.

11-Öğretmenlerin çoğu İngilizce dersi öğretim programı ile seçmeli İngilizce dersi öğretim programının 2006–2007 öğretim yılında 4. sınıfta, 2007–2008 öğretim yılında 5. sınıfta, 2008–2009 öğretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda değişeceğinden haberdardır.

12-Öğretmenlerin neredeyse tamamı söz konusu programın değişmesini gerekli bulmaktadır.

13-Öğretmenlerin yarısından fazlası yabancı dil dersinin programda yer alan amaçları açık ve net olmadığını düşünmektedir.

14-Öğretmenlerin neredeyse tamamı öğrencileri yabancı dil dersinin amaçlarından ve yabancı bir bilmenin yaralarından haberdar etmektedir.

15- Öğretmenlerin çoğu görsel işitsel araçlarla desteklenen derslerin daha verimli geçeceğine inandığı halde derslerinde bu araç gereçleri kullanmamaktadır.

16-Öğretmenlerin çoğu okullarında bazı görsel işitsel araçlar bulunduğu halde derslerinde bu araç gereçleri kullanmamaktadır.

17-Öğretmenlerin büyük çoğunluğu derslerinde görsel işitsel araçları kullanmama nedenini belirtmemiştir. Derslerinde görsel işitsel araçları neden kullanmadıklarını belirten öğretmenlerin çoğu da sınıfların kalabalık olmasının araç-gereç kullanmayı engellediği gerekçesiyle kullanmamaktadır.

18-Okulların neredeyse tamamında yabancı dil laboratuarı (dil sınıfı) yoktur.

19-Sınıfların neredeyse tamamı “U” düzenine uygun olmayan sınıflardır.

20-Sınıfların neredeyse tamamı yabancı dil öğretimine uygun olamayan kalabalık sınıflardır.

21-Öğretmenlerin yarıya yakını yabancı dil derslerinde sürekli Türkçe konuşmaktadır.

22-Öğretmenlerin yarısından fazlası yabancı dil dersinde öğrenci düzeyi ve çevresel faktörlerin dikkate alınmadığı hazır planları kullanmaktadır.

23-Öğretmenlerin büyük çoğunluğu dilbilgisi çeviri yöntemini, iletişimci yaklaşımı ve drama tekniğini kullanmaktadır.

24-Öğretmenlerin kullanacağı yöntemi çoğunlukla dersin konusu belirlemektedir.

25-Öğretmenlerin hiç biri velilerden yeterince destek bulamamaktadır.

26-Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğuna göre yabancı dil dersi kitabı öğrenci açısından yeterince açık, anlaşılır ve ilgi çekici değildir.

27-Öğretmenlerin neredeyse tamamına göre yabancı dil dersi kitabı programda belirtilen amaçları yeterince karşılayabilecek nitelikte değildir.

28-Öğretmenlerin neredeyse tamamının yabancı dil dersi yazılılarında en çok tercih ettiği soru türü boşluk doldurmadır.

29-Öğretmenlerin çoğuna göre öğrencilerin en çok başarılı olduğu soru tipi boşluk doldurmadır.

30-Öğretmenlerin yarısından fazlası sınavları dersin amacına ne derece ulaştığını ölçmek için yapmaktadır.

31-Öğretmenlerin yarısından fazlası öğrenci başarılarını değerlendirmede öğrencinin bireysel ilerlemesini ölçüt almaktadır.

32-Öğretmenlerin çoğu yabancı dil dersinde öğrencilerini az başarılı ya da başarısız bulmaktadır.

33-Öğretmenlerin yarısından fazlası öğrencilerin az başarılı ya da başarısız olmalarının en önemli nedenini sınıf mevcutlarının yüksek olması olarak görmektedir.

34-Öğretmenlerin çoğu derslerin işlenişine öğrenci katılımının sık sık olduğunu belirtmiştir.

35- Öğretmenlerin çoğu derslerin işlenişine öğrenci katılımının az ya da hiç oluşunu sınıfların kalabalık oluşuna bağlamaktadır.

6.2.Öneriler

Yabancı dil öğretimi günümüz dünyasında her geçen gün daha da önem kazanmaktadır. Avrupa ile gelişen ilişkiler sonucunda yabancı dil ihtiyacı da artmaktadır. Bilim ve teknolojideki gelişme ve yenilikler, uluslararası ilişkilerin çoğalması, internet'in gelişmesi, ülkeler arası turizm faaliyetleri ve ticari ilişkilerin artması gibi birçok neden tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de yabancı dil öğretiminin gelişmesine zemin hazırlamaktadır. Avrupa Birliği'ne aday olan ülkemizde yabancı dil öğretimi daha özel bir önem kazanmaktadır. Ülkemizde yabancı dil öğretimine özelikle Cumhuriyet sonrası dönemde ağırlık verilmiş ancak henüz bu alanda istenilen başarı elde edilememiştir.

Yabancı bir dili öğrenmenin en önemli şartlarından biri; öğrencinin o dili öğrenmeye ilgili ve istekli olmasıdır. Aksi halde öğrenme sürecinde sorunlar ortaya çıkacaktır. Bu yüzden öğrenciye yabancı bir dil öğrenmenin önemi ve gerekliliği açık ve anlaşılır bir dille anlatılmalı, öğrencide o dile karşı bir merak ve öğrenme isteği uyandırılmalıdır. Öğrencilere yabancı dil dersinin amaçları ve derslerde kullanılacak yöntem ve teknikler hakkında bilgi verilmelidir. Arkadaşlarıyla, öğretmenleriyle ve

çevresindeki yabancı dil bilen diğer insanlarla iletişim kurma cesareti verilmelidir. Öğrencilere yabancı dil derslerine nasıl çalışmaları gerektiği anlatılmalı, dört dil becerisini geliştirici ek faaliyetler tanıtılmalıdır.

Okullarda yabancı dil öğretimine uygun donatılmış, kalabalık olmayan özel dil sınıfları açılmalıdır. Görsel işitsel araçlar yeterli bir şekilde okullarımızda bulunmalı ve amaca uygun olarak kullanılmalıdır. Öğrencilere öğrendiklerini uygulayacak ortamlar yaratılmalıdır. Örneğin öğrencinin ders saatleri dışında dil öğrenimini geliştirecek çalışmalar yapabileceği özel bir oda oluşturulabilir. Öğrenci bu odada bilgisayar kullanabilir, İngilizce film izleyebilir, müzik dinleyebilir, seviyesine uygun gazete, kitap ve dergi okuyabilir.

Yabancı dil dersine ayrılan haftalık ders saati arttırılmalıdır.

Anadilinde yeterli düzeyde başarılı olamayan bir öğrencinin yabancı bir dili kolay öğrenemeyeceği muhakkaktır. Bunun için gerek anadil, gerekse yabancı dil dersi için ilköğretimden yükseköğretime dek bütünlük sağlayıcı ve birbirini destekleyici, çağdaş dil öğretimi yöntemlerinin ve dilbilim kurallarının kullanıldığı bir öğretim programı hazırlanıp, uygulanmalıdır. Ayrıca programda yabancı dil dersinin amaçları daha açık ve net bir biçimde yazılmalıdır.

Yabancı dil derslerinin boş geçmemesi ya da derslere branş dışı öğretmenlerin girmemesi için gereken önlemler milli eğitim tarafından alınmalıdır.

Dil öğretiminde uygulanan yöntem ve kullanılan araç gereç, teknolojik destek ne kadar uygun olursa olsun işin temelinde bunlar ancak uygulayan ve kullanan öğretmenin bilgisi ve ustalığı ölçüsünde başarılı olacaktır. Yabancı dil öğretimi için son yıllarda geliştirilen öğretim yöntemlerinde öğretmen; yol gösteren, sınıf içinde öğrencinin dikkatini canlı tutmaya çalışan ve etkinlikleri planlayan kişidir. Öğrencinin yabancı dil öğrenimiyle ilgili olarak en çok etkileşimde bulunduğu kişi öğretmendir. Öğretmenin bunu iyi kullanması gerekmektedir. Öğrenciye öğretilecek olan dil, ait olduğu kültürle birlikte öğrencide herhangi bir olumsuz görüş ya da tutum oluşturmayacak şekilde sunulmalıdır. Bunun için öğretmenin öğreteceği yabancı dile

hâkim olması ve öğretim süresince hangi yöntemleri kullanacağını önceden planlaması gerekmektedir. Öğretmenin hangi becerilere öncelik vermesi gerektiğini öğretimin hedefleri belirlemektedir. Öğretim hedeflerine göre dinleme, konuşma, okuma, yazma becerilerinden hangilerinin öncelikle kazandırılması gerekiyorsa, onlara uygun yöntemler kullanılmalıdır. Yabancı dil öğretmenlerine her hangi bir yöntemin dayatılması yerine, öğretim amaçları doğrultusunda sağlam yöntem bilgisi verilmeli ve böylece onların kendi koşullarıyla tutarlı yöntemsel uygulamaları yapabilmelerini mümkün kılacak düzeyde bilgi ve becerilerle donatılmaları sağlanmalıdır. Öğretmen iletişime ve yeniliklere açık olmalıdır. Öğrencinin başarısını yalnızca yazılı sınavlardan aldığı nota dayandırmamalıdır. Her öğrencinin bireysel ilerlemesini de dikkate almalı, sözlü ifadelerde yapılan ufak tefek hataları hoş görmelidir. Öğretmen dersin her aşamasında öğrencilerin öğrenme düzeylerini sorgulamalıdır. Yabancı dil derslerinin Türkçe işlenmesi dilin gerçek işlevini yitirmesine ve öğrencilerin ilgisizliğine neden olmaktadır. Bu yüzden öğretmen ders yılı başından itibaren tutarlı bir şekilde öğrenci düzeylerine uygun bir yabancı dil kullanmalıdır. Öğrencilerin derslerde Türkçe konuşmaları önlenmelidir.

Öğretmenler çeşitli dönemlerde hizmet içi eğitim faaliyetlerine katılarak alanlarıyla ilgili gelişme ve yeniliklerden haberdar edilmeli, milli eğitim tarafından çeşitli yayın ve dokümanlarla desteklenmelidir.

Veliler çocuklarının yabancı dillere ve diğer kültürlere karşı ilgi duymalarını sağlamaları için destek vermelidir. Bunun için velilere yabancı dil dersinin amaçları ve yabancı bir dil bilmenin yararları öğretmen tarafından açık bir dille anlatılarak öğretim sürecine aktif olarak katılmaları sağlanmalıdır. Velilere ilköğretimde yabancı dil dersinin sınırlılığı belirtilmeli, okulun yabancı dil dersindeki olanakları tanıtılmalıdır.

Etkin bir yabancı dil öğretimi için çağdaş dil öğretim yöntemlerine uygun, konuları öğrencinin ilgisini çekecek, anlaşılır bir ders kitabı kullanılmalıdır.

Sınıf içi etkinliklerde sözel iletişimin eksikliklerinin giderilmesi ve öğrencilerin öğrendikleri dili daha çok hatırlayabilmeleri için görsel ve işitsel araçlar en etkili ders

araç ve gereçleridir. Başarılı bir yabancı dil öğretimi için dersler konulara ve öğretim yöntemine uygun görsel ve işitsel araçlarla mümkün olduğunca çok desteklenmelidir.

KAYNAKÇA

AKSAN, Doğan. "*Her Yönüyle Dil, Ana Çizgileriyle Dilbilim*", Türk Tarih Kurumu Basımevi, Ankara:1995

AKYOL, T. " Popper'in Son Kitabı" makale, Milliyet:2002

ANDERSEN, Lynch. "*Listening*", *Oxford University Press,* p.52,1988

AYDIN, Mehmet Zeki "*Arapça'yı Nasıl Öğretelim*?", MEB İstanbul 2000:s.53-68

AYGÜN, Mehmet. "*Yabancı Dil Dersinde Yazma Becerisinin Geliştirilmesi*", Dil Dergisi,sayı:57, Temmuz,s.15-22

AYHAN, Yusuf Ziya. "*Orta ve Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlığın Nedenleri*", Y.Lisans Tezi, Kocatepe Üniv,Afyon:1999.

BACANLI, H. "*Gelişim ve Öğrenme*"**,** *Nobel Yayın Dağıtım,* Ankara:2001

BAŞKAN, Özcan. "*Bildirişim*": *Altın Kitaplar Yayınevi*, İstanbul:1988

BAŞKAN, Özcan. "*Yükseköğretim Kurumlarında İngilizce Öğretim İzlencesi*", 11-19, Ankara:1980

Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi, Ağustos-Eylül 2004 sayı:54-55

BUDAK, Yusuf. "*İletişimci Yaklaşımın Yabancı Dil Eğitim Programlarındaki Yeri*", Hacettepe. Ünv. Sos.Bil.Enst. Y.Lisans Tezi, Ankara:1992

BÜYÜKÖZTÜRK, Şener. "*SPSS Uygulamaları*", *Pagem Yayıncılık,* Ankara:2005

BYGATE, Michael. "*Speaking*", *Oxford University Press*, p. 67,1987

CEYHAN, E. "*Yabancı Dil Öğretiminde Kitap Sorunu*", İzlem Dergisi,S:3, Eskişehir:1979

DEMİRCAN, Ömer. "*Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*", *Can Ofset*,s.18, 184, 199, 252 İstanbul:1990

DEMİREL, Özcan. "*Yabancı Dil Öğretimi, Dil Pasaportu Dil Biyografisi Dil Dosyası*", *Pegem Yayınları* Ankara: 2004

DEMİREL, Özcan. "*Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler, Teknikler*", *Usem Yayınları*, Ankara:1993

DEMİREL, Özcan. "*Yabancı Dil Öğretiminde Ölçme ve Değerlendirme*, Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları", *TED Yayınları*, Ankara:1983

DEMİREL, Özcan. "*Üniversitelerde Yabancı Dil Öğretimi*", Çağdaş Eğitim Dergisi, sayı 137, s.17-21

DEMİREL, Özcan. "*Orta Öğretimde Yabancı Dil Programlarının Değerlendirilmesi*", Doktora tezi. Ankara Üniv. Eğitim Fak. Ankara:1979.

DOĞAN, Mehmet. Bilge Dergisi Güz, Sayı: 10, 1996

DOLTAŞ, Dilek. "*Sorun Yabancı Dilde Değil Eğitim Sisteminde*", Cumhuriyet:18 Eylül 1989

DOYE, Peter *"Lehr- und Lernziele des Fremdsprachenunterrichts, In: Bausch / Christ /Krumm (Hrsg.) Handbuch Fremdsprachen-unterricht*", Franke Verlag,Tübingen, s.161-166,1995

DUMAN, Tayyip. "*Türkiye'de Ortaöğretime Öğretmen Yetiştirme (Tarihsel Gelişimi)*", *Millî Eğitim Bakanlığı Yayınları*, No:2322, s.6. Ankara, 1991,

EKMEKÇİ, F, Özden. "*Yabancı Dil Eğitimi Kavram ve Kapsamı*", Türk Dili Dergisi, sayı 378-380, s.106-115 Temmuz-Ağustos 1983

EKMEKÇİ, F, Özden. Türk Dili Dergisi, Dil Öğretimi Özel Sayısı:Ankara

EKMEKÇİ, F. Özden / VURAL Ülkü. "*Dil Bilimi Uygulamaları*", *Çukurova Üniversitesi Yayınları*. Adana:1989

ERGIN, Muharrem."*Üniversiteler İçin Türk Dili*", *Bayrak Yayınları*, İstanbul:1995

ERSÖZ, Aydan."*Dil Öğretiminde Videonun Yeri*", Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt3, Sayı 1, Ankara: 1987

ERSÖZ, Aydan./ PAKSOY, G. "*Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Kaynak Düzenlenmesinde Yeni Yaklaşımlar*", 7.Dilbilim Kurultayı Bildirileri, Ankara Ün. *Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesi Yayını*:371, s.191–198 Ankara,1993

ERTAY, M. "*Orta Öğretimde Yabancı Dil Öğretimi Sorunları*", İzlem Dergisi, S:2, Eskişehir:1979

GALİSSON, Robert. *"D'hier á Aujourd'hui La Didactique Des Langues Etrangères, Du Structuralisme au Fonctionnalisme*", Clé İnternational, Paris:1980

GENÇ, A. "*İlköğretimde Yabancı Dil*", Buca Eğitim Fakültesi Dergisi 10, 1999, 299-307

GÖĞÜŞ, Beşir. "*Anadili Eğitiminde Yetersizliklerimiz*", Çağdaş Türk Dili Dergisi, sayı 30-31s.870-873

GÖKTÜRK, Akşit. "*Çağdaş Bilginin Edinilmesinde Yabancı Dil*", Çağdaş Türk Dili Dergisi, sayı 30-31s.865-867

GÖMLEKSİZ, M. Nuri. "*Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları*"(Fırat Üniversitesi Örneği), Fırat Üniv. Sos. Bil. Enst. Yüksek Lisans Tezi,1993: Elazığ

GÜLMEZ, Yener. "*Yabancı Dil Öğretiminde Öğrenci Başarısını Etkileyen Faktörler*", *Yayınlanmamış Doktora Tezi*, A.Ü.E.F. Yay. Ankara:1982

HALLİWELL, S. "*Teaching ENGLİSH İN THE Primary Classroom*", Longman, London and NewYork : 1992

HENGİRMEN, Mehmet. "*Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*", *Engin Yayınevi*, Ankara:1993

"*İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretimi*"**,** *Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları*, Ankara:1990

İlköğretim Programı 1-8, Kocaoluk Yayınevi, İstanbul:2001

KARASAR, N. "*Bilimsel Araştırma Yöntemleri*", *Sanem Matbaacılık*, Ankara:1991

KOCAMAN, Ahmet. "*Yabancı Dil Öğretim Yöntemleri*", Genel Dilbilim Dergisi, 1,2: 80-98, 1978.

KOCAMAN, Ahmet. "*Yabancı Dil Öğretiminde Yeni Yönelimler*", Türk Dili Dergisi Dil Öğretimi Özel Sayısı, 379-380, s.116-122

KOCAMAN, Ahmet. "*Anadili Öğretimi, Yabancı Dille Öğretim ve Ötesi*", Çağdaş Türk Dili, 30-31 Ağustos/Eylül s.865-867, 1990

Milli Eğitim Dergisi,2003 Kış,Sayı:157

NATİON, P. "*Group Work and Language Learning", English Teaching Forum*, vol:27, Washington D.C.:1989

NUNAN, David."*Designing Tasks For The Communicative Classroom*", *Cambridge University Press*, p 23,26,32,33,35,36,1989

NUNAN, D. "*The Learner-Centred Curriculum*", New York *Cambridge Universty Pres*,1988

ÖZDEMİR, Barış. "*Denizli ili İlköğretim Okullarında Yabancı Dil Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar ve Bu Sorunların Öğretmen Performansı Üzerindeki Etkisi*", Pamukkale Üniv. Sos.Bil.Enst. Yüksek Lisans Tezi, Denizli:2000

ÖZEN, A. "*Yabancı Dil Öğretiminin Gerisindeki Sorunlar*", İzlem Dergisi, s.1, Eskişehir,1978

ÖZKIRIMLI, Atilla. "*Dil ve Anlatım*", *Ümit Yay*. Ankara:1994

PHİLİPS, S. "*Young Learners*", *Oxford Universty Pres*, London, 1998

POLAT, T. "*Avrupalılık Bağlamında Kültür Boyutuyla Yabancı Dil*", Alman Dili ve Edebiyatı Dergisi XIII, s.29-39. 2001

RIFAT, Mehmet. "*Dilbilim ve Göstergebilim Çağdaş Kuramları*", *Düzlem Yayınları*. İstanbul: 1990

SAUSSURE, Ferdinand De. "*Genel Dilbilim Dersleri*", çev. Berke VARDAR, *TDK Yayınları,* Ankara: 1976

SCHUBERT, Wolker. "*Grammatik und Fremdverstehen*", In:Grammatik - Arbeit im Daf-Unterricht, Indicium Verlag,München, s.199-218,1990

SEBÜKTEKİN, Hikmet. "*Yabancı Dil Öğretmeni Yetiştirme ve Hizmet İçi Eğitim*", Orta Öğretim Kurumlarında Yabancı Dil Öğretimi ve Sorunları, *Türk Eğitim Derneği Yayınları*, Ankara, 1983, s.194.

SEBÜKTEKİN, Hikmet. "*Yüksek Öğretim Kurumlarımızda Yabancı Dil İzlenceleri*", *Boğaziçi Üniversitesi Yayınları*, İstanbul:1981.

SCHEMP, Paul/ JAN, Steven/ MANROSS, Dean/ FİNCHER Matthav. "Differences in Novice and Competent Teacher", Teachers and Teaching, teory and practise, vol:4 no:1, 1998

SEBEOK, Thomas. "*Göstergebilime Giriş*", çev. Mine Mutlu IŞGÜVEN, Dil Dergisi, sayı:37, s.59-75, Dilbilim Çevirileri Özel Sayısı, *TÖMER Yayınları*. Ankara: 1995

SEZER, A. "*Relations Between Mother Tongue Education And Foreign Language Teaching*", Dil Dergisi, sayı 25-61:1994

SÖZER, E. "*Yabancı Dil Öğretimi İle İlgili Bir Takım Sorunlar*", İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi, cilt:10, Eskişehir:1974

SUNEL, Hamit. "*Yabancı Dil Öğretimi ve Yabancı Dille Öğretim*", Eğitim Fakültesi Dergisi, sayı:10,s 121-127, *Hacettepe Üniversitesi Yayınları*, Ankara: 1994

ŞAHİN, Yusuf. "*Anadili Eğitimi ve Yabancı Dil Öğretimi Arasındaki İlişkiler*", Dil Dergisi, sayı:47, s.17-19, Eylül,1996

T.C. Resmi Gazete (19.10.1983), 18196. 24.

T.C. Milli Eğitim Bakanlığı, MEB, 1998, *Tebliğler Dergisi*, 2492, 1013.

T.C. MEB, 1999, *Tebliğler Dergisi*, 2504, 573.

T.C. MEB, 2002, *Tebliğler Dergisi*, 2540, 745.

Türk Dil Kurumu, 1983 "*Dil Öğretimi Özel Sayısı*", Türk Dili Dergisi, sayı: 379–380.

Türk Dili Dergisi, "*Dil Öğretim Özel Sayısı*", *TDK Yay*., S.:379-380/Temmuz-Ağustos 1983

TÜTÜNIŞ, Birsen. "*Yazılı Anlatım Becerisinin Geliştirilmesinde Öğrencinin Bilinçlendirilmesi ve Genel İngilizce Öğretimi*", Dil Dergisi, *TÖMER Yayınları* sayı:29, s.44–45, Ankara: 1995

UR, Penny. "*A Course in Language Teaching*", *Cambridge University Press*, pp. 107,109,113-114,120,138,141-142,0160,162:1992

ÜN, Kamile. "*Yabancı Dil Sözcüklerinin Öğretilmesinde Bellek Destekleyici Anahtar Sözcük Yönteminin Etkileri*", *Yayımlanmamış Doktora Tezi*, s.54, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara:1984

VARDAR, Berke. "*Dilbilimin Temel Kavram ve İlkeleri*", Multilingual, s.15:1998

WOODS, Roy. "*Die Veraenderte Rolle der Grammatik in Universitaeren Deutschunterricht in Grossbritannien*", *In: Grammatikarbeit im Daf-Unterricht*, Indicium Verlag, München, s. 181-196,1990

YAŞAR, Şefik. "*Yabancı Dilde Okuma Becerilerinin Geliştirilmesinde Küçük Gruplarla Öğretim Yönteminin Etkililiği*", *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları*, No:34, s.2. Eskişehir:1993

EKLER

EK-1. ANKET ÇALIŞMASI YAPILAN OKULLAR

A-ÖĞRENCİ ANKETİ

1. Sıtkı Kulak İ.Ö.O.
2. Emine Sapmaz İ.Ö.O.
3. Kasım Sacide Ener İ.Ö.O.
4. Orhan Gazi İ.Ö.O.
5. Bayram Karadağ İ.Ö.O.
6. Hoca Ahmet Yesevi İ.Ö.O.
7. Yavuz Selim İ.Ö.O.
8. Semiha Yücel Akdeğirmen İ.Ö.O.
9. İstiklal İ.Ö.O.
10. İncirlik İ.Ö.O.
11. Tahsilli İ.Ö.O.
12. Meryem Abdurrahim Gizer İ.Ö.O.

B-ÖĞRETMEN ANKETİ

1. Sıtkı Kulak İ.Ö.O.
2. Kasım Sacide Ener İ.Ö.O.
3. Orhan Gazi İ.Ö.O.
4. Hoca Ahmet Yesevi İ.Ö.O.
5. Yavuz Selim İ.Ö.O.
6. Semiha Yücel Akdeğirmen İ.Ö.O.
7. İstiklal İ.Ö.O.
8. İncirlik İ.Ö.O.
9. Tahsilli İ.Ö.O.
10. Meryem Abdurrahim Gizer İ.Ö.O.
11. 23 Nisan İ.Ö.O.
12. Recep Birsen Özen İ.Ö.O.
13. Ahmet Sapmaz İ.Ö.O.
14. Mehmet Ali Yılmaz İ.Ö.O.

15. Toros İ.Ö.O.
16. Osman Gazi İ.Ö.O.
17. Adana Genç İşadamları Derneği İ.Ö.O.
18. Necati Bey İ.Ö.O.
19. Vakıfbank İ.Ö.O.
20. Cebesoy İ.Ö.O.

C-VELİ ANKETİ

1. Bayram Karadağ İ.Ö.O.
2. Sıtkı Kulak İ.Ö.O.
3. Emine Sapmaz İ.Ö.O.
4. Hoca Ahmet Yesevi İ.Ö.O.
5. Kasım Sacide Ener İ.Ö.O.
6. Orhan Gazi İ.Ö.O.
7. Meryem Abdurrahim Gizer İ.Ö.O.
8. Tahsilli İ.Ö.O.

EK-2.

"İlköğretim 4–8. Sınıflarda
Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi"
(Adana Örneği)
Konulu Yüksek Lisans Tezi Öğrenci Görüşme Formu

Değerli Öğrenci;

Bu anket "İlköğretim 4–8. Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlığın Nedenlerinin İncelenmesi" (Adana Örneği) konulu bir araştırmada görüşlerinizden yararlanılmak üzere hazırlanmıştır. Araştırmada istenilen amaca ulaşılabilmesi göstereceğiniz ilgiye ve vereceğiniz doğru cevaplara bağlıdır.

Araştırmada toplanan bilgiler araştırma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacağından adınızı belirtmenize gerek yoktur.

Göstermiş olduğunuz ilgiye şimdiden teşekkür eder, derslerinizde başarılar dilerim.

Gül AKÜZEL
Çukurova Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

Size uygun gelen şıkları yuvarlak içine alınız.

1-Cinsiyetiniz

a)Kız b)Erkek

2-Şu anda okumakta olduğunuz sınıf

a)4 b)5 c)6 d)7 e)8

3-Ailenizin ortalama aylık geliri

a)350 YTL'den (350 milyondan az)

b)350-500 YTL arası(350 milyon -500 milyon arası)

c)500-750 YTL arası(500 milyon-750 milyon arası)

d)750-1000 YTL arası(750 milyon -1 milyar arası)

e)1000 YTL ve yukarısı(1 milyar lira ve daha fazla)

4-Babanızın bitirdiği okul

a)Hiç okula gitmemiş-okuryazar değil

b)Hiç okula gitmemiş-okuma yazmayı dışardan öğrenmiş

c)ilkokul mezunu

d)Ortaokul mezunu

e)Lise mezunu

f)Üniversite mezunu

5-Annenizin bitirdiği okul

a)Hiç okula gitmemiş-okuryazar değil

b)Hiç okula gitmemiş-okuma yazmayı dışardan öğrenmiş

c)ilkokul mezunu

d)Ortaokul mezunu

e)Lise mezunu

f)Üniversite mezunu

6-İngilizce dersinde 1. Dönem karne notunuz

a)1 b)2 c)3 d)4 e)5

7-Türkçe dersi 1. dönem karne notunuz

a)1 b)2 c)3 d)4 e)5

8-Sınıfınızın ortalama mevcudu

a)25-30 arası

b)30-35

c)35-40 arası

d)40 ve yukarısı

9-Günümüzde yabancı bir dil bilmek-İngilizce öğrenmek sizce gerekli mi?

a)Gerekli b)Gereksiz

10-Gerekli olduğu fikrine katılıyorsanız sizce neden gerekli? Bu soruda birden fazla cevap işaretleyebilirsiniz.

a)İyi bir eğitim almak için

b)Yabancı dildeki şarkıları-filmleri anlayabilmek için

c)Turistlere konuşmak-yazışmak için

d)Çok para kazanmak için

e)Yurt dışına gidebilmek için

f)İyi bir iş bulmak için

g)Diğer

11-Şu anda İngilizce derslerini zorunlu olarak görmektesiniz. Eğer İngilizce dersi zorunlu değilde seçmeli olsaydı seçer miydiniz?

a)Evet b)Hayır

12- Şu anda zorunlu olarak İngilizce derslerini görmektesiniz. Göreceğiniz yabancı dili seçme şansınız olsaydı hangi dili seçerdiniz?

a)İngilizce b)Fransızca c)Almanca d) Diğer( )

13-Yukarıdaki soruda seçtiğiniz dili neden seçtiğinizi işaretleyiniz.

a)Daha çok ilgimi çektiği için

b)Bana daha kolay geldiği için

c)Bu dili bilirsem daha kolay iş bulacağımı düşündüğüm için

d)Bu güne kadar okullarda bu dil öğretildiği için

e)Dünyada daha çok bu dilin konuşulduğunu düşündüğüm için

f)O dilin konuşulduğu ülkede yaşayan akrabalarım-tanıdıklarım olduğu için

g)Diğer( )

14-İngilizce dersine çalışırken sınavdan iyi bir not alıp sınıf geçmeyi mi yoksa İngilizceyi öğrenmeyi mi amaçlıyorsun?

a)Sınıf geçmeyi

b)İngilizce öğrenmeyi

c)Hem sınıf geçmeyi, hem de İngilizce öğrenmeyi

15-İngilizce derslerinde en çok hangisinde zorlanıyorsun? Bu soruda birden fazla cevap işaretleyebilirsiniz.

a)Okuduğumu anlamakta zorlanıyorum

b)Söyleneni yazarken zorlanıyorum

c)Konuşmada zorlanıyorum

d)Öğretmenimin anlattıklarını anlamakta zorlanıyorum

e)Diğer( )

16-Bu yıl İngilizce dersleriniz 1 ay ya da daha uzun süre boş geçti mi?

a)Evet b)Hayır

17-İngilizce derslerinde verilen ev ödevlerini yapmak için öğretmenler dışında herhangi birinden yardım alıyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

18-Çevrenizde öğretmenleriniz dışında İngilizce bilen tanıdığınız veya akrabanız var mı? Varsa lütfen kim olduğunu yazınız.

a)Evet b)Hayır

19-İngilizce öğrenmek için her hangi bir kursa katıldınız mı?

a)Evet katıldım b)Hayır katılmadım

20-İngilizce derslerinin 4. sınıftan başlatılması hakkında ne düşünüyorsun?

a)Yararlı b)Yararsız

21)İngilizce dersinin amaçları hakkında öğretmeniniz sizi bilgilendiriyor mu?

a)Evet b)Hayır

22)Yabancı bir dil bilmenin yararları hakkında öğretmeniniz sizi bilgilendiriyor mu?

a)Evet b)Hayır

23-Okulunuzda yabancı dil laboratuarı (sınıfı) var mı?

a)Evet b)Hayır

24-İngilizce derslerinizde aşağıdaki araçlardan hangileri kullanılıyor?

a) ( )VCD-DVD

b) ( )Televizyon-Video

c) ( )Teyp-Kaset

d) ( )Slayt

e) ( )Tepegöz

f) ( )Bilgisayar

g) ( )Diğer ( )

25- Yukarıdaki araçların kullanılması derse olan ilgini

a)Arttırırdı b)Arttırmazdı

26- İngilizce derslerinde Türkçeyi ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

a)Hiç b)Ara sıra c)Sürekli

27-Öğretmeniniz İngilizce derslerinde Türkçeyi ne sıklıkla kullanıyor?

a)Hiç b)Ara sıra c)Sürekli

28-İngilizce öğretmeniniz ev ödevi veriyor mu?

a)Evet b)Hayır

29-Yukarıdaki soruda evet cevabını işaretlediyseniz ne tür ev ödevleri veriyor? Bu soruda birden fazla cevap seçebilirsin.

a)Yeni öğrendiğimiz kelimeleri evde 5-10 kere yazmamızı istiyor

b)Okuma ödevi veriyor

c)Kitaptaki alıştırmaları yapmamızı istiyor

d)Kitaptaki metinleri yazmamızı istiyor

e)Diğer( )

30-İngilizce öğretmeniniz verdiği ödevleri ya da proje çalışmalarını düzenli olarak kontrol ediyor mu?

a)Evet b)Hayır

31-İngilizce ders kitabındaki konular ilgini çekiyor mu?

a)Evet b)Hayır

32-İngilizce ders kitabını okuduğun zaman anlayabiliyor musun?

a)Evet b)Hayır

33-Yabancı dil dersindeki başarısızlığını aşağıdakilerden hangisine bağlıyorsun? Bu soruda birden fazla cevap seçebilirsin.

a)Öğretmen anlatamıyor

b)Yeterince çalışmıyorum

c)Yabancı dil öğrenmeyi gereksiz buluyorum

d)Konular çok ağır

e)Sınıfımız çok kalabalık

f)Diğer( )

34-Hangi tür sınavlarda daha başarılı oluyorsunuz?

a)Yazılı b)Sözlü

35-İngilizce dersi sınavlarında soruları anlamakta zorlanıyor musun?

a)Yazılı b)Sözlü

36-Yazılı sınavlarda hangi tür sorularda daha başarılı oluyorsunuz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

a)Soru-cevap

b)Boşluk doldurma

c)Cümle tamamlama

d)Çoktan seçmeli

e)Doğru-yanlış

37-Öğretmeninin İngilizce derslerini nasıl işlemesini isterdin?

a)Öğrencileri daha çok konuştursun

b)Konuları Türkçe anlatsın

c)Hiç Türkçe konuşmasın

d)CD, teyp, resimler gibi yardımcı araçlar kullansın

e)Öğretmenim anlatsın ben dinleyeyim

f)Diğer( )

İngilizce derslerinin daha başarılı olması için varsa önerileriniz

EK-3.

"İlköğretim 4–8. Sınıflarda
Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi"
(Adana Örneği)
Konulu Yüksek Lisans Tezi Veli Görüşme Formu

Sayın Veli;

Bu anket " İlköğretim 4–8. Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlığın Nedenleri" (Adana Örneği) konulu bir araştırmada görüşlerinizden yararlanılmak üzere hazırlanmıştır. Araştırmada istenilen amaca ulaşılabilmesi göstereceğiniz ilgiye ve vereceğiniz doğru cevaplara bağlıdır.

Araştırmada toplanan bilgiler araştırma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacağından adınızı belirtmenize gerek yoktur.

Göstermiş olduğunuz ilgiye şimdiden teşekkür ederim.

Gül AKÜZEL
Çukurova Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Cinsiyetiniz

a)Bayan b)Erkek

2-Yaşınız

a)23-30 arası

b)30-35 arası

c)35-40 arası

d)41 ve yukarısı

3-Eğitim durumunuz

a)Hiç okula gitmemiş-okuryazar değil

b)Hiç okula gitmemiş-okuma yazmayı dışardan öğrenmiş

c)ilkokul mezunu

d)Ortaokul mezunu

e)Lise mezunu

f)Üniversite mezunu

4-Ailenizin ortalama aylık geliri

a)350 YTL'den (350 milyondan az)

b)350–500 YTL arası(350 milyon -500 milyon arası)

c)500–750 YTL arası(500 milyon–750 milyon arası)

d)750–1000 YTL arası(750 milyon -1 milyar arası)

e)1000 YTL ve yukarısı(1 milyar lira ve daha fazla)

5-İngilizce, Fransızca ya da Almanca dillerinden herhangi birini biliyor musunuz ?

a)Evet b)Hayır

6-Yukarıdaki soruya cevabınız evetse hangi dili bildiğinizi işaretleyiniz.

a)İngilizce b)Fransızca c)Almanca

7-Çocuğunuzun şu anda okumakta olduğu sınıf

a)4 b)5 c)6 d)7 e)8

8-Çocuğunuzun İngilizce öğrenmesi hakkındaki düşünceniz nedir?

a)Gerekli b)Gereksiz

9-Gerekli olduğu fikrine katılıyorsanız sizce neden gerekli? Bu soruda birden fazla cevap işaretleyebilirsiniz.

a)İyi bir eğitim alması için

b)İyi bir iş bulması için

c)Çok para kazanması için

d)Yurt dışına gidebilmesi için

e)Yabancı dildeki şarkıları-filmleri anlayabilmesi için

f)Diğer( )

10-İngilizce derslerinin 4. sınıftan başlatılması hakkında ne düşünüyorsun?

a)Yararlı b)Yararsız

11-Çocuğunuz şu anda İngilizce derslerini zorunlu olarak görmekte. Eğer İngilizce dersi zorunlu değilde seçmeli olsaydı seçmesini ister miydiniz?

a)Evet b)Hayır

12- Çocuğunuz şu anda zorunlu olarak İngilizce derslerini görmekte. Göreceği yabancı dili seçme şansınız olsaydı hangi dili seçmesini isterdiniz?

a)İngilizce b)Fransızca c)Almanca d) Diğer( )

13-Yukarıdaki soruda seçtiğiniz dili neden seçtiğinizi işaretleyiniz.

a)Bu dili öğrenirse daha kolay iş bulacağı için

b)Bu dili daha kolay öğreneceği için

c)Bu güne kadar okullarda bu dil öğretildiği için

d)Dünyada daha çok bu dilin konuşulduğunu düşündüğüm için

e)O dilin konuşulduğu ülkede yaşayan akrabalarım-tanıdıklarım olduğu için

f)Yabancı bir dil bilirse daha kültürlü olacağı için

g)Diğer( )

14-Çocuğunuzun İngilizce öğretmeni yabancı bir dil bilmenin gerekliliği hakkında sizi bilgilendirdi mi?

a)Evet b)Hayır

15-Çocuğunuzun İngilizce öğretmeni İngilizce dersinin amaçları hakkında sizi bilgilendirdi mi?

a)Evet b)Hayır

16-İngilizce derslerinde öğretmenin televizyon, vcd, bilgisayar, resim, teyp gibi araçlarla dersi desteklemesini ister miydiniz?

a)Evet b)Hayır

17-Sizce bu araçlarla desteklenen dersler

a)Daha başarılı olur b)Başarısız olur c)Bu araçlar dersin başarısını etkilemez

18-Çocuğunuz İngilizce dersinde başarılı mı?

a)Evet b)Hayır

19-Yukarıdaki soruda hayır cevabını işaretlediyseniz başarısızlığının nedeni sizce aşağıdakilerden hangisidir? Bu soruda birden fazla cevap seçebilirsin.

a)Öğretmeniyle sorun yaşıyor

b)Çocuğum yeterince çalışmıyor

c)Yabancı dil öğrenmeyi gereksiz buluyor

d)Konular çocuğuma ağır geliyor

e)Diğer( )

20-Çocuğunuz İngilizce öğrenmeye hevesli mi?

a)Evet b)Hayır

21-İngilizce dersi için çocuğunuza yardım edebiliyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

Çocuğunuzun İngilizce dersinde daha başarılı olması için varsa önerileriniz

EK-4.

"İlköğretim 4–8. Sınıflarda
Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi"
(Adana Örneği)
Konulu Yüksek Lisans Tezi Öğretmen Görüşme Formu

Değerli Meslektaşım;

Bu anket " İlköğretim 4–8. Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlığın Nedenleri" (Adana Örneği) konulu bir araştırmada görüşlerinizden yararlanılmak üzere hazırlanmıştır.

Araştırmada toplanan bilgiler araştırma dışında herhangi bir yerde kullanılmayacağından adınızı belirtmenize gerek yoktur.

Göstermiş olduğunuz ilgiye şimdiden teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Gül AKÜZEL
Çukurova Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi

1-Yaşınız

a)23-30 arası

b)30-35 arası

c)35-40 arası

d)41 ve yukarısı

2-Branşınız

a)İngilizce

b)Diğer ( )

3-Meslekte hizmet süreniz

a)0-5 yıl arası

b)6-10 yıl arası

c)10-15 yıl arası

d)16 yıl ve yukarısı

4-Mezuniyetiniz

a)Ön lisans

b)Lisans

c)Y.lisans

d)Doktora

5-Eğitim amaçlı olarak hiç yurt dışında bulundunuz mu?

a)Evet ( ) b)Hayır

6-Branşınızla ilgili süreli yayınları (dergi gazete) takip edebiliyor musunuz?

a)Hiç takip etmiyorum

b)Ara sıra takip ettiğim yayınlar var

c)Sürekli takip ettiğim yayınlar var

7-Yabancı dilde takip ettiğiniz-sürekli izlediğiniz t.v. programı var mı?

a)Evet 1 tane

b)Evet 1'den fazla

c)Hayır yok

8-Branşınızla ilgili olarak düzenlenen hizmet-içi eğitim kurslarına

a)Hiç katılmadım

b)1-2 kere katıldım

c)3-5 kere katıldım

d)6 ve daha fazla katıldım

9-Hizmet-içi eğitim faaliyetlerini yeterli buluyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

10-Hizmet-içi eğitim faaliyetlerini gerekli buluyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

11-Yabancı dil öğretiminin ilköğretim 4. sınıftan itibaren başlatılması hakkındaki düşünceniz nedir?

a)Gerekli b)Gereksiz

12-Yukarıdaki soruya gereksiz cevabını verdiyseniz nedenlerini belirtiniz.

……

13-Yabancı dil dersine ayrılan haftalık ders saatlerini yeterli buluyor musunuz? Cevabınız hayırsa kaçar saat olmalarını önerirsiniz?

a)Evet b)Hayır( )

14-İngilizce dersi öğretim programı ile seçmeli İngilizce dersi öğretim programının 2006-2007 öğretim yılında 4. sınıfta, 2007-2008 öğretim yılında 5. sınıfta, 2008-2009 öğretim yılında 6, 7 ve 8. sınıflarda değişeceğinden haberiniz var mı?

a) Evet b)Hayır

15-Söz konusu programın değişmesini gerekli buluyor musunuz?

a)Evet b)Kısmen c)Hayır

16-Şu anda uygulamada olan ilköğretim yabancı dil programında, programının değişmesini özellikle istediğiniz her hangi bir sınıf var mı?

a)Özellikle 4.Sınıf programı değişsin

b) Özellikle 5.Sınıf programı değişsin

c) Özellikle 6.Sınıf programı değişsin

d) Özellikle 7.Sınıf programı değişsin

e) Özellikle 8.Sınıf programı değişsin

17-Değişmesini istediğiniz program varsa sizce hangi yönleri değiştirilmelidir?

……

18-Yabancı dil dersinin programda yer alan amaçları sizce açık ve net mi?

a)Evet b)Hayır

19-Öğrencileri yabancı dil dersinin amaçlarından haberdar ediyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

20-Yabancı bir dil bilmenin yararları ve önemi hakkında öğrencilerinizi bilgilendiriyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

21-Aşağıda verilen görsel-işitsel araçlardan okulunuzda mevcut olanları lütfen belirtiniz.

a) ( )VCD-DVD

b) ( )T.V-Video

c) ( )Teyp-Kaset

d) ( )Slayt

e) ( )Tepegöz

f) ( )Bilgisayar

g) ( )Diğer ( )

22-Derslerinizde görsel işitsel araçlar kullanıyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

23- (22.)soruya cevabınız evetse kullandığınız görsel-işitsel araçlar

a) ( )VCD-DVD

b) ( )T.V-Video

c) ( )Teyp-Kaset

d) ( )Slayt

e) ( )Tepegöz

f) ( )Bilgisayar

g) ( )Diğer ( )

24-Görsel işitsel araçlarla desteklenen derslerin daha verimli geçeceği fikrine katılıyor musunuz?

a)Evet b)Hayır

25-(22.)soruya cevabınız hayırsa bunun en önemli nedeni hangisidir?

a)Okulda araç-gereçlerin çoğu yok

b)Sınıfların kalabalık olması araç-gereç kullanmayı engelliyor

c)Araç-gereç kullanımında yeterli bilgim yok

d)Derslerde araç-gereç kullanılmasını gerekli bulmuyorum

e)Diğer( )

26-Okulunuzda yabancı dil laboratuarı (sınıfı) var mı?

a)Evet b)Hayır

27-Sınıflar "U" düzeninde oturmaya uygun mu?

a)Evet b)Hayır

28-Sınıfların ortalama mevcudu

a)25-30 arası

b)30-35

c)35-40 arası

d)40 ve yukarısı

29-Derslerde Türkçeyi ne sıklıkla kullanıyorsunuz?

a)Hiç b)Ara sıra c)Sürekli

30-Günlük ders planlarınızı nereden temin ediyorsunuz?

a)İnternetten indiriyorum

b)Matbu olarak alıyorum

c)Kendim hazırlıyorum

d)Diğer( )

31-Derslerinizde genellikle hangi yöntem-yaklaşımları kullanıyorsunuz? Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz?

a) ( )Seçmeli yöntem e)( )Grupla dil öğretimi

b)( )Düzvarım Yöntemi f)( )Düz anlatım

c)( )İletişimci yaklaşım g)( )Drama

d)( )Dilbilgisi-çeviri yöntemi h)( )Diğer( )

32-Uyguladınız öğretim yönteminin seçimine aşağıdaki faktörlerin hangileri etkili olmaktadır?

a)Dersin konusu

b)Dersin süresi

c)Öğrenci sayısı

d)Fiziki olanaklar

f)Uygulanacak yöntem hakkındaki bilgi düzeyim

33-Yabancı dil derslerinde velilerden destek bulabiliyor musunuz?

a)Evet b)Kısmen c)Hayır

34-İngilizce ders kitaplarını öğrenci açısından yeterli derecede açık ve anlaşılır buluyor musunuz?

a)Evet b)Kısmen c)Hayır

35-İngilizce ders kitaplarını öğrenci açısından yeterli derecede ilgi çekici buluyor musunuz?

a)Evet b)Kısmen c)Hayır

36-Sizce İngilizce ders kitapları programda belirtilen amaçları karşılayabilecek nitelikte mi?

a)Evet b)Kısmen c)Hayır

37-Hangi tür sınavları yapmayı tercih ediyorsunuz?

a)Yazılı b)Sözlü c)Her ikisini

38-Yazılı sınavlarda hangi tür soruları tercih ediyorsunuz? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

a)Soru-cevap

b)Boşluk doldurma

c)Cümle tamamlama

d)Çoktan seçmeli

e)Doğru-yanlış

39-Öğrencileriniz hangi tür sorularda daha başarılı oluyor? Birden fazla seçeneği işaretleyebilirsiniz.

a)Soru-cevap

b)Boşluk doldurma

c)Cümle tamamlama

d)Çoktan seçmeli

e)Doğru-yanlış

40-Sınavları hangi amaca yönelik yapıyorsunuz?

a)Dersin amacına ne derece ulaşıldığını belirlemeye

b)Öğrencinin başarı düzeyini saptamaya

c)Kullandığım yöntemin etkinliğini ölçmede

d)Diğer( )

41-Öğrencilerin başarılarını değerlendirmede aşağıdakilerden hangilerini ölçüt alıyorsunuz?

a)Sınav ve diğer çalışmalar

b)Sınav ve proje

c)Sınıf seviyesi

d)Her öğrencinin bireysel ilerlemesine

e)Diğer

42-Öğrencilerinizin genel olarak başarı durumları sizce nasıl?

a)Çok başarılı b)Başarılı c)Az başarılı d)Başarısız

43-Az başarılı ya da başarısız seçeneklerini işaretlediyseniz sizce başarısız olmalarının en önemli nedeni hangisidir?

a)Derslerin gramer ağırlıklı olması

b)Derslerin öğretmen merkezli işlenmesi

c)Sınıf mevcudu

d)Öğrencilerin kişisel sorun ve kaygıları

e)Öğrencilerin hazır bulunuşluk düzeyi

f)Diğer

44-Derslerin işlenişine öğrencilerin katılımı

a)Daima

b)Sık sık

c)Ara sıra

d)Hiç

45-Yukarıdaki soruya yanıtınız arasıra ya da hiçse bunun nedeni(birden fazla cevap işaretleyebilirsiniz)

a)Konuların zorluğu

b)Konuların öğrencilerin ilgisini çekmemesi

c)Sınıfların kalabalık oluşu

d)Öğrencilerdeki motivasyon eksikliği

e)Öğrenci öğretmen arasındaki sorunlar

f)Diğer( )

İlköğretim 4–5–6–7 ve 8. sınıflarda İngilizce derslerinin başarıya ulaşması için varsa önerileriniz:

EK 5: İZİN BELGESİ

T.C.
ADANA VALİLİĞİ MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ

SAYI : B.08.4.MEM.4.01.00.05.040/592-60012
23.05.2006
KONU : Anket

VALİLİK MAKAMINA ADANA

Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğünün, Fransız Dili Eğitimi Anabilim dalı yüksek lisans öğrencisi Gül AKÜZEL'in 22.05.2006 tarih ve 23124 sayılı yazılarında;

Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fransız Dili Eğitimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisi Gül AKÜZEL tarafından ilimiz dahilindeki ilköğretim okullarında **"İlköğretim 4-8 Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi"** başlıklı çalışmayı uygulayabilmesi için izin talep edilmekte olup, ilişikte sunulmuştur.

Söz konusu çalışmayı, ilimiz dahilindeki ilköğretim okullarının, 4-8 sınıflarına eğitim öğretimi aksatmadan uygulamaları. Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir. Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

A.Zühtü OVALI
İl Milli Eğitim Müdür V.

OLUR
23 / 05 / 2006
Mehmet DEMİR
Vali a.
Vali Yardımcısı

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER

Adı Soyadı :Gül AKÜZEL

Doğum Yeri Ve Yılı :Tarsus / 01.08.1977

İş Adresi : Bayram Karadağ İ.Ö.O. Yüreğir/ Adana

Telefon : (0 322) 346 62 18

E-mail : akuzel@mynet.com

ÖĞRENİM DURUMU :

Yüksek Lisans : Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Fransız Dili Eğitimi Ana Bilim Dalı (2000-2006)

Lisans : Çukurova Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Fransızca Öğretmenliği (1995-2000)

Lise : Tarsus Barbaros Hayrettin Lisesi (1991-1994)

Ortaokul : Tarsus Barbaros Hayrettin Ortaokulu (1988-1991)

İlkokul : Tarsus Dumlupınar Hürriyet İlkokulu (1983-1988)

ÇALIŞTIĞI KURUMLAR :

Adana/Yüreğir Bayram Karadağ İ.Ö.O.	2003-….
Hakkari/Şemdinli Atatürk İ.Ö.O.	2002-2003
Mersin/Tarsus Kazım Taşkın İ.Ö.O.	2001-2002
Mersin/Tarsus Yunus Emre İ.Ö.O.	2000-2001